ग्रंथ सं. २८०२ भाषा [illegible] क्रम सं. [illegible]

नाम [illegible] ([illegible]) कर्ता

पत्र सं. [illegible]

पंक्ति सं. [illegible] अक्षर सं. (पंक्ति) [illegible] [illegible]

आकार [illegible] लिपि [illegible] दशा [illegible]

विशेष विवरण [illegible]

000588 [illegible]

[illegible]

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

२९०२

॥अथतृतीयाष्टकप्रारंभः॥ पत्रानि [illegible]

और १५२ - [illegible]

प. त.

३

श्रीगणेशाय नमः। हरिः ॐ॥ प्र। ये। आरुः। शितिऽपृष्ठस्य। धासेः।
आ। मातरा। विविशुः। सप्त। वाणीः। परिऽक्षिता। पितरा। सं। चरेते
इति। प्र। सर्स्राते इति। दीर्घं। आयुः। प्रऽयक्षे। दिवक्षसः। धेनवः। वृ
ष्णः। अश्वाः। देवीः। आ। तस्थौ। मधुऽमत्। वहंतीः। ऋतस्य। त्वा। सद
सि। क्षेमऽयंतं। परि। एका। चरति। वर्तनिं। गोः। आ। सीं। आरोहत्।
सुऽयमाः। भवंतीः। पतिः। चिकित्वान्। रयिऽवित्। रयीणां। प्र। नीलऽपृ
ष्ठः। अतसस्य। धासेः। ताः। अवासयत्। पुरुधऽप्रतीकः। महि। त्वाष्ट्रं। ॥५॥

ऊर्जयंतीः। अजुर्यं। स्तभुऽयमानं। वहतः। वहंति। विऽअंगेभिः। दिद्युता
नः। सधऽस्थे। एकांऽइव। रोदसी इति। आ। विवेश। जानंति। वृष्णः। अरु
षस्य। शेवं। उत। ब्रध्नस्य। शासने। रणंति। दिवःऽरुचः। सुऽरुचः। रो
चमानाः। इळा। येषां। गण्या। माहिना। गीः॥५॥ उतो इति। पितृऽभ्यां
प्रऽविदा। अनु। घोषं। महः। महत्ऽभ्यां। अनयंत। शूषं। उक्षा। ह। यत्र। प
रि। धानं। अक्तोः। अनु। स्वं। धाम। जरितुः। ववक्ष। अध्वर्युऽभिः। पंचऽ
भिः। सप्त। विप्राः। प्रियं। रक्षंते। निऽहितं। पदं। वेरिति वेः। प्रांचः। मदंति।

Indira Gandhi National Centre for the Arts

उक्षणः। असुर्याः। देवाः। देवानां। अनु। हि। व्रता। गुः। इति गुः।९। वृष्ऽयंतां। म
हे। अत्याय। पूर्वीः। वृष्णे। चित्राय। रश्मयः। सुऽयामाः। देव। होतः। मंद्रऽत
रः। चिकित्वान्। महः। देवान्। रोदसी इति। आ। इह। वक्षि। पृक्षऽप्रयजः।
द्रविणः। सुऽवाचः। सुऽकेतवः। उषसः। रेवत्। ऊषुः। उतो इति। चित्। अग्ने।
महिना। पृथिव्याः। कृतं। चित्। एनः। सं। महे। दशस्य॥०॥२॥ अंजंति। त्वां।
अध्वरे। देवऽयंतः। वनस्पते। मधुना। दैव्येन। यत्। ऊर्ध्वः। तिष्ठाः। द्रविणा।
इह। धत्तात्। यत्। वा। क्षयः। मातुः। अस्याः। उपऽस्थे। सं। इद्धस्य। श्रय ॥३॥

माणः। पुरस्तात्। ब्रह्म। वन्वानः। अजरं। सुऽवीरं। आरे। अस्मत्। अमतिं। बाध
मानः। उत्। श्रयस्व। महते। सौभगाय। उत्। श्रयस्व। वनस्पते। वर्ष्मन्। पृथि
व्याः। अधि। सुऽमिती। मीयमानः। वर्चः। धाः। यज्ञऽवाहसे। युवा। सुऽवासाः। प
रिऽवीतः। आ। अगात्। सः। ऊं इति। श्रेयान्। भवति। जायमानः। तं। धीरासः।
कवयः। उत्। नयंति। सुऽआध्यः। मनसा। देवऽयंतः। जातः। जायते। सुदिनऽत्वे। अ
ह्नां। सऽमर्ये। आ। विदथे। वर्धमानः। पुनंति। धीराः। अपसः। मनीषा। देवऽयाः। विप्रः।
उत्। इयर्ति। वाचं। ३॥ यान्। वः। नरः। देवऽयंतः। निऽमिम्युः। वनस्पते। स्वऽधितिः।

Indira Gandhi National Centre for the Arts

प०ऋ० ३

॥२॥ वा। तत्क्षं। ते। देवासः। स्वरवः। तस्थिऽवांसः। प्रजाऽवंत्। अस्मे इति। दिधिषंतु। रत्नं
ये। वृक्णासः। अधि। क्षमि। निऽमितासः। यतऽस्रुचः। ते। नः। व्यंतु। वार्यं। देवऽत्रा।
क्षेत्रऽसाधसः। आदित्याः। रुद्राः। वसवः। सुऽनीथाः। द्यावाक्षामा। पृथिवी। अंत
रिक्षं। सऽजोषसः। यज्ञं। अवंतु। देवाः। ऊर्ध्वं। कृण्वंतु। अध्वरस्य। केतुं। हंसाःऽइ
व। श्रेणिऽशः। यतानाः। शुक्राः। वसानाः। स्वरवः। नः। आ। अगुः। उत्ऽनीय
मानाः। कविऽभिः। पुरस्तात्। देवाः। देवानां। अपि। यंति। पाथः। शृंगाणिऽइ
व। इत्। शृंगिणां। सं। ददृश्रे। चषालऽवंतः। स्वरवः। पृथिव्यां। वाघत्ऽभिः। वा ३॥

विऽह्वे। श्रोषमाणाः। अस्मान्। अवंतु। पृतनाज्येषु। वनं। पृ... ...तऽजं...णाः। जि
रोह। शतऽवल्शाः। वि। वयं। रुहेम। यं। त्वां। अयं। स्वऽधितिः। तेजमानः। प्र
णिनाय। महते। सौभगाय ॥४॥ सखायः। त्वा। ववृमहे। देवं। मर्तासः।
ऊतये। अपां। नपातं। सुऽभगं। सुऽदीदितिं। सुऽप्रतूर्तिं। अनेहसं। का
यमानः। वना। त्वं। यत्। मातॄः। अजगन्। अपः। न। तत्। ते। अग्ने। प्रऽमृ
षे। निऽवर्तनं। यत्। दूरे। सन्। इह। अभवः। अति। तृष्टं। ववक्षिथ। अथ।
एव। सुऽमनाः। असि। प्रऽप्र। अन्ये। यंति। परि। अन्ये। आसते। येषां। स
ख्ये। असि। श्रितः। ईयिऽवांसः। अति। स्रिधः। शश्वतीः। अति। सश्चतः। अ
न्वं। ईं। अविंदन्। निऽचिरासः। अद्रुहः। अप्ऽसु। सिंहंऽइव। श्रितं। त

Indira Gandhi National Centre for the Arts

प० ऋ०
४

कां सऽइद्वा त्मनः। अग्निं। इत्था। तिरःऽहितं। आ। ईं। नयत्। मातरिश्वा। परा
ऽवतः। देवेभ्यः। मथितं। परि॥ ५ ॥ तं। त्वा। मर्ताः। अगृभ्णत। देवेभ्यः। ह
व्यऽवाहन। विश्वान्। यत्। यज्ञान्। अभिऽपासि। मानुष। तव। क्रत्वा। यवि
ष्ठ्य ॥ तत्। भद्रं। तव। दंसना। पाकाय। चित्। छदयति। त्वां। यत्। अग्ने। पशव
ः। संऽआसते। संऽइद्धं। अपिऽशर्वरे। आ। जुहोत। सुऽअध्वरं। शीरं। पाव
कऽशोचिषं। आशुं। दूतं। अजिरं। प्रत्नं। ईड्यं। श्रुष्टी। देवं। सपर्यत। त्रीणि।
शता। त्री। सहस्राणि। अग्निं। त्रिंशत्। च। देवाः। नव। च। असपर्यन्। औक्ष
न्। घृतैः। अस्तृणन्। बर्हिः। अस्मै। आत्। इत्। होतारं। नि। असादयंत।
॥ ९ ॥ त्वां। अग्ने। मनीषिणः। संऽराजं। चर्षणीनां। देवं। मर्तासः। इंधते। ४

सा। अध्वरे। त्वां। यज्ञेषु। ऋत्विजं। अग्ने। होतारं। ईळते। गोपाः। ऋतस्य। दीदिहि। स्वे। दमे। सः। सुऽप्र
तः। अध्वरे। ... ईळते। ... सः। ... अ
ग्ने। ददाशति। संऽइधा। जातऽवेदसे। सः। अग्ने। धत्ते। सुऽवीर्यं। सः। पुष्यति। सः। केतुः। अध्वराणां। अ
ग्निः। देवेभिः। आ। गमत्। अञ्जानः। सप्त। होतृऽभिः। हविष्मते। प्र। होत्रे। पूर्व्यं। वचः। अग्नये। भरत। वृ
हत्। विपां। ज्योतींषि। बिभ्रते। न। वेधसे॥ ३ ॥ अग्निं। वर्धंतु। नः। गिरः। यतः। जायते। उक्थ्यः। महे।
वाजाय। द्रविणाय। दर्शतः। अग्निः। यजिष्ठः। अध्वरे। देवान्। देवऽयते। होता। मन्द्रः। वि। राजसि। अति। स्रि
धः। सः। नः। पावक। दीदिहि। द्युऽमत्। अस्मे इति। सुऽवीर्यं। भव। स्तोतृऽभ्यः। अन्तमः। स्वस्तये। तं।
त्वा। विप्राः। विपन्यवः। जागृऽवांसः। सं। इंधते। हव्यऽवाहं। अमर्त्यं। सहःऽवृधं॥ ८ ॥ अग्निः
होता। पुरःऽहितः। अध्वरस्य। विऽचर्षणिः। सः। वेद। यज्ञं। आनुषक्। सः। हव्यऽवाट्। अ
मर्त्यः। उशिक्। दूतः। चनःऽहितः। अग्निः। धिया। सं। ऋण्वति। अग्निः। धिया। सः। चेतति। केतुः।
यज्ञस्य। पूर्व्यः। अर्थं। हि। अस्य। तरणिं। अग्निं। सूनुं। सनःऽश्रुतं। सहसः। जातऽवेद
सं। वह्निं। देवाः। अकृण्वत। अदाभ्यः। पुरःऽएता। विशां। अग्निः। मानुषीणां। तूर्णिः। रथः।

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

प.र. ३ सः । नवं । ९ ॥ सऽज्ञान । विश्वाः । अभि । सुऽजेः । अंतुः । देवानां । असंस्कृतः । अग्निः । तु
विऽश्रवःऽतमः । अभि । प्रयांसि । वाहसा । दाश्वान् । अश्नोति । मर्त्यः । क्षयं । पावकऽ
५ शोचिषः । परि । विश्वानि । सुऽधिता । अग्नेः । अश्याम । मन्मऽभिः । विप्रासः । जातऽ
वेदसः । अग्ने । विश्वानि । वार्या । वाजेषु । सनिषामहे । त्वे इति । देवासः । आ । ईरिरे ॥ १० ॥
इंद्राग्नी इति । आ । गतं । सुतं । गीःऽभिः । नभः । वरेण्यं । अस्य । पातं । धिया । इषिता । इं
द्राग्नी इति । जरितुः । सचा । यज्ञः । जिगाति । चेतनः । अया । पातं । इमं । सुतं । इंद्र । अ
ग्नी । कविऽछदा । यज्ञस्य । जूत्या । वृणे । ता । सोमस्य । इह । तृंपतां । तोशा । वृ
त्रऽहना । हुवे । सऽजित्वाना । अपराऽजिता । इंद्राग्नी इति । वाज ५
ऽसातमा । प्र । वां । अर्चति । उक्थिनः । नीथऽविदः । जरितारः ।
इंद्राग्नी इति । इषः । आ । वृणे ॥ ११ ॥

इंद्राग्नी इति । नवतिं । पुरः । दासऽपत्नीः । अधूनुतं । साकं । एकेन । कर्मणा
इंद्राग्नी इति । अपसः । परि । उप । प्र । यंति । धीतयः । ऋतस्य । पथ्याः । अनु ।
इंद्राग्नी इति । तविषाणि । वां । सधऽस्थानि । प्रयांसि । च । युवोः । अप्ऽतूर्यं । हि
तं । इंद्राग्नी इति । रोचना । दिवः । परि । वाजेषु । भूषथः । तत् । वां । चेति । प्र । वीर्यं ॥
१२ ॥ प्र । वः । देवाय । अग्नये । बर्हिष्ठं । अर्च । अस्मै । गमत् । देवेभिः । आ । सः ।
नः । यजिष्ठः । बर्हिः । आ । सदत् । ऋतऽवा । यस्य । रोदसी इति । दक्षं । सचंते । ऊ
तयः । हविष्मंतः । तं । ईळते । तं । सनिष्यंतः । अवसे । सः । यंता । विप्रः । एषां । सः ।
यज्ञानां । अथ । हि । सः । अग्निं । तं । वः । दुवस्यत । दाता । यः । वनिता । मघं । सः ।
नः । शर्माणि । वीतये । अग्निः । यच्छतु । शंऽतमा । यतः । नः । प्रुष्णवत् । वसु । दिवि ।

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

क्षितिऽभ्यः। अप्ऽसु। आ। दीदिवांसं। अप्रऽयुं। वस्वीभिः। अस्य। धीतिऽभिः। ऋ
क्वाणः। अग्निं। इधते। होतारं। विश्पतिं। विशां। उत। नः। ब्रह्मन्। अविषः। उक्थे
षु। देवऽहूतमः। शं। नः। शोच। मरुत्ऽवृधः। अग्ने। सहस्रऽसातमः। नु। नः। रा
स्व। सहस्रऽवत्। तोकऽवत्। पुष्टिऽमत्। वसु। द्युऽमत्। अग्ने। सुऽवीर्यं। वर्षिष्ठं।
अनुपऽक्षितं॥१३॥ आ। होता। मंद्रः। विदथानि। अस्थात्। सत्यः। यज्वा। क
विऽतमः। सः। वेधाः। विद्युत्ऽरथः। सहसः। पुत्रः। अग्निः। शोचिःऽकेशः। पृ
थिव्यां। पाजः। अश्रेत्। अयामि। ते। नमःऽउक्तिं। जुषस्व। ऋतऽवः। तुभ्यं।
चेतते। सहस्वः। विद्वान्। आ। वक्षि। विदुषः। नि। सत्सि। मध्ये। आ। बर्हिः। ऊ
तये। यजत्र। द्रवतां। नः। उषसा। वाजयंती इति। अग्ने। वातस्य। पथ्याभिः। ॥६॥

अच्छ। पतासी इति। अंजेते। पूर्व्यं। हविःऽभिः। आ। वंधुराऽइव। तस्थतुः। दुरोणे। मित्रः।
च। तुभ्यं। वरुणः। सहस्वः। अग्ने। विश्वे। मरुतः। सुम्नं। अर्चन्। यत्। शोचिषा।
सहसः। पुत्र। तिष्ठाः। अभि। क्षितीः। प्रथयन्। सूर्यः। नॄन्। वयं। ते। अद्य। र
रिम। हि। कामं। उत्तानऽहस्ताः। नमसा। उपऽसद्य। यजिष्ठेन। मनसा। यक्षि।
देवान्। अस्रेधता। मन्मना। विप्रः। अग्ने। त्वत्। हि। पुत्र। सहसः। विऽपूर्वीः। देव
स्य। यंति। ऊतयः। वि। वाजाः। त्वं। देहि। सहस्रिणं। रयिं। नः। अद्रोघेण। वचसा।
सत्यं। अग्ने। तुभ्यं। दक्ष। कविऽक्रतो इति। कविऽक्रतो। यानि। इमा। देव। मर्तासः।
अध्वरे। अकर्म। त्वं। विश्वस्य। सुऽरथस्य। बोधि। सर्वं। तत्। अग्ने। अमृत। स्व
दय। इह॥१४॥ वि। पाजसा। पृथुना। शोशुचानः। बाधस्व। द्विषः। रक्षसः। अमी

Indira Gandhi National Centre for the Arts

प॰ख॰१
७

वाः। सुऽशर्मणः। बृहतः। शर्मणि। स्याम। अग्नेः। अहं। सुऽहवस्य। प्रऽनीतौ ॥ त्वं। नः।
अस्याः। उषसः। विऽउष्टौ। त्वं। सूरे। उत्ऽइते। बोधि। गोपाः। जन्मऽइव। नित्यं। त
नयं। जुषस्व। स्तोमं। मे। अग्ने। तन्वा। सुऽजात ॥ त्वं। नृऽचक्षाः। वृषभ। अनु।
पूर्वीः। कृष्णासु। अग्ने। अरुषः। वि। भाहि। वसो इति। नेषि। च। पर्षि। च। अति। अंहः।
कृधि। नः। राये। उशिजः। यविष्ठ ॥ अषाळ्हः। अग्ने। वृषभः। दिदीहि। पुरः। विश्वाः।
सौभगा। संऽजिगीवान्। यज्ञस्य। नेता। प्रथमस्य। पायोः। जातऽवेदः। बृहतः।
सुऽप्रनीते ॥ अच्छिद्रा। शर्म। जरितरिति। पुरूणि। देवान्। अच्छ। दीद्यानः।
सुऽमेधाः। रथः। न। सस्निः। अभि। वक्षि। वाजं। अग्ने। त्वं। रोदसी इति। नः। सु
मेके इति सुऽमेके ॥ प्र। पीपय। वृषभ। जिन्व। वाजान्। ० सुदोघे इति सु॰ १७
सं॰ ल॰

दोघे। देवेभिः। देव। सुऽरुचा। रुचानः। मा। नः। मर्तस्य। दुःऽमतिः। परि। स्थात् ॥०॥१५॥
अयं। अग्निः। सुऽवीर्यस्य। ईशे। महः। सौभगस्य। रायः। ईशे। सुऽअपत्यस्य।
गोऽमतः। ईशे। वृत्रऽहथानां ॥ इमं। नरः। मरुतः। सश्चत। वृधं। यस्मिन्। रा
यः। शेऽवृधासः। अभि। ये। सन्ति। पृतनासु। दुःऽध्यः। विश्वाहा। शत्रुं। आऽ
दभुः ॥ सः। त्वं। नः। रायः। शिशीहि। मीढ्वः। अग्ने। सुऽवीर्यस्य। तुविऽद्युम्न। व मी २
र्षिष्ठस्य। प्रजाऽवतः। अनमीवस्य। शुष्मिणः ॥ चक्रिः। यः। विश्वा। भुवना। अ
भि। ससहिः। चक्रिः। देवेषु। आ। दुवः। आ। देवेषु। यतते। आ। सुऽवीर्ये। आ।
शंसे। उत। नृणां ॥ मा। नः। अग्ने। अमतये। मा। अवीरतायै। रीरधः। मा। गो रा५
अगोतायै। सहसः। पुत्र। मा। निदे। अप। द्वेषांसि। आ। कृधि ॥ शग्धि। वाजस्य।

Indira Gandhi National Centre for the Arts

प.न. ३

सुऽभगः। प्रजाऽवान्। अग्ने। बृहतः। अध्वरे। सं। राया। भूयसा। सृज। मयःऽभुना।
तुविऽद्युम्न। यशस्वता ॥१६॥ संऽइध्यमानः। प्रथमा। अनु। धर्म। सं। अक्तुऽ
भिः। अज्यते। विश्वऽवारः। शोचिःऽकेशः। घृतऽनिर्निक्। पावकः। सुऽयज्ञः।
अग्निः। यजथाय। देवान्। यथा। अयंअः। होत्रं। अग्ने। पृथिव्याः। यथा। दु
दिवः। जातऽवेदः। चिकित्वान्। एव। अनेन। हविषा। यक्षि। देवान्। मनुष्वत्।
यज्ञं। प्र। तिर। इमं। अद्य। त्रीणि। आयूंषि। तव। जातऽवेदः। तिस्रः। आऽ
जानीः। उषसः। ते। अग्ने। ताभिः। देवानां। अवः। यक्षि। विद्वान्। अथ। भ
व। यजमानाय। शं। यं। अग्निं। सुऽदीतिं। सुऽदृशं। गृणंतः। नमस्यामः। त्वां। ८
ईड्यं। जातऽवेदः। त्वां। दूतं। अरतिं। हव्यऽवाहं। देवाः। अकृण्वन्। अमृत

स्य। नाभिं। यः। त्वत्। होता। पूर्वः। अग्ने। यजीयान्। द्विता। वा। सत्ता। स्वधया।
वा। शंऽभुः। तस्य। अनु। धर्म। प्र। यज। चिकित्वः। अथ। नः। धाः। अध्वरं। दे
वऽवीतौ ॥१७॥ भव। नः। अग्ने। सुऽमनाः। उपऽइतौ। सखाऽइव। सख्ये। पितराऽइ
व। साधुः। पुरुऽद्रुहः। हि। क्षितयः। जनानां। प्रतिऽप्रतीचीः। दहतात्। अरातीः।
तपो इति। सु। अग्ने। अंतरान्। अमित्रान्। तप। शंसं। अररुषः। परस्य।
तपो इति। वसो इति। चिकितानः। अचित्तान्। वि। ते। तिष्ठतां। अजराः।
अयासः। इध्मेन। अग्ने। इच्छमानः। घृतेन। जुहोमि। हव्यं। तरसे। बलाय।
यावत्। ईशे। ब्रह्मणा। वंदमानः। इमां। धियं। शतऽसेयाय। देवीं। ऽतः। शोचि

Indira Gandhi National Centre for the Arts

प॰ ८

षा। सहसः। पुत्र। सूनुः। स्तुतः। बृहत्। वयः। शशमानेषु। धेहि। रेवत्। अग्ने। विश्वामि
त्रेषु। शं। योः। मर्मृज्म। ते। तन्वं। भूरि। कृत्वः। कृधि। रत्नं। सुऽसनितः। धनानां।
सः। घ। इत्। अग्ने। भवसि। यत्। संऽइद्धः। स्तोतुः। दुरोणे। सुऽभगस्य। रेवत्। सृ
प्रा। करस्ना। दधिषे। वपूंषि॥१८॥ अग्निं। होतारं। प्र। वृणे। मियेधे। गृत्सं। कु
विं। विश्वऽविदं। अमूरं। सः। नः। यक्षत्। देवऽताता। यजीयान्। राये। वा
जाय। वनते। मघानि। प्र। ते। अग्ने। हविष्मतीं। इयर्मि। अच्छ। सुऽद्युम्नां। राति सु॰
नीं। घृताचीं। प्रऽदक्षिणित्। देवऽतातिं। उराणः। सं। रातिऽभिः। वसुऽभिः।
यज्ञं। अश्रेत्। सः। तेजीयसा। मनसा। त्वाऽऊतः। उत। शिक्ष। सुऽअपत्यस्य। शि

क्षोः। अग्ने। रायः। नृऽतमस्य। प्रऽभूतौ। भूयाम। ते। सुऽस्तुतयः। च। वस्वः। भू
रीणि। हि। त्वे इति। दधिरे। अनीका। अग्ने। देवस्य। यज्यवः। जनासः। सः। आ।
वह। देवऽतातिं। यविष्ठ। शर्धः। यत्। अद्य। दिव्यं। यजासि। यत्। त्वा। होतारं। अ
नजन्। मियेधे। निऽसादयंतः। यजथाय। देवाः। सः। त्वं। नः। अग्ने। अविता। इह।
बोधि। अधि। श्रवांसि। धेहि। नः। तनूषु॥१९॥ अग्निं। उषसं। अश्विना। दधि
क्रां। विऽउष्टिषु। हवते। वह्निः। उक्थैः। सुऽज्योतिषः। नः। शृण्वंतु। देवाः। सऽजोष
सः। अध्वरं। वावशानाः। अग्ने। त्री। ते। वाजिना। त्री। सधऽस्था। तिस्रः। ते। जि
ह्वाः। ऋतऽजात। पूर्वीः। तिस्रः। ऊं इति। ते। तन्वः। देवऽवाताः। ताभिः। नः। पाहि। गिरः

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

पं.ऋ.१ अप्रऽयुछन्। अग्ने। भूरीणि। तव। जातऽवेदः। देव। स्वधाऽवः। अमृतस्य। नाम।
याः। च। मायाः। मायिनां। विश्वंऽइन्व। त्वेइति। पूर्वीः। संऽदधुः। पृष्टबंधोइतिपृ
ष्टऽबंधो। अग्निः। नेता। भगःऽइव। क्षितीनां। दैवीनां। देवः। ऋतुऽपाः। ऋतऽवा।
सः। वृत्रऽहा। सनयः। विश्वऽवेदाः। पर्षत्। विश्वा। अति। दुःऽइता। गृणंतं। दधि
क्रां। अग्निं। उषसं। च। देवीं। बृहस्पतिं। सवितारं। च। देवं। अश्विना। मित्रावरु
॥१०॥ णा। भगं। च। वसून्। रुद्रान्। आदित्यान्। इह। हुवे। ॥२०॥ इमं। नः। यज्ञं। अमृते ॥१०॥
षु। धेहि। इमा। हव्या। जातऽवेदः। जुषस्व। स्तोकानां। अग्ने। मेदसः। घृतस्य। हो
रिति। प्र। अशान। प्रथमः। निऽसद्य। घृतऽवंतः। पावक। ते। स्तोकाः। श्चोतंति। मे

दसः। स्वधर्मन्। देवऽवीतये। श्रेष्ठं। नः। धेहि। वार्यं। तुभ्यं। स्तोकाः। घृतऽश्चुतः। अ
ग्ने। विप्राय। संत्य। ऋषिः। श्रेष्ठः। सं। इध्यसे। यज्ञस्य। प्रऽअविता। भव। तुभ्यं।
श्चोतंति। अध्रिगोइत्यध्रिऽगो। शचीऽवः। स्तोकासः। अग्ने। मेदसः। घृतस्य।
कविऽशस्तः। बृहता। भानुना। आ। अगाः। हव्या। जुषस्व। मेधिर। ओजि
ष्ठं। ते। मध्यतः। मेदः। उत्ऽभृतं। प्र। ते। वयं। ददामहे। श्चोतंति। ते। वसोइति
स्तोकाः। अधि। त्वचि। प्रति। तान्। देवऽशः। विहि। ॥२१॥ अयं। सः। अग्निः। य
स्मिन्। सोमं। इंद्रः। सुतं। दधे। जठरे। वावशानः। सहस्रिणं। वाजं। अत्यं। न।
सप्तिं। ससऽवान्। सन्। स्तूयसे। जातऽवेदः। अग्ने। यत्। ते। दिवि। वर्चः। पृथि

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

प०ह०१

॥१२॥ ष्यां।यत्।ओषधीषु।अप्ऽसु।आ।यजत्र।येन।अंतरिक्षं।उरु।आऽततंथ।त्वे-
षः।सः।भानुः।अर्णवः।नृऽचक्षाः।अग्ने।दिवः।अर्णं।अच्छ।जिगासि।अच्छ।देवा-
न्।ऊचिषे।धिष्ण्याः।ये।याः।रोचने।परस्तात्।सूर्यस्य।याः।च।अवस्तात्।उपऽति-
ष्ठंते।आपः।पुरिष्यासः।अग्नयः।प्रवणेभिः।सऽजोषाः।जुषंतां।यज्ञं।अद्रुहः।
अनमीवाः।इषः।महीः॥२२॥निःऽमथितः।सुऽधितः।आ।सधऽस्थे।युवा।
कविः।अध्वरस्य।प्रऽनेता।जूर्यत्ऽसु।अग्निः।अजरः।वनेषु।अत्र।दधे।अ-
मृतं।जातऽवेदाः।अमंथिष्टां।भारता।रेवत्।अग्निं।देवऽश्रवाः।देवऽवातः।
सुऽदक्षं।अग्ने।वि।पश्य।बृहता।अभि।राया।इषां।नः।नेता।भवतात्।अनु।द्यू-
॥१३॥

न्।दश।क्षिपः।पूर्व्यं।सीं।अजीजनन्।सुऽजातं।मातृषु।प्रियं।अग्निं।स्तुहि।
दैवऽवातं।देवऽश्रवः।यः।जनानां।असत्।वशी॥नि।त्वा।दधे।वरे।आ।पृथि-
व्याः।इळायाः।पदे।सुदिनऽत्वे।अह्नां।दृषत्ऽवत्यां।मानुषे।आपयायां।सर-
स्वत्यां।रेवत्।अग्ने।दिदीहि॥२३॥अग्ने।सहस्व।पृतनाः।अभिऽमातीः।
अप।अस्य।दुस्तरः।तरन्।अरातीः।वर्चः।धाः।यज्ञऽवाहसे॥अग्ने।इळा।
सं।इध्यसे।वीतिऽहोत्रः।अमर्त्यः।जुषस्व।सु।नः।अध्वरं॥अग्ने।द्युम्नेन।
जागृवे।सहसः।सूनो इति।आऽहुत।आ।इदं।बर्हिः।सदः।मम॥अग्ने।वि-
श्वेभिः।अग्निऽभिः।देवेभिः।महय।गिरः।यज्ञेषु।ये।ऊं इति।चायवः।अग्ने।

Indira Gandhi National Centre for the Arts

व.तृ. ३ दाः। दाशुषे। रयिं। वीरऽवंतं। परीणसं। शिशीहि। नः। सूनुऽमतः॥२४॥ अग्ने।
॥१२॥ दिवः। सूनुः। असि। प्रऽचेताः। तना। पृथिव्याः। उत। विश्वऽवेदाः। ऋधक्।
देवान्। इह। यज। चिकित्वः॥ अग्निः। सनोति। वीर्याणि। विद्वान्। सनोति।
वाजं। अमृताय। भूषन्। सः। नः। देवान्। आ। इह। वह। पुरुक्षो इति पुरुऽक्षो।
अग्निः। द्यावापृथिवी इति। विश्वजन्ये इति विश्वऽजन्ये। आ। भाति। देवी इति।
अमृते इति। अमूरः। क्षयन्। वाजैः। पुरुऽचंद्रः। नमःऽभिः। अग्ने। इंद्रः। च। दाशुषः। दु
रोणे। सुतऽवतः। यज्ञं। इह। उप। यातं। अमर्धंता। सोमऽपेयाय। देवा। अग्ने। अ ॥१२॥
पां। सं। इध्यसे। दुरोणे। नित्यः। सूनो इति। सहसः। जातऽवेदः। सधऽस्थानि। म

हयमानः। ऊती॥२५॥ वैश्वानरं। मनसा। अग्निं। निऽचाय्य। हविष्मंतः। अनुऽस
त्यं। स्वःऽविदं। सुऽदानुं। देवं। रथिरं। वसुऽयवः। गीःऽभिः। रण्वं। कुशिकासः। हवाम
हे। तं। शुभ्रं। अग्निं। अवसे। हवामहे। वैश्वानरं। मातरिश्वानं। उक्थ्यं। बृह
स्पतिं। मनुषः। देवऽतातये। विप्रं। श्रोतारं। अतिथिं। रघुऽस्यदं। अश्वः। न। क्रंद
न्। जनिऽभिः। सं। इध्यते। वैश्वानरः। कुशिकेभिः। युगेऽयुगे। सः। नः॥ अ
ग्निः। सुऽवीर्यं। सुऽअश्व्यं। दधातु। रत्नं। अमृतेषु। जागृविः॥ प्र। यंतु। वाजाः।
तविषीभिः। अग्नयः। शुभे। संऽमिश्लाः। पृषतीः। अयुक्षत। बृहत्ऽउक्षः। मरुतः।
विश्वऽवेदसः। प्र। वेपयंति। पर्वतान्। अदाभ्याः॥ अग्निऽश्रियः। मरुतः। विश्व
ऽकृष्टयः। आ। त्वेषं। उग्रं। अवः। ईमहे। वयं। ते। स्वानिनः। रुद्रियाः। वर्षऽनि

Indira Gandhi National Centre for the Arts

प॰ प॰ १
११३।

र्नि॑ऽजाः। सिंहाःन। हेषत्ऽक्रतवः। सुऽदानवः॥२५॥ व्रातंऽव्रातं। गणंऽगणं। सुशस्ति
भिः। अग्नेः। भामं। मरुतां। ओजः। ईमहे। पृषत्ऽअश्वासः। अनवभ्रऽराधसः।
गंतारः। यज्ञं। विदथेषु। धीराः। अग्निः। अस्मि। जन्मना। जातऽवेदाः। घृ
तं। मे। चक्षुः। अमृतं। मे। आसन्। अर्कः। त्रिऽधातुः। रजसः। विऽमानः। अ
जस्रः। घर्मः। हविः। अस्मि। नाम। त्रिऽभिः। पवित्रैः। अपुपोत्। हि। अर्कं।
हृदा। मतिं। ज्योतिः। अनु। प्रऽजानन्। वर्षिष्ठं। रत्नं। अकृत। स्वधाभिः।
आत्। इत्। द्यावापृथिवी इति। परि। अपश्यत्। शतऽधारं। उत्सं। अक्षीय ॥११३॥
माणं। विपःऽचितं। पितरं। वक्त्वानां। मेळिं। मदंतं। पित्रोः। उपऽस्थे। तं। रोद
१

सी इति। पिपृतं। सत्यऽवाचं॥२६॥ प्र। वः। वाजाः। अभिऽद्यवः। हविष्मंतः। घृताच्या।
देवान्। जिगाति। सुम्नऽयुः। ईळे। अग्निं। विपःऽचितं। गिरा। यज्ञस्य। साधनं।
श्रुष्टीऽवानं। धितऽवानं। अग्ने। शकेम। ते। वयं। यमं। देवस्य। वाजिनः। अ
ति। द्वेषांसि। तरेम। संऽइध्यमानः। अध्वरे। अग्निः। पावकः। ईड्यः। शोचिः
केशः। तं। ईमहे। पृथुऽपाजाः। अमर्त्यः। घृतऽनिर्निक्। सुऽआहुतः। अग्निः। य
ज्ञस्य। हव्यऽवाट्॥२८॥ तं। सऽबाधः। यतऽस्रुचः। इत्था। धिया। यज्ञऽवंतः। आ।
चक्रुः। अग्निं। ऊतये। होता। देवः। अमर्त्यः। पुरस्तात्। एति। मायया। विदथानि।
प्रऽचोदयन्। वाजी। वाजेषु। धीयते। अध्वरेषु। प्र। नीयते। विप्रः। यज्ञस्य। सा
धनः। धिया। चक्रे। वरेण्यः। भूतानां। गर्भं। आ। दधे। दक्षस्य। पितरं। तना।

Indira Gandhi National Centre for the Arts

पृ.ऋ. ३

१४ नि। वाक्ये। वरेण्यं। दक्षस्य। इळा। सहःऽकृत। अग्ने। सुऽदीतिं। उशिजं॥२७॥ अ
ग्निं। यन्तुरं। अप्ऽतुरं। ऋतस्य। योगे। वनुषः। विप्राः। वाजैः। सं। इन्धते॥ ऊर्जः। नपा
तं। अध्वरे। दीदिऽवांसं। उप। द्यवि। अग्निं। ईळे। कविऽक्रतुं॥ ईळेन्यः। नमस्यः।
तिरः। तमांसि। दर्शतः। सं। अग्निः। इध्यते। वृषा॥ वृषोइति। अग्निः। सं। इध्यते।
अश्वः। न। देवऽवाहनः। तं। हविष्मन्तः। ईळते॥ वृषणं। त्वा। वयं। वृषन्। वृषणः। सं। इधी
महि। अग्ने। दीद्यतं। बृहत्॥२०॥ अग्ने। जुषस्व। नः। हविः। पुरोळाशं। जातऽवेदः।
प्रातःऽसावे। धियावसोइति धियाऽवसो॥ पुरोळाः। अग्ने। पचतः। तुभ्यं। वा। घ। परिऽ
कृतः। तं। जुषस्व। यविष्ठ्य॥ अग्ने। वीहि। पुरोळाशं। आऽहुतं। तिरःऽअह्न्यं। सहसः। १४

सूनोइति। असि। अध्वरे। हितः॥ माध्यन्दिने। सवने। जातऽवेदः। पुरोळाशं। इह। कवे। जु
षस्व॥ अग्ने। यह्वस्य। तव। भागऽधेयं। न। प्र। मिनन्ति। विदथेषु। धीराः॥ अग्ने। तृ
तीये। सवने। हि। कानिषः। पुरोळाशं। सहसः। सूनोइति। आऽहुतं। अथ। देवेषु।
अध्वरं। विपन्यया। धाः। रत्नऽवन्तं। अमृतेषु। जागृविं॥ अग्ने। वृधानः। आऽहु
तिं। पुरोळाशं। जातऽवेदः। जुषस्व। तिरःऽअह्न्यं॥२१॥ अस्ति। इदं। अधिऽमन्थनं।
अस्ति। प्रऽजननं। कृतं। एतां। विश्पत्नीं। आ। भर। अग्निं। मन्थाम। पूर्वऽथा॥ अरण्योः।
निऽहितः। जातऽवेदाः। गर्भःऽइव। सुऽधितः। गर्भिणीषु॥ दिवेऽदिवे। ईड्यः। जा
गृवत्ऽभिः। हविष्मत्ऽभिः। मनुष्येभिः। अग्निः॥ उत्तानायां। अव। भर। चिकि

Indira Gandhi National Centre for the Arts

प. तः

१७१

त्वा । सद्यः । प्रऽवीता । वृषणं । जजान । अरुषऽस्तूपः । रुशत् । अस्य । पाजः । इळायाः ।
पुत्रः । वयुने । अजनिष्ट । इळायाः । त्वा । पदे । वयं । नाभा । पृथिव्याः । अधि । जातऽ
वेदः । नि । धीमहि । अग्ने । हव्याय । वोळ्हवे । मंथत । नरः । कविं । अद्वयंतं । प्रऽचे
तसं । अमृतं । सुऽप्रतीकं । यज्ञस्य । केतुं । प्रथमं । पुरस्तात् । अग्निं । नरः । जनय
त । सुऽशेवं । ३२ ॥ यदि । मंथंति । बाहुऽभिः । वि । रोचते । अश्वः । न । वाजी । अरु
षः । वनेषु । आ । चित्रः । न । यामन् । अश्विनोः । अनिऽवृतः । परि । वृणक्ति । अ
श्मनः । तृणा । दहन् । जातः । अग्निः । रोचते । चेकितानः । वाजी । विप्रः । कविऽशस्तः ।
सुऽदानुः । यं । देवासः । ईड्यं । विश्वऽविदं । हव्यऽवाहं । अदधुः । अध्वरेषु । सीद । हो

तः । स्वे । ऊं इति । लोके । चिकित्वान् । सादय । यज्ञं । सुऽकृतस्य । योनौ । देवऽअवीः । देवान् । हवि
षा । यजासि । अग्ने । बृहत् । यजमाने । वयः । धाः । कृणुत । धूमं । वृषणं । सखायः । अस्रेध
न्तः । इतन । वाजं । अच्छ । अयं । अग्निः । पृतनाषाट् । सुऽवीरः । येन । देवासः । असहंत । दस्यून्
अयं । ते । योनिः । ऋत्वियः । यतः । जातः । अरोचथाः । तं । जानन् । अग्ने । आ । सीद । अथ । नः ।
वर्धय । गिरः ॥ ३३ ॥ तनूऽनपात् । उच्यते । गर्भः । आसुरः । नराशंसः । भवति । यत् । वि
जायते । मातरिश्वा । यत् । अमिमीत । मातरि । वातस्य । सर्गः । अभवत् । सरीमणि ।
सुनिःऽमथा । निःऽमथितः । सुऽनिधा । निऽहितः । कविः । अग्ने । सुऽअध्वरा ।
कृणु । अजीजनन् । अमृतं । मर्त्यासः । अस्रेमाणं । तरणिं । वीळुऽजंभं । दश ।
स्वसारः । अग्रुवः । संऽईचीः । पुमांसं । जातं । अभि । सं । रभंते । प्र । सप्तऽहो
ता । सनकात् । अरोचत । मातुः । उपऽस्थे । यत् । अशोचत् । ऊधनि । न । नि

Indira Gandhi National Centre for the Arts

यज्ञे। अग्निः। होतारिति। चिकित्वः। अवृणीमहि। इह। अद्य। ध्रुवं। २

प.न. श्रुति। सुऽरणः। दिवेऽदिवे। यत्। असुरस्य। जठरात्। अजायत। अमित्रऽयुधः। म
१६ रुतांऽइव। प्रऽयाः। प्रथमऽजाः। ब्रह्मणः। विश्वं। इत्। विदुः। द्युम्नऽवत्। ब्रह्म। कु
शिकासः। आ। ईरिरे। एकःऽएकः। दमे। अग्निं। सं। ईधिरे। यत्। अद्य। त्वा। प्र
यति। यज्ञे। अस्मिन्। होतरिति। चिकित्वः। अवृणीमहि। इह। ध्रुवं। अयाः।
ध्रुवं। उत। अशमिष्ठाः। प्रऽजानन्। विद्वान्। उप। याहि। सोमं।।३४।।इति तृ
तीयाष्टके सप्तमोध्यायः।। ।।इच्छंति। त्वा। सोम्यासः। सखायः। सुन्वंति। सोमं।
दधंति। प्रयांसि। तितिक्षंते। अभिऽशस्तिं। जनानां। इंद्र। त्वत्। आ। कः। चन। हि
प्रऽकेतः।। न। ते। दूरे। परमा। चित्। रजांसि। आ। तु। प्र। याहि। हरिऽवः। हरिऽभ्यां।
स्थिराय। वृष्णे। सवना। कृता। इमा। युक्ताः। ग्रावाणः। संऽइधाने। अग्नौ। इंद्रः। सु
शिप्रः। मघऽवा। तरुत्रः। महाऽव्रातः। तुविकूर्मिः। ऋघावान्। यत्। उग्रः।

धाः। बाधितः। मर्त्येषु। क्व। त्या। ते। वृषभ। वीर्याणि। त्वं। हि। स्म। च्यवयन्। अच्यु
तानि। एकः। वृत्रा। चरसि। जिघ्नमानः। तव। द्यावापृथिवी इति। पर्वतासः। अ
नु। व्रताय। निमिताऽइव। तस्थुः। उत। अभये। पुरुऽहूत। श्रवःऽभिः। एकः। दृ
ळ्हं। अवदः। वृत्रऽहा। सन्। इमेइति। चित्। इंद्र। रोदसीइति। अपारेइति। यत्।
संऽगृभ्णाः। मघऽवन्। काशिः। इत्। ते।।१।। प्र। सु। ते। इंद्र। प्रऽवता। हरिऽभ्यां।
प्र। ते। वज्रः। प्रऽमृणन्। एतु। शत्रून्। जहि। प्रतीचः। अनूचः। पराचः। वि
श्वं। सत्यं। कृणुहि। विष्टं। अस्तु। यस्मै। धायुः। अदधाः। मर्त्याय। अभक्तं।
चित्। भजते। गेह्यं। सः। भद्राः। ते। इंद्र। सुऽमतिः। घृताची। सहस्रऽदाना। पु
रुऽहूत। रातिः। सहऽदानुं। पुरुऽहूत। क्षियंतं। अहस्तं। इंद्र। सं। पिणक्।

Indira Gandhi National Centre for the Arts

॥ऋ०स्त्र॥

॥१७॥ कृण्वन्। अधि। रुक्मे। वर्धमानः। वियोः। अपात्। इंद्र। तवसा। जघंथ। नि। साम-
नां। इषिरां। इंद्र। भूमिं। महीं। अपारां। सदने। ससत्थ। अस्तभ्नात्। द्यां। वृषभः।
अंतरिक्षं। अर्षंतु। आपः। त्वया। इह। प्रऽसूताः। अलातृणः। वलः। इंद्र। व्र-
जः। गोः। पुरा। हंतोः। भयमानः। वि। आर। सुऽगान्। पथः। अकृणोत्। निःऽ-
अजे। गाः। प्र। आवन्। वाणीः। पुरुऽहूतं। धमंतीः॥२॥ एकः। द्वे इति। वसु-
मती इति वसुऽमती। समीची इति सम्ऽईची। इंद्रः। आ। पप्रौ। पृथिवीं। उत।
द्यां। उत। अंतरिक्षात्। अभि। नः। सम्ऽईकः। इषः। रथीः। सऽयुजः। शूर। वा-
जान्। दिशः। सूर्यः। न। मिनाति। प्रऽदिष्टाः। दिवेऽदिवे। हर्यश्वऽप्रसूताः।
सं। यत्। आनट्। अध्वनः। आत्। इत्। अश्वैः। विऽमोचनं। कृणुते। तत्। ॥१७॥

तु। अस्य। दिदृक्षंते। उषसः। यामन्। अक्तोः। विवस्वत्याः। महि। चित्रं। अनीकं। वि-
श्वे। जानंति। महिना। यत्। आ। अगात्। इंद्रस्य। कर्म। सुऽकृता। पुरूणि। महि।
ज्योतिः। निऽहितं। वक्षणासु। आमा। पक्वं। चरति। बिभ्रती। गौः। विश्वं। स्वा-
द्म। सम्ऽभृतं। उस्रियायां। यत्। सीं। इंद्रः। अदधात्। भोजनाय। इंद्र। दृह्य। या-
मऽकोशाः। अभूवन्। यज्ञाय। शिक्ष। गृणते। सखिऽभ्यः। दुःऽमायवः। दु-
रेवाः। मर्त्यासः। निषंगिणः। रिपवः। हन्त्वासः॥३॥ सं। घोषः। शृण्वे। अव-
मैः। अमित्रैः। जहि। नि। एषु। अशनिं। तपिष्ठां। वृश्च। ईं। अधस्तात्। वि। रुज।
सहस्व। जहि। रक्षः। मघऽवन्। रंधयस्व। उत्। वृह। रक्षः। सहऽमूलं। इंद्र। वृ-
श्च। मध्यं। प्रति। अग्रं। शृणीहि। आ। कीवतः। सललूकं। चकर्थ। ब्रह्मऽद्विषे।

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

प.ह.

२८

तपुषिं। हेतिं। अस्य। स्वस्तये। वाजिऽभिः। च। प्रनेतरिति प्रऽनेतः। सं। यत्। महीः।
इषः। आऽसत्सि। पूर्वीः। रायः। वंतारः। बृहतः। स्याम। अस्मे इति। अस्तु। भगः।
इंद्र। प्रजाऽवान्। आ। नः। भर। भगं। इंद्र। द्युऽमंतं। नि। ते। देष्णस्य। धीमहि। प्रऽरेके।
ऊर्वःऽइव। पप्रथे। कामः। अस्मे इति। तं। आ। पृण। वसुऽपते। वसूनां। इमं। कामं। मं
दय। गोभिः। अश्वैः। चंद्रऽवता। राधसा। पप्रथः। च। स्वःऽयवः। मतिऽभिः। तुभ्यं। वि
प्राः। इंद्राय। वाहः। कुशिकासः। अक्रन्। आ। नः। गोत्रा। दर्दृहि। गोऽपते। गाः। सं। अ
स्मभ्यं। सनयः। यंतु। वाजाः। दिवक्षाः। असि। वृषभ। सत्यऽशुष्मः। अस्मभ्यं। सु। १८
मघऽवन्। बोधि। गोऽदाः। शुनं। हुवेम। मघऽवानं। इंद्रं। अस्मिन्। भरे। नृऽतमं।
वाजऽसातौ। शृण्वंतं। उग्रं। ऊतये। समत्ऽसु। घ्नंतं। वृत्राणि। संऽजितं। धनानां।

कु

॥४॥ शासत्। वह्निः। दुहितुः। नप्त्यं। गात्। विद्वान्। ऋतस्य। दीधितिं। सपर्यन्। पिता। य
त्र। दुहितुः। सेकं। ऋंजन्। सं। शग्म्येन। मनसा। दधन्वे। न। जामये। तान्वः। रिक्थं। अ
रैक्। चकार। गर्भं। सनितुः। निऽधानं। यदि। मातरः। जनयंत। वह्निं। अन्यः। कर्ता।
सुऽकृतोः। अन्यः। ऋंधन्। अग्निः। जज्ञे। जुह्वा। रेजमानः। महः। पुत्रान्। अरुषस्य।
प्रऽयक्षे। महान्। गर्भः। महि। आ। जातं। एषां। मही। प्रऽवृत्। हरिऽअश्वस्य। यज्ञैः।
अभि। जैत्रीः। असचंत। स्पृधानं। महि। ज्योतिः। तमसः। निः। अजानन्। तं। जान न
तीः। प्रति। उत्। आयन्। उषासः। पतिः। गवां। अभवत्। एकः। इंद्रः। वीळौ। सतीः।
अभि। धीराः। अतृंदन्। प्राचा। अहिन्वन्। मनसा। सप्त। विप्राः। विश्वां। अविंद

Indira Gandhi National Centre for the Arts

ऋ० ल
१८

नः। पृथ्व्यां। ऋतस्य। प्रऽजानन्। इत्। ता। नमसा। आ। विवेश॥५॥ विदत्। यदि।
सरमा। रुग्णं। अद्रेः। महि। पाथः। पूर्व्यं। सध्र्यक्। करिति कः। अग्रं। नयत्। सुऽप
दी। अक्षराणां। अच्छ। रवं। प्रथमा। जानती। गात्। अगच्छत्। ऊँ इति। विप्रऽतमः।
सखिऽयन्। असूदयत्। सुऽकृते। गर्भं। अद्रिः। ससानः। मर्यः। युवऽभिः। मखस्य
न्। अथ। अभवत्। अंगिराः। सद्यः। अर्चन्। सतःऽसतः। प्रतिऽमानं। पुरःऽभूः।
विश्वा। वेद। जनिम। हंति। शुष्णं। प्र। नः। दिवः। पदऽवीः। गव्युः। अर्चन्। सखा।
सखीन्। अमुंचत्। निः। अवद्यात्। नि। गव्यता। मनसा। सेदुः। अर्कैः। कृण्वा
नासः। अमृतऽत्वाय। गातुं। इदं। चित्। नु। सदनं। भूरि। एषां। येन। मासान्।

असिषासन्। ऋतेन। संऽपश्यमानाः। अमदन्। अभि। स्वं। पयः। प्रत्नस्य। रेतसः।
दुघानाः। वि। रोदसी इति। अतपत्। घोषः। एषां। जाते। निःऽस्थां। अदधुः। गोषु।
वीरान्॥१०॥ सः। जातेभिः। वृत्रऽहा। सः। इत्। ऊँ इति। हव्यैः। उत्। उस्रियाः। असृ
जत्। इंद्रः। अर्कैः। उरूची। अस्मै। घृतऽवत्। भरंती॥ मधु। स्वाद्म। दुदुहे। जे
न्या। गौः। पित्रे। चित्। चक्रुः। सदनं। सं। अस्मै। महि। त्विषिऽमत्। सुऽकृतः। वि। हि।
ख्यन्॥ विऽस्कभ्नंतः। स्कंभनेन। जनित्री इति। आसीनाः। ऊर्ध्वं। रभसं। वि। मिन्व
न्। मही। यदि। धिषणा। शिश्नथे। धात्। सद्यःऽवृधं। विऽभ्वं। रोदस्योः। गिरः।
यस्मिन्। अनवद्याः। संऽईचीः। विश्वाः। इंद्राय। तविषीः। अनुऽत्ताः। महि। आ। ते।

प०त्र॰

॥२०॥

सख्यं। वृऽभि। शची॒ः। आ। वृ॒त्रुऽघ्न। निःऽयुतः। युति। पूर्वीः। महिऽस्तो॒त्रं। अ
वः। आ। अ॒ग॒न्म। सू॒रेः। अ॒स्माकं। सु॒। म॒घ॒ऽव॒न्। बो॒धि। गो॒पाः। म॒हिं। क्षेत्रैः।
पु॒रू। चं॒द्रं। वि॒वि॒द्वान्। आ। इत्। सखिऽभ्यः। च॒रथं। सं। ऐ॒रत्। इंद्रः। अ॒जनयत्। दी
द्यानः। सा॒कं। सूर्यं। उ॒षसं। गा॒तुं। अ॒ग्निं॥७॥ ५ अ॒पः। चि॒त्। ए॒षः। वि॒ऽभ्वः। द॒म
नाः। प्र। स॒ध्रीचीः। अ॒सृ॒ज॒त्। वि॒श्वऽचंद्राः। म॒ध्वः। पु॒ना॒नाः। क॒विऽभिः। प॒वित्रैः। द्युऽभिः।
हि॒न्वं॒ति॒। अ॒क्तुऽभिः। धनुत्रीः। अनु। कृष्णे इति। वसुधिती इति वसुऽधिती। जि॒हा॒ते
इति। उ॒भे इति। सूर्यस्य। मं॒हना। यजत्रे इति। परि। य॒त्। ते। म॒हि॒मानं। वृ॒जध्यै।
सखायः। इंद्र। काम्याः। ऋ॒जि॒प्याः। पतिः। म॒व॒। वृ॒त्र॒ऽह॒न्। सू॒नृ॒तानां। गि॒रां। वि ॥२०॥

श्वऽआयुः। वृषभः। व॒यःऽधाः। आ। तं। अ॒ग्नि॒रस्वत्। नमसा। स॒प॒र्यन्। नव्यं। कृ॒णो
मि। सन्यसे। पु॒रा॒ऽजां। द्रुहः। वि। याहि। ब॒हु॒लाः। अदेवीः। स्वः। इति स्वः। च॒। नः। म॒घ॒ऽ
म॒। सन्यसे। पु॒राऽजां। द्रुहः। वि। याहि। पारं। आ
वृ॒न्। सातये। धाः। मि॒हः। पावकाः। प्रऽततः। अ॒भू॒व॒न्। स्वस्ति। नः। पि॒पृ॒हि। पारं। आ
सां। इंद्र। त्वं। र॒थि॒रः। पा॒हि। नः। रि॒षः। म॒क्षू॒ऽम॒क्षू। कृ॒णु॒हि। गोऽजितः। नः। अ॒दे॒दि
वृ॒त्र॒ऽहा। गोऽपतिः। गाः। अंतः। रि॒ति॒। कृ॒ष्णान्। अ॒रु॒षैः। धाम॒ऽभिः। गा॒त्। प्र। सू॒नृ॒ताः।
दि॒शमानः। ऋतेन। दुरः। च॒। विश्वाः। अ॒वृ॒णो॒त्। अप। स्वाः। ८ इंद्र। सोमं।
सोम॒ऽपते। पिब। इमं। माध्यंदिनं। सवनं। चारु। यत्। ते। प्र॒ऽप॒थ्य। शिप्रे इति। १
घुऽवन्। ऋजीषिन्। विऽमुच्य। हरी इति। इह। मादयस्व। गोऽआशिरं। म॒थि

Indira Gandhi National Centre for the Arts

प०८०

२१ नः।इंद्र।शुक्रं।पिब।सोमं।इरिमा।तेमदाय।वृत्तूऽकृता।मारुतेन।गणेन।सऽजोषाः।रुद्रैः।तृपत्।
आ।वृषस्व।ये।तु।शुष्मं।ये।तविषीं।अवर्धन्।अर्चंतः।इंद्र।मरुतः।ते।ओजः।माध्यंदिने।सवने।
वज्रऽहस्त।पिब।रुद्रेभिः।सऽगणः।सुऽशिप्र।ताः।इत्।नु।अस्य।मधुऽमत्।विविप्रे।इंद्रस्य।शर्धः।
मरुतः।ये।आसन्।येभिः।वृत्रस्य।इषितः।विवेद।अमर्मणः।मन्यमानस्य।मर्म।जनुषत्।इं
द्र।सवनं।जुषाणः।पिब।सोमं।शश्वते।वीर्याय।सः।आ।ववृत्स्व।हरिऽअश्व।यज्ञैः।सरण्यु
भिः।अपः।अर्णा।सिसर्षि॥८॥ त्वं।अपः।यत्।ह।वृत्रं।जघन्वान्।अत्यान्।इव।प्र।असृजः।
सर्तवै।आजौ।शयानं।इंद्र।चरता।वधेन।वव्रिऽवांसं।परि।देवीः।अदेवं।यजामः।इत्।तान्।
मंसा।वृद्धं।इंद्रं।ब्रहंतं।ऋष्वं।अजरं।युवानं।यस्य।प्रियेइति।ममतुः।यज्ञियस्य।नारोदं २१

कै० वि० CLA

सी इति।महिमानं।ममाते इति।इंद्रस्य।कर्म।सुऽकृता।पुरूणि।व्रतानि।देवाः।न।मिनंति।विश्वे।
दाधार।यः।पृथिवीं।द्यां।उत।इमां।जजान।सूर्यं।उषसं।सुऽदंसाः।अद्रोघ।सत्यं।त
व।तत्।महिऽत्वं।सद्यः।यत्।जातः।अपिबः।ह।सोमं।न।द्यावः।इंद्र।तवसः।ते।
ओजः।न।अहा।न।मासाः।शरदः।वरंत।त्वं।सद्यः।अपिबः।जातः।इंद्र।मदाय।
सोमं।परमे।विऽओमन्।यत्।ह।द्यावापृथिवीइति।आ।अविवेशीः।अथ।अ
भवः।पूर्व्यः।कारुऽधायाः॥१०॥अहन्।अहिं।परिऽशयानं।अर्णः।ओजायमानं।तुविऽजात।तव्यान्।न।ते।महिऽत्वं।अनु।भूत्।अध।द्यौः।यत्।अन्यया।
स्फिग्या।क्षां।अवऽस्थाः।पृतनः।हि।ते।इंद्र।वर्धनः।भूत्।उत।प्रियः।सुतः।सोमः।मियेध

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

प॰त॰

॥२२॥ पः । यज्ञेन । यज्ञं । अव । यज्ञियः । सन् । यज्ञः । ते । वज्रं । अहिऽहत्ये । आवत् । यज्ञेन । इंद्रं ।
अवसा । आ । चक्रे । अर्वाक् । आ । एनं । सुम्नाय । नव्यसे । ववृत्याः । यः । स्तोमेभिः । ववृधे ।
पूर्व्येभिः । यः । मध्यमेभिः । उत । नूतनेभिः । विवेष । यत् । मा । धिषणा । जजान । स्तवै ।
पुरा । पार्यात् । इंद्रं । अह्नः । अंहसः । पत्रा । पीपरत् । यथा । नः । नावाऽइव । यांतं । उभ
ये । हवंते । आऽपूर्णः । अस्य । कलशः । स्वाहा । सेक्ताऽइव । कोशं । सिसिचे । पिबध्यै ।
सं । ऊं इति । प्रियाः । आ । अववृत्रन् । मदाय । प्रऽदक्षिणित् । अभि । सोमासः । इंद्रं । न ।
त्वा । गभीरः । पुरुऽहूत । सिंधुः । न । अद्रयः । परि । संतः । वरंत । इत्था । सखिऽभ्यः । इषितः । इं
द्र । यत् । आ । दृळ्हं । चित् । अरुजः । गव्यं । ऊर्वं ॥ ११ ॥ प्र । पर्वतानां । उशती इति । उपऽ ॥२२॥

स्थात् । अश्वेइवेत्यश्वेऽइव । विसिते इति विऽसिते । हासमाने इति । गावाऽइव । शुभ्रे इति ।
मातरा । रिहाणे इति । विऽपाट् । शुतुद्री । पयसा । जवेते इति । इंद्रेषिते इतीद्रंऽइषिते ।
प्रऽसवं । भिक्षमाणे इति । अच्छ । समुद्रं । रथ्याऽइव । याथः । समाराणे इति संऽआ
राणे । ऊर्मिऽभिः । पिन्वमाने इति । अन्या । वां । अन्यां । अपि । एति । शुभ्रे इति । अच्छ ।
सिंधुं । मातृऽतमां । अयासं । विऽपाशं । उर्वीं । सुऽभगां । अगन्म । वत्सऽइव । मातरा । सं
रिहाणे इति संऽरिहाणे । समानं । योनिं । अनु । संचरंती इति संऽचरंती । एना । वयं । पय
सा । पिन्वमानाः । अनु । योनिं । देवऽकृतं । चरंतीः । न । वर्तवे । प्रऽसवः । सर्गऽतक्तः । किंऽ
युः । विप्रः । नद्यः । जोहवीति । रमध्वं । मे । वचसे । सोम्याय । ऋतऽवरीः । उप । मुहूर्तं ।

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

प०त्र
२१

एवैः । प्र । सिंधुं । अच्छ । बृहती । मनीषा । अवस्युः । अह्वे । कुशिकस्य । सूनुः ॥१२॥ इंद्रः ।
अस्मान् । अरदत् । वज्रऽबाहुः । अप । अहन् । वृत्रं । परिऽधिं । नदीनां । देवः । अनय
त् । सविता । सुऽपाणिः । तस्य । वयं । प्रऽसवे । याम । उर्वीः । प्रऽवाच्यं । शश्वधा । वीर्यं ।
तत् । इंद्रस्य । कर्म । यत् । अहिं । विऽवृश्चत् । वि । वज्रेण । परिऽसदः । जघान । आयन् ।
आपः । अयनं । इच्छमानाः । एतत् । वचः । जरितः । मा । अपि । मृष्ठाः । आ । यत् । ते । घो
षान् । उत्ऽतरा । युगानि । उक्थेषु । कारो इति । प्रति । नः । जुषस्व । मा । नः । नि । करिति
कः । पुरुषऽत्रा । नमः । ते । ओ इति । सु । स्वसारः । कारवे । शृणोत । ययौ । वः । दूरात् । अ
नसा । रथेन । नि । सु । नमध्वं । भवत । सुऽपाराः । अधःऽअक्षाः । सिंधवः । स्रोत्या ॥२३॥

भिः । आ । ते । कारो इति । शृणवाम । वचांसि । ययाथ । दूरात् । अनसा । रथेन । नि । ते ।
नंसै । पीप्यानाऽइव । योषा । मर्यायऽइव । कन्या । शश्वचै । ते इति ते ॥१३॥ इयदङ्गः ॥
यत् । अंग । त्वा । भरताः । संऽतरेयुः । गव्यन् । ग्रामः । इषितः । इंद्रऽजूतः । अर्षात् ।
अह । प्रऽसवः । सर्गऽतक्तः । आ । वः । वृणे । सुऽमतिं । यज्ञियानां । अतारिषुः । भरताः ।
गव्यवः । सं । अभक्त । विप्रः । सुऽमतिं । नदीनां । प्र । पिन्वध्वं । इषयंतीः । सुऽराधाः । आ ।
वक्षणाः । पृणध्वं । यात । शीभं । उत् । वः । ऊर्मिः । शम्याः । हंतु । आपः । योक्त्राणि । मुं
चत । मा । अदुःऽकृतौ । विऽएनसा । अघ्न्यौ । शूनं । आ । अरतां ॥१४॥ इंद्रः । पूःऽ
भित् । आ । अतिरत् । दासं । अर्कैः । विदत्ऽवसुः । दयमानः । वि । शत्रून् । ब्रह्मऽजूतः ।

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

प.त.

॥२४ तन्वा। ववृधानः। भूरिऽदात्रः। आ। अपृणत्। रोदसी इति। उभे इति। मखस्य। ते। तविष
स्य। प्र। जूतिं। इयर्मि। वाचं। अमृताय। भूषन्। इंद्र। क्षितीनां। असि। मानुषीणां। विशां।
दैवीनां। उत। पूर्वऽयावा। इंद्रः। वृत्रं। अवृणोत्। शर्धऽनीतिः। प्र। मायिनां। अमिनात्।
वर्पऽनीतिः। अहन्। विऽअंसं। उशधक्। वनेषु। आविः। धेनाः। अकृणोत्। राम्या
णां। इंद्रः। स्वःऽसाः। जनयन्। अहानि। जिगाय। उशिक्ऽभिः। पृतनाः। अभिष्टिः।
प्र। अरोचयत्। मनवे। केतुं। अह्नां। अविंदत्। ज्योतिः। बृहते। रणाय। इंद्रः। तुजः। बर्ह
णाः। आ। विवेश। नृऽवत्। दधानः। नर्या। पुरूणि। अचेतयत्। धियः। इमाः। ज
रित्रे। प्र। इमं। वर्णं। अतिरत्। शुक्रं। आसां। ॥१५॥ महः। महानि। पनयंति। अस्य। इंद्र
स्य। कर्म। सुऽकृता। पुरूणि। वृजनेन। वृजिनान्। सं। पिपेष। मायाभिः। दस्यून्। अभि ॥२४॥

भूतिऽओजाः। युधा। इंद्रः। मह्ना। वरिवः। चकार। देवेभ्यः। सत्ऽपतिः। चर्षणिऽप्राः। विव
स्वतः। सदने। अस्य। तानि। विप्राः। उक्थेभिः। कवयः। गृणंति। सत्राऽसहं। वरेण्यं। स
हःऽदां। ससऽवांसं। स्वः। अपः। च। देवीः। ससान। यः। पृथिवीं। द्यां। उत। इमां। इंद्रं। मदं
ति। अनु। धीऽरणासः। ससान। अत्यान्। उत। सूर्यं। ससान। इंद्रः। ससान। पुरुऽभो
जसं। गां। हिरण्ययं। उत। भोगं। ससान। हत्वी। दस्यून्। प्र। आर्यं। वर्णं। आवत्। इंद्रः।
ओषधीः। असनोत्। अहानि। वनस्पतीन्। असनोत्। अंतरिक्षं। बिभेद। वलं। नु
नुदे। विऽवाचः। अथ। अभवत्। दमिता। अभिऽक्रतूनां। ॥१६॥ तिष्ठ। हरी इ
ति। रथे। आ। युज्यमाना। याहि। वायुः। न। निऽयुतः। नः। अच्छ। पिबासि। अंधः।

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

॥२५॥ अभिऽसृष्टः । अस्मे इति । इंद्र । स्वाहा । ररिम । ते । मदाय ॥ उप । अजिरा । पुरुऽहूता
य । सप्ती इति । हरी इति । धूःऽसु । आ । युनज्मि । द्रवत् । यथा । संऽभृतं । विश्वतः । चि
त् । उप । इमं । यज्ञं । आ । वहात । इंद्र ॥ उपो इति । नयस्व । वृषणा । तपुःऽपा । उत ।
ईं । अव । त्वं । वृषभ । स्वधाऽवः । ग्रसेतां । अश्वा । वि । मुच । इह । शोणा । दिवेऽदिवे ।
सऽदृशीः । अद्धि । धानाः ॥ ब्रह्मणा । ते । ब्रह्मऽयुजा । युनज्मि । हरी इति । सखाया ।
सधऽमादे । आशू इति । स्थिरं । रथं । सुऽखं । इंद्र । अधिऽतिष्ठन् ॥०॥ मा । ते । हरी इति । वृष
णा । वीतऽपृष्ठा ॥०॥ अति । आयाहि । शश्वतः । वयं । ते । अरं । सुतेभिः । कृणवाम । सोमैः
॥१७॥ तव । अयं । सोमः । त्वं । आ । इहि । अर्वाङ् । शश्वत्ऽतमं । सुऽमनाः । अस्य । पाहि । अ
स्मिन् । यज्ञे । बर्हिषि । आ । निऽसद्य । दधिष्व । इमं । जठरे । इंदुं । इंद्र ॥ स्तीर्णं । ते । बर्हिः । ॥२५॥

सुतः । इंद्र । सोमः । कृताः । धानाः । अत्तवे । ते । हरिऽभ्यां । तत्ऽओकसे । पुरुऽशाकाय । वृ
ष्णे । मरुत्वते । तुभ्यं । राता । हवींषि ॥ इमं । नरः । पर्वताः । तुभ्यं । आपः । सं । इंद्र । गोभिः ।
आ॰ मधुऽमंतं । अक्रन् । तस्य । आऽगत्य । सुऽमनाः । ऋष्व । पाहि । प्रऽजानन् । विद्वान् । पथ्याः ।
अनु । स्वाः ॥ यान् । आ । अभजः । मरुतः । इंद्र । सोमे । ये । त्वां । अवर्धन् । अभवन् ।
गणः । ते । तेभिः । एतं । सऽजोषाः । वावशानः । अग्नेः । पिब । जिह्वया । सोमं । इंद्र ॥ इं
द्र । पिब । स्वधया । चित् । सुतस्य । अग्नेः । वा । पाहि । जिह्वया । यजत्र । अध्वर्योः ।
वा । प्रऽयतं । शक्र । हस्तात् । होतुः । वा । यज्ञं । हविषः । जुषस्व ॥१८॥ इमां । ऊं इति ।
सु । प्रऽभृतिं । सातये । धाः । शश्वत्ऽशश्वत् । ऊतिऽभिः । यादमानः । सुतेऽसुते । व
वृधे । वर्धनेभिः । यः । कर्मऽभिः । महत्ऽभिः । सुऽश्रुतः । भूत् ॥ इंद्राय । सोमाः । प्रऽदि
वः । विदानाः । ऋभुः । येभिः । वृषऽपर्वा । विऽहायाः । प्रऽयम्यमानान् । प्रति । सु । गृभा

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

प.ल

॥२६॥

या। इंद्र। पिब। वृषऽधूतस्य। वृष्णः। पिब। वर्धस्व। तव। घ। सुतासः। इंद्र। सोमासः। प्रथ
माः। उत। इमे। यथा। अपिबः। पूर्व्यान्। इंद्र। सोमान्। एव। पाहि। पन्यः। अद्य। नवीयान्।
महान्। अमत्रः। वृजने। विरप्शी। उग्रं। शवः। पप्रथे। धृष्णु। ओजः। न। अह। विव्याच। पृथि
वी। चन। एनं। यत्। सोमासः। हरिऽअश्वं। अमंदन्। महान्। उग्रः। ववृधे। वीर्याय।
संऽआचक्रे। वृषभः। काव्येन। इंद्रः। भगः। वाजऽदाः। अस्य। गावः। प्र। जायं
ते। दक्षिणाः। अस्य। पूर्वीः॥१०॥ प्र। यत्। सिंधवः। प्रऽसवं। यथा। आयन्।
आपः। समुद्रं। रथ्याःऽइव। जग्मुः। अतः। चित्। इंद्रः। सदसः। वरीयान्। यत्। ईं।
सोमः। पृणति। दुग्धः। अंशुः॥ समुद्रेण। सिंधवः। यादमानाः। इंद्राय। सोमं। सुऽसु ॥२६॥
तं। भरंतः। अंशुं। दुहंति। हस्तिनः। भरित्रैः। मध्वः। पुनंति। धारया। पवित्रैः। ह्रदाः

इव। कुक्षयः। सोमऽधानाः। सां। ईं। इति। विव्याच। सवना। पुरूणि। अन्ना। यत्।
इंद्रः। प्रथमा। वि। आश। वृत्रं। जघन्वान्। अवृणीत। सोमं। आ। तु। भर। मा। किः। ए
तत्। परि। स्थात्। विद्म। हि। त्वा। वसुऽपतिं। वसूनां। इंद्र। यत्। ते। माहिनं। दत्रं।
अस्ति। अस्मभ्यं। तत्। हरिऽअश्व। प्र। यंधि। अस्मे इति। प्र। यंधि। मघऽवन्।
ऋजीषिन्। इंद्र। रायः। विश्वऽवारस्य। भूरेः। अस्मे इति। शतं। शरदः। जीवसे।
धाः। अस्मे इति। वीरान्। शश्वतः। इंद्र। शिप्रिन्॥०॥२७॥ वार्त्रऽहत्याय। शवसे। पृ
तनाऽसह्याय। च। इंद्र। त्वा। आ। वर्तयामसि। अर्वाचीनं। सु। ते। मनः। उत। च
क्षुः। शतक्रतो इति शतऽक्रतो। इंद्र। कृण्वंतु। वाघतः। नामानि। ते। शतक्रतो
इति शतऽक्रतो। विश्वाभिः। गीःऽभिः। ईमहे। इंद्र। अभिमातिऽसह्ये। पुरुऽस्तुतस्य।

Indira Gandhi National Centre for the Arts

पं॰त

।२७। धामऽभिः। शतेन। महयामसि। इंद्रस्य। चर्षणिऽधृतः। इंद्रं। वृत्राय। हंतवे। पुरुऽहू
तं। उप। ब्रुवे। भरेषु। वाजऽसातये ॥२१॥ वाजेषु। ससहिः। भव। त्वां। ईमहे। शतक्र
तोइतिशतऽक्रतो। इंद्र। वृत्राय। हंतवे। द्युम्नेषु। पृतनाज्ये। पृत्सुतूर्षु। श्रवःऽसु।
च। इंद्र। साक्ष्व। अभिऽमातिषु। शुष्मिन्ऽतमं। नः। ऊतये। द्युम्निनं। पाहि। जा
गृविं। इंद्र। सोमं। शतक्रतोइतिशतऽक्रतो। इंद्रियाणि। शतक्रतोइतिशतऽक्र
तो। या। ते। जनेषु। पंचसु। इंद्र। तानि। ते। आ। वृणे। अगन्। इंद्र। श्रवः। बृ
हत्। द्युम्नं। दधिष्व। दुस्तरं। उत्। ते। शुष्मं। तिरामसि। अर्वाऽवतः। नः। आ। ग
हि। अथोइति। शक्र। पराऽवतः। ऊंइति। लोकः। यः। ते। अद्रिऽवः। इंद्र। इह। ततः। आ। ।२३
गहि ॥२२॥ अभि। तष्टाऽइव। दीधय। मनीषां। अत्यः। न। वाजी। सुऽधुरः।

जिहानः। अभि। प्रियाणि। मर्मृशत्। पराणि। कवीन्। इच्छामि। संऽदृशे।
सुऽमेधाः। इना। उत। पृच्छ। जनिम। कवीनां। मनःऽधृतः। सुऽकृतः। तक्षत। द्यां।
इमाः। ऊंइति। ते। प्रऽन्यः। वर्धमानाः। मनःऽवाताः। अध। नु। धर्मणि। ग्मन्।
नि। सीं। इत्। अत्र। गुह्या। दधानाः। उत। क्षत्राय। रोदसीइति। सं। अंजन्।
सं। मात्राभिः। ममिरे। येमुः। उर्वीइति। अंतः। महीइति। समृतेइतिसंऽऋते। धा
यसे। धुरितिधुः। आऽतिष्ठंतं। परि। विश्वे। अभूषन्। श्रियः। वसानः। चरति।
स्वऽरोचिः। महत्। तत्। वृष्णः। असुरस्य। नाम। आ। विश्वऽरूपः। अमृतानि। त
स्थौ। असूत। पूर्वः। वृषभः। ज्यायान्। इमाः। अस्य। शुरुधः। संति। पूर्वीः। दिवः।
नपाता। विदथस्य। धीभिः। क्षत्रं। राजाना। प्रऽदिवः। दधाथेइति ॥२३॥ त्रीणि। रा

Indira Gandhi National Centre for the Arts

म.ऋ आ॒ना। वि॒दथे॑। पु॒रु॒ऽत्रि। परि॑। विश्वा॑नि। भूष॑थः। सदां॑सि। अप॑श्यं। अत्र॑। मन॑सा।
२८ जग॒न्वान्। व्र॒ते। ग॒न्ध॒र्वान्। अपि॑। वा॒युऽके॑शान्। तत्। इत्। नु। अ॒स्य॒। वृ॒ष॒भस्य॑।
धे॒नोः। आ। नाम॑ऽभिः। म॒मि॒रे॒। सक्म्यं॑। गोः। अ॒न्यत्ऽअ॑न्यत्। अ॒सु॒र्य॑म्। वसा॑
नाः। नि। मा॒यिनः॑। म॒मि॒रे॒। रू॒पं। अ॒स्मिन्। तत्। स॒वि॒तुः। नकिः॑। मे॒। हि॒र॒ण्य
यं॑। अ॒मतिं॑। यां। अशि॑श्रेत्। आ। सु॒ऽस्तु॒ता। रोद॑सी॒ इति॑। वि॒श्व॒मि॒न्वे इ
ति॑ विश्व॒म्ऽइ॒न्वे। अपि॑। इव। योषां॑। जनि॑मानि। व॒व्रे॒। यु॒वं। प्र॒त्नस्य॑। सा॒ध॒थः।
म॒हः। यत्। दैवी॑। स्व॒स्तिः। परि॑। नः॒। स्या॒त॒म्। गो॒पाः। जि॒ह्व॒स्य॒। त॒स्थु॒षः।
रू॒पा। विश्वा॑। प॒श्य॒ति। मा॒यिनः॑। कृ॒तानि॑॥ २४॥ इन्द्रं॑। म॒तिः। हृ॒दः। आ। २८
व॒च्यमा॑ना। अच्छ॑। पतिं॑। स्तोमः॑। त॒ष्टा। जि॒गा॒ति। या। जागृ॑विः। वि॒दथे॑। श॒स्यमा॑

नो। इन्द्र॑। यत्। ते॒। जाय॑ते। वि॒द्धि। तस्य॑। दि॒वः। चि॒त्। आ। पू॒र्व्या। जाय॑माना। वि।
जागृ॑विः। वि॒दथे॑। श॒स्यमा॑ना। भ॒द्रा। वस्त्रा॑णि। अर्जु॑ना। वसा॑ना। सा। इ॒यं।
अ॒स्मे इति॑। स॒न॒ऽजा। पित्र्या॑। धीः। यु॒मा। चि॒त्। अत्र॑। य॒मऽसूः। अ॒सूत॒।
जि॒ह्वा॑याः। अग्र॑। पत॑त्। आ। हि। अस्था॑त्। वपूं॑षि। जा॒ता। मि॒थु॒ना। स॒च॒न्ते॒।
त॒म॒ऽहना॑। तपु॑षः। बु॒ध्ने। आऽइ॑ता। नकिः॑। ए॒षां॒। निं॒दि॒ता। मर्त्ये॑षु। ये।
अ॒स्माकं॑। पि॒तरः॑। गोषु॑। यो॒धाः। इन्द्रः॑। ए॒षां॒। दृं॒हि॒ता। माहि॑नऽवान्। उत्। गो॒
त्राणि॑। स॒सृ॒जे॒। दं॒सना॑ऽवान्। सखा॑। ह। यत्र॑। सखि॑ऽभिः। नव॑ऽग्वैः। अ॒भि॒ऽ
ज्ञु। आ। सत्व॑ऽभिः। गाः। अ॒नु॒ऽग्मन्। स॒त्यं। तत्। इन्द्रः॑। दश॑ऽभिः। दश॑ऽग्वैः।
सूर्यं॑। वि॒वे॒द॒। तम॑सि। क्षि॒यन्तं॑॥ २५॥ इन्द्रः॑। मधु॑। सम्ऽभृ॑तं। उ॒स्रिया॑यां। प॒त्

Indira Gandhi National Centre for the Arts

पत्र ३

२९ त्वा। विवेद। शाक। वं। न मे। गोः। ०। हस्ते। दुध्रे। दक्षिणे। दक्षिणऽवतः। ज्योतिः। वृणीत। तमसः। विऽजानन्। आरे। स्याम। दुःऽइतात्। अभीके।
इमाः। गिरः। सोमऽपाः। सोमऽवृद्ध। जुषस्व। इंद्र। पुरुऽतमस्य। कारोः। ज्योतिः। युयुध्याः। रोदसी। इति। अनु। स्यात्। आरे। स्याम। दुःऽइतत्।
स्याः। भरेः। अह्र इति। द्विता। हिरुजतः। मेधैः। स्वा। जुऽपारासः। वसवः। बुहुः। गाऽवतां। कुमेरुऽवेमअर्कः। ०॥२८॥ इति तृतीयाष्टके द्वितीयो
यः॥ ॐ॥ इंद्र। त्वा। वृषभं। वयं। सुते। सोमे। हवामहे। सः। पाहि। मध्वः।
अंधसः। इंद्र। क्रतुऽविदं। सुतं। सोमं। हर्य। पुरुऽस्तुत। पिब। आ। वृषस्व।
ततृपिं। इंद्र। प्र। नः। धितऽवानं। यज्ञं। विश्वेभिः। देवेभिः। तिर। स्तवान।

विश्पते। इंद्र। सोमाः। सुताः। इमे। तव। प्र। यंति। सत्ऽपते। क्षयं।
चंद्रासः। इंदवः। दधिष्व। जठरे। सुतं। सोमं। इंद्र। वरेण्यं। तव। द्युक्षा
सः। इंदवः॥२॥ गिर्वणः। पाहि। नः। सुतं। मधोः। धाराभिः। अज्य
से। इंद्र। त्वाऽदातं। इत्। यशः। अभि। द्युम्नानि। वनिनः। इंद्रं। स
तीः। आऽक्षित। पात्वी। सोमस्य। वावृधे। ०। पराऽवतः। नः। वृत्रऽहन्। इ
माः। जुषस्व। नः। गिरः। यत्। अंतरा। पराऽवतं। अर्वाऽवतं। च। हूय
से।०।२॥ सद्यः। क। हुवानः। सोमऽपातये। हरिऽभ्यां। याहि। अद्रिऽ
वः। सत्तः। होता। नः। ऋत्वियः। तुतिस्त्रिरे। बर्हिः। आनुषक्। अयुज
न्। प्रातः। अद्रयः। इमा। ब्रह्म। ब्रह्मऽवाहः। क्रियंते। आ। बर्हिः। सीद

प त्ना ३ वा।हि।शूर।पुरोळाशं।इंद्र।दधि।सवनेषु।नः।पक्षु।सोमेषु।वृत्रऽहन्।ऽवर्द्धिषु।
२० इंद्र।गिर्वणः।मतयः।सोमऽपाः।ऽरु।रिहंति।शवसः।पतिं।इंद्रं।वत्सं।न।मा
तरः॥३॥सः।मंदस्व।हि।अंधसः।राधसे।तन्वा।महे।न।स्तोतारं।निदे।करः।
वयं।इंद्र।त्वाऽयवः।हविष्मंतः।ज॒रा॒महे।ऽत।त्वं।अस्मऽयुः।वसो इति।मा।आ
रे।अस्मत्।वि।मुमुचः।हरिऽप्रिय।अर्वाङ्।याहि।इंद्र।स्वधाऽवः।मत्स्व।इह।
अर्वांचं।त्वा।सुऽखे।रथे।वहतां।इंद्र।केशिना।घृतस्नू इति घृतऽस्नू।बर्हिः।
आऽसदे॥४॥सोमं।इंद्र।गोऽआशिरं।हरिऽभ्यां।यः।ते।अस्मऽयुः।तं।इंद्र। १।३०।
मदं।आ।गहि।बर्हिःऽस्थां।ग्रावऽभिः।सुतं।कुवित्।नु।अस्य।तृप्णवः।इं
द्र।आ।गिरः।मम।अच्छ।अगुः।इषिताः।इतः।आऽवृते।सोमंऽपीतये।इंद्रं।सो

मस्य।पीतये।स्तोमैः।इह।हवामहे।ऽक्थेभिः।कुवित्।आऽगमत्॥०॥ता
न्।दधिष्व।शतक्रतो इति शतऽक्रतो।जठरे।वाजिना।वसो इति।वाजिन।त्व
सो॥५॥विद्म।हि।त्वा।धनंऽजयं।वाजेषु।दधृषं।कवे।अध।ते।सुम्नं।ईमहे।
५ आ इमं।इंद्र।गोऽआशिरं।यवऽआशिरं।च।नः।पिब।आऽगत्य।वृषऽभिः।सुतं।
तुभ्यं।इत्।इंद्र।स्वे।ओक्ये।सोमं।चोदामि।पीतये।एषः।ररंतु।ते।हृदि।त्वां।
सुतस्य।पीतये।प्रत्नं।इंद्र।हवामहे।कुशिकासः।अवस्यवः॥६॥आ।याहि।
अर्वाङ्।उप।वंधुरेऽस्थाः।तव।इत्।अनुऽप्रदिवः।सोमऽपेयं।प्रिया।सखाया।वि।
मुंच।उप।बर्हिः।त्वां।इमाः।हव्यऽवाहः।हवंते।आ।याहि।पूर्वीः।अति।चर्षणीः।
आ।अर्यः।आऽशिषः।उप।नः।हरिऽभ्यां।इमाः।हि।त्वा।मतयः।स्तोमऽतष्टाः।

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

प॰ ब्रा॰ ३॥ इंद्र। हवंते। सख्यं। जुषाणाः॥ आ। नः। यज्ञं। नमःऽवृधं। सऽजोषाः। इंद्र। देव। हरिऽ
॥३१॥ भिः। याहि। तूयं। अहं। हि। त्वा। मतिऽभिः। जोहवीमि। घृतऽप्रयाः। सधऽमादे। म
धूनां। आ। च। त्वां। एता। वृषणा। वहातः। हरी इति। सखाया। सुऽधुरा। सुऽअंगा॥
भुनाऽवत्। इंद्र। सवनं। जुषाणः। सखा। सख्युः। शृणवत्। वंदनानि। कुवित्
मा। गोपां। करसे। जनस्य। कुवित्। राजानं। मघऽवन्। ऋजीषिन्। कुवित्। ऋ
षिं। पपिऽवांसं। सुतस्य। कुवित्। मे। वस्वः। अमृतस्य। शिक्षाः॥ आ। त्वा।
बृहंतः। हरयः। युजानाः। अर्वाक्। इंद्र। सधऽमादः। वहंतु। प्र। ये। द्विता। दिवः।
ऋंजंति। आताः। सुऽसंमृष्टासः। वृषभस्य। मूराः॥ इंद्र। पिब। वृषऽधूतस्य। वृष्णः। ॥३१॥
आ। यं। ते। श्येनः। उशते। जभार। यस्य। मदे। च्यावयसि। प्र। कृष्टीः। यस्य।

मदे। अप। गोत्रा। ववर्थ॥ ७॥ अयं। ते। अस्तु। हर्यतः। सोमः। आ। हरिऽ
भिः। सुतः। जुषाणः। इंद्र। हरिऽभिः। नः। आ। गहि। आ। तिष्ठ। हरितं। रथं।
हर्यन्। उषसं। अर्चयः। सूर्यं। हर्यन्। अरोचयः। विद्वान्। चिकित्वान्।
हरिऽअश्व। वर्धसे। इंद्र। विश्वाः। अभि। श्रियः॥ द्यां। इंद्रः। हरिऽधायसं। पृ
थिवीं। हरिऽवर्पसं। अधारयत। हरितोः। भूरि। भोजनं। ययोः। अंतः। हरिः। च
रत्। जज्ञानः। हरितः। वृषा। विश्वं। आ। भाति। रोचनं। हरिऽअश्वः। हरितं।
धत्ते। आयुधं। आ। वज्रं। बाह्वोः। हरिं। इंद्रः। हर्यंतं। अर्जुनं। वज्रं। शुक्रैः। अ
भिऽवृतं। अप। अवृणोत्। हरिऽभिः। अद्रिऽभिः। सुतं। उत्। गाः। हरिऽभिः। आ
जत॥ ८॥ आ। मंद्रैः। इंद्र। हरिऽभिः। याहि। मयूररोमऽभिः। मा। त्वा। के। चि

रि॰ २

Indira Gandhi National Centre for the Arts

नि। यमन्। वीं। न। पाशिनः। अति। धन्वऽइव। तान्। इहि। वृत्रऽखादः। वलंऽ
रुजः। पुराम्। दर्मः। अपाम्। अजः। स्थाता। रथस्य। हर्योः। अभिऽस्वरे। इंद्रः। दृळ्हा।
चित्। आऽरुजः। गंभीरान्। उदधीन्ऽइव। क्रतुम्। पुष्यसि। गाःऽइव। प्र। सुऽगो
पाः। यवसम्। धेनवः। यथा। ह्रदम्। कुल्याःऽइव। आशत। आ। नः। तुजम्। रयिम्। भ
र। अंशम्। न। प्रतिऽजानते। वृक्षम्। पक्वम्। फलम्। अंकीऽइव। धूनुहि। इंद्र। संऽपार
णम्। वसु। स्वऽयुः। इंद्र। स्वऽराट्। असि। स्मत्ऽदिष्टिः। स्वयशःऽतरः। सः। ववृधानः।
ओजसा। पुरुऽस्तुत। भव। नः। सुश्रवःऽतमः॥ ७॥ युध्मस्य। ते। वृषभस्य। स्व
राजः। उग्रस्य। यूनः। स्थविरस्य। घृष्वेः। अजूर्यतः। वज्रिणः। वीर्याणि। इंद्र।
तस्य। महतः। महानि। महान्। असि। महिष। वृष्ण्येभिः। धनऽस्पृत्। उग्र। सह ३२

मानः। अन्यान्। एकः। विश्वस्य। भुवनस्य। राजा। सः। योधय। च। क्षयय। च।
जनान्। प्र। मात्राभिः। रिरिचे। रोचमानः। प्र। देवेभिः। विश्वतः। अप्रतिऽइ
तः। प्र। मज्मना। दिवः। इंद्रः। पृथिव्याः। प्र। उरोः। महः। अंतरिक्षात्। ऋजीषी।
उरुम्। गभीरम्। जनुषा। अभि। उग्रम्। विश्वऽव्यचसम्। अवतम्। मतीनाम्। इंद्रम्। सोमासः।
प्रऽदिवि। सुतासः। समुद्रम्। न। स्रवतः। आ। विशंति। यम्। सोमम्। इंद्र। पृथिवी
द्यावा। गर्भम्। न। माता। बिभृतः। त्वाऽया। तम्। ते। हिन्वंति। तम्। ऊं इति। ते। मृजं
ति। अध्वर्यवः। वृषभ। पातवै। ऊं इति॥ १०॥ मरुत्वान्। इंद्र। वृषभः। रणाय। पि
ब। सोमम्। अनुऽस्वधम्। मदाय। आ। सिंचस्व। जठरे। मध्वः। ऊर्मिम्। त्वम्। राजा। असि।
प्रऽदिवः। सुतानाम्। सऽजोषाः। इंद्र। सऽगणः। मरुत्ऽभिः। सोमम्। पिब। वृत्रऽहा। शूर।
मं

प ८ विद्वान्। जहि। शत्रून्। अप। मृधः। नुदस्व। अथ। अभयं। कृणुहि। विश्वतः। नः।
उत। ऋतुऽभिः। ऋतुऽपाः। पाहि। सोमं। इंद्र। देवेभिः। सखिऽभिः। सुतं। नः। या
३३ न्। आ। अभजः। मरुतः। ये। त्वा। अनु। अहन्। वृत्रं। अदधुः। तुभ्यं। ओजः। ये। त्वा।
अहिऽहत्ये। मघऽवन्। अवर्धन्। ये। शांबरे। हरिऽवः। ये। गोऽइष्टौ। ये। त्वा। नू
नं। अनुऽमदंति। विप्राः। पिब। इंद्र। सोमं। सऽगणः। मरुत्ऽभिः। मरुत्वंतं। वृष
अ ४ भं। ववृधानं। अकवारिं। दिव्यं। शासं। इंद्रं। विश्वऽसहं। अवसे। नूतनाय। उग्रं।
सहःऽदां। इह। तं। हुवेम ॥११॥ सद्यः। ह। जातः। वृषभः। कनीनः। प्रऽभर्तुं। आवत्। ३३
अंधसः। सुतस्य। साधोः। पिब। प्रतिऽकामं। यथा। ते। रसऽआशिरः। प्रथमं।
सोम्यस्य। यत्। जायथाः। तत्। अहः। अस्य। कामे। अंशोः। पीयूषं। अपिबः। गि

रिऽस्थां। तं। ते। माता। परि। योषा। जनित्री। महः। पितुः। दमे। आ। असिंचत्। अग्रे। उपऽ
स्थाय। मातरं। अन्नं। ऐट्ट। तिग्मं। अपश्यत्। अभि। सोमं। ऊधः। प्रऽयवयन्। अ
चरत्। गृत्सः। अन्यान्। महानि। चक्रे। पुरुधऽप्रतीकः। उग्रः। तुराषाट्। अभिभू
तिऽओजाः। यथाऽवशं। तन्वं। चक्रे। एषः। त्वष्टारं। इंद्रः। जनुषा। अभिऽभूय। आ
मुष्य। सोमं। अपिबत्। चमूषु ॥१२॥ शंस। महां। इंद्रं। यस्मिन्। विश्वाः। आ। कृ
ष्टयः। सोमऽपाः। कामं। अव्यन्। यं। सुऽक्रतुं। धिषणे इति। विभ्वऽतष्टं। घनं। वृत्रा
णां। जनयंत। देवाः। यं। नु। नकिः। पृतनासु। स्वऽराजं। द्विता। तरति। नृऽतमं। हरि
ऽस्थां। इनऽतमः। सत्वऽभिः। यः। ह। शूषैः। पृथुऽज्रयाः। अमिनात्। आयुः। द
सहऽवा। पृत्ऽसु। तरणिः। न। अर्वा। विऽआनशी। रोदसी इति। मेहनाऽवान्।

Indira Gandhi National Centre for the Arts

॥प.त्या॥ ३ ३४ ना। करे। हव्यः। मतानां। पिताऽइव। चरुः। सुऽहवः। वयःऽधाः। धर्ता। दिवः। रजसः। पृ ष्टः। ऊर्ध्वः। रथः। न। वायुः। वसुऽभिः। नियुत्वान्। क्षपां। वस्ता। जनिता। सूर्यस्य। विऽभ क्ता। भागं। धिषणाऽइव। वाजं ॥३॥ इंद्रः। स्वाहा। पिबतु। यस्य। सोमः। आऽगत्य। तु म्रः। वृषभः। मरुत्वान्। आ। उरुऽव्यचाः। पृणतां। एभिः। अन्नैः। आ। अस्य। हविः। तन्वः। कामं। ऋध्याः। आ। ते। सपर्यू इति। जवसे। युनज्मि। ययोः। अनु। प्रऽदिवः। श्रुष्टिं। आ वः। इह। त्वा। धेयुः। हरयः। सुऽशिप्र। पिब। तु। अस्य। सुऽसुतस्य। चारोः। गोभिः। मिमि क्षुं। दधिरे। सुऽपारं। इंद्रं। ज्यैष्ठ्याय। धायसे। गृणानाः। मंदानः। सोमं। पपिऽवान् ऋजीषिन्। अस्मभ्यं। पुरुधा। गाः। इषण्य ॥५॥ चर्षणिऽधृतं। मघऽवानं। उ क्थ्यं। इंद्रं। गिरः। बृहतीः। अभि। अनूषत। ववृधानं। पुरुऽहूतं। सुवृक्तिऽभिः। अ ॥३४॥

मर्त्यं। जरमाणं। दिवेऽदिवे। शतऽक्रतुं। अर्णवं। शाकिनं। नरं। गिरः। मे। इंद्रं। उप। यंति। विश्वतः। वाजऽसनिं। पूःऽभिदं। तूर्णिं। अप्ऽतुरं। धामऽसाचं। अभिऽसाचं। स्वःऽ विदं। आऽकरं। वसोः। जरिता। पनस्यते। अनेहसः। स्तुभः। इंद्रः। दुवस्यति। वि वस्वतः। सदने। आ। हि। पिप्रिये। सत्राऽसहं। अभिमातिऽहनं। स्तुहि। नृणां। ५ रुतमः ऊं इति। त्वा। गीःऽभिः। उक्थैः। अभि। प्र। वीरं। अर्चत। सऽबाधः। सं। सहसे। पुरुऽ मायः। जिहीते। नमः। अस्य। प्रऽदिवः। एकः। ईशे। पूर्वीः। अस्य। निःऽसिधः। म र्त्येषु। पुरु। वसूनि। पृथिवी। बिभर्ति। इंद्राय। द्यावः। ओषधीः। उत। आपः। रयिं। रक्षंति। जीरयः। वनानि ॥५॥ तुभ्यं। ब्रह्माणि। गिरः। इंद्र। तुभ्यं। सत्रा। दधि रे। हरिऽवः। जुषस्व। बोधि। आपिः। अवसः। नूतनस्य। सखे। वसो इति। जरि

Indira Gandhi National Centre for the Arts

॥क्र॥२
३५

त्वऽयेः। वयः। धाः। इंद्र। मरुत्वः। इह। पाहि। सोमं। यथा। शार्याते। अपिबः। सुत
स्य। तव। प्रऽनीती। तव। शूर। शर्मन्। आ। विवासंति। कवयः। सुऽयज्ञाः। सः। वावृ
शानः। इह। पाहि। सोमं। मरुत्ऽभिः। इंद्र। सखिऽभिः। सुतं। नः। जातं। यत्। त्वा। परि।
देवाः। अभूषन्। महे। भराय। पुरुऽहूत। विश्वे। पप्ऽतूर्ये। मरुतः। आ। [illegible]। ए
षः। अमदन्। इंद्रं। अनु। दातिऽवाराः। तेभिः। साकं। पिबतु। वृत्रऽखादः। सुतं। सो
मं। दाशुषः। स्वे। सधऽस्थे। इदं। हि। अनु। ओजसा। सुतं। राधानां। पते। पिब
तु। अस्य। गिर्वणः। यः। ते। अनु। स्वधां। असत्। सुते। नि। यच्छ। तन्वं। सः। त्वा।
ममत्तु। सोम्यं। प्र। ते। अश्नोतु। कुक्ष्योः। प्र। इंद्र। ब्रह्मणा। शिरः। प्र। बाहू इति। शूर। रा ॥३५॥
धसे॥१२॥ इत्यर्द्धः। धानाऽवंतं। करंभिणं। अपूपऽवंतं। उक्थिनं। इंद्र। प्रातः। जुष

स्व। नः। पुरोळाशं। पचत्यं। जुषस्व। इंद्र। आ। गुरस्व। च। तुभ्यं। हव्यानि। सिस्रते। पुरोळा
शं। च। नः। घसः। जोषयासे। गिरः। च। नः। वधूयुःऽइव। योषणां। पुरोळाशं। सनऽ
श्रुत। प्रातःऽसावे। जुषस्व। नः। इंद्र। क्रतुः। हि। ते। बृहन्। माध्यंदिनस्य। सवनस्य।
धानाः। पुरोळाशं। इंद्र। कृष्व। इह। चारुं। प्र। यत्। स्तोता। जरिता। तूर्णिऽअर्थः। वृषऽय
माणः। उप। गीःऽभिः। ईट्टे॥२७॥ तृतीये। धानाः। सवने। पुरुऽस्तुत। पुरोळाशं।
आऽहुतं। ममहस्व। नः। ऋभुऽमंतं। वाजऽवंतं। त्वा। कवे। प्रयस्वंतः। उप। शिक्षेम।
धीतिऽभिः। पूषण्ऽवते। ते। चकृम। करंभं। हरिऽवते। हरिऽअश्वाय। धानाः। अ
पूपं। अद्धि। सऽगणः। मरुत्ऽभिः। सोमं। पिब। वृत्रऽहा। शूर। विद्वान्। प्रति। धानाः।
भरत। तूयं। अस्मै। पुरोळाशं। वीरऽतमाय। नृणां। दिवेऽदिवे। सऽदृशीः। इंद्र। तुभ्यं।

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

॥ऋ॰३॥३
३६

वर्धन्तु । त्वा । सोमऽपेयाय । धृष्णो इति ॥ १८ ॥ इन्द्रापर्वता । बृहता । रथेन । वामीः । इषः ।
आ । वहतं । सुऽवीराः । वीतं । हव्यानि । अध्वरेषु । देवा । वर्धेथां । गीःऽभिः । इळया ।
मदन्ता । तिष्ठ । सु । कं । मघऽवन् । मा । परा । गाः । सोमस्य । नु । त्वा । सुऽसुतस्य । यक्षि । पितुः । न । पुत्रः ।
सिचं । आ । रभे । ते । इन्द्र । स्वादिष्ठया । गिरा । शचीऽवः । शंसाव । अध्वर्यो इति । प्रति । मे । गृ-
णीहि । इन्द्राय । वाहः । कृणवाव । जुष्टं । आ । इदं । बर्हिः । यजमानस्य । सीद । अथ । च । भूत् । उ-
क्थं । इन्द्राय । शस्तं । जाया । इत् । अस्तं । मघऽवन् । सा । इत् । ऊं इति । योनिः । तत् । इत् । त्वा । यु-
क्ताः । हरयः । वहन्तु । यदा । कदा । च । सुनवाम । सोमं । अग्निः । त्वा । दूतः । धन्वाति । अच्छ ॥ ॥
परा । याहि । मघऽवन् । आ । च । याहि । इन्द्र । भ्रातः । उभयत्र । ते । अर्थं । यत्र । रथस्य । बृह-
तः । निऽधानं । विऽमोचनं । वाजिनः । रासभस्य ॥ १९ ॥ अपाः । सोमं । अस्तं । इन्द्र ।

प्र । याहि । कल्याणीः । जाया । सुऽरणं । गृहे । ते । ० । दक्षिणाऽवत् । इमे । भोजाः । अंगि-
रसः । विऽरूपाः । दिवः । पुत्रासः । असुरस्य । वीराः । विश्वामित्राय । ददतः । मघानि । स-
हस्रऽसावे । प्र । तिरन्ते । आयुः । रूपंऽरूपं । मघऽवा । बोभवीति । मायाः । कृण्वानः । त-
न्वं । परि । स्वां । त्रिः । यत् । दिवः । परि । मुहूर्तं । आ । अगात् । स्वैः । मन्त्रैः । अनृतुऽपाः ।
ऋतऽवा । महान् । ऋषिः । देवऽजाः । देवऽजूतः । अस्तभ्नात् । सिंधुं । अर्णवं । नृऽच-
क्षाः । विश्वामित्रः । यत् । अवहत् । सुऽदासं । अप्रियायत । कुशिकेभिः । इन्द्रः । हंसाः ।
इव । कृणुथ । श्लोकं । अद्रिऽभिः । मदन्तः । गीःऽभिः । अध्वरे । सुते । सचा । देवेभिः ।
विप्राः । ऋषयः । नृऽचक्षसः । वि । पिबध्वं । कुशिकाः । सोम्यं । मधु ॥ २० ॥ उप । प्र । इत ।
कुशिकाः । चेतयध्वं । अश्वं । राये । प्र । मुञ्चत । सुऽदासः । राजा । वृत्रं । जंघनत् । प्राक् ।

Indira Gandhi National Centre for the Arts

अ ८ क।अपाक।ऽईक।अर्थाय।जाते।वरा।आ।पृथिव्याः।यः।इमे इति।रोदसी इति।
३२। अहा।इंद्रं।अतं।सवं।विश्वामित्रस्य।रक्षति।ब्रह्म।इदं।भारतं।जनं।विश्वामित्राः।
अरासत।ब्रह्म।इंद्राय।वज्रिणे।करत्।इत्।नः।सुऽराधसः।किं।ते।कृण्वंति।कीकटेषु।गावः।न।आऽशिरं।दुह्रे।न।तपंति।घर्मं।आ।नः।भर।प्रऽमगंदस्य।वेदः।नैचाऽशाखं।मघऽवन्।रंधय।नः।ससर्परीः।अमतिं।बाधमाना।बृहत्।मिमाय।जमदग्निऽदत्ता।आ।सूर्यस्य।दुहिता।ततान।श्रवः।देवेषु।अमृतं।अजुर्यं॥२१॥ ससर्परीः।अभरत्।तूयं।एभ्यः।अधि।श्रवः।पांचऽजन्यासु।कृष्टिषु।सा।पक्ष्या।नव्यं।आयुः।दधाना।यां।मे।पलस्तिऽजमदग्नयः।ददुः।स्थिरौ।गावौ।भवतां।वीळुः।अक्षः।मा।ईषा। ।३२।
वि।वर्हि।मा।युगं।वि।शारि।इंद्रः।पातल्ये इति।ददतां।शरीतोः।अरिष्टऽनेमे।अभि।नः।

सचस्व।बलं।धेहि।तनूषु।नः।बलं।इंद्र।अनडुत्ऽसु।नः।बलं।तोकाय।तनयाय।जीवसे।त्वं।हि।बलऽदाः।असि।अभि।व्ययस्व।खदिरस्य।सारं।ओजः।धेहि।स्पंदने।शिंशपायां।अक्ष।वीळो इति।वीळित।वीळयस्व।मा।यामात्।अस्मात्।अव।जीहिपः।नः।अयं।अस्मान्।वनस्पतिः।मा।च।हा।मा।च।रीरिषत्।स्वस्ति।आ।गृहेभ्यः।आ।अवऽसै।आ।विऽमोचनात्॥२२॥ इंद्र।ऊतिऽभिः।बहुलाभिः।नः।अद्य।यावत्।श्रेष्ठाभिः।मघऽवन्।शूर।जिन्व।यः।नः।द्वेष्टि।अधरः।सः।पदीष्ट।यं।ऊं इति।द्विष्मः।तं।ऊं इति।प्राणः।जहातु।परशुः।चित्।वृक्षं।तपति।शिंबलं।चित्।शृणाति।उखा।चित्।इंद्र।येषंती।प्रऽयस्ता।फेनं।अस्यति।न।सायकस्य।चिकिते।जनासः।लोधं।नयंति।पशु।मन्यमानाः।न।अवाजिनं।वाजिना।हासयंति।न।गर्दभं।पुरः।अश्वात्।

॥ प्रश्न॥ २ नयंति। इमे। इंद्र। भरतस्य। पुत्राः। अपऽपित्वं। चिकितुः। न। प्रऽपित्वं। हिन्वंति।
२८ अश्वं। अरणं। न। नित्यं। ज्याऽवाजं। परि। नयंति। आजौ॥ २३॥ इमं। महे। विदथ्याय।
शूषं। शश्वत्। कृत्वः। ईड्याय। प्र। जभ्रुः। शृणोतु। ० शृणोतु। अग्निः। दिव्यैः। अजस्रः।
महि। महे। दिवे। अर्च। पृथिव्यै। कामः। मे। इच्छन्। चरति। प्रऽजानन्। ययोः। ह।
स्तोमे। विदथेषु। देवाः। सपर्यवः। मादयंते। सचा। आयोः। युवोः। ऋतं। रोदसी
इति। सत्यं। अस्तु। महे। सु। नः। सुविताय। प्र। भूतं। इदं। दिवे। नमः। अग्ने। पृथि
व्यै। सपर्यामि। प्रयसा। यामि। रत्नं॥ उतो इति। हि। वां। पूर्व्याः। आऽविविद्रे। ऋ २८
तंवरी इत्यृतऽवरी। रोदसी इति। सत्यऽवाचः। नरः। चित्। वां। संऽइथे। शूरऽसा
तौ। ववंदिरे। पृथिवि। वेविदानाः॥ कः। अद्धा। वेद। कः। इह। प्र। वोचत्। देवान्। अ

च्छ। पथ्या। का। सं। एति। ददृश्रे। एषां। अवमा। सदांसि। परेषु। या। गुह्येषु।
व्रतेषु॥ २४॥ कविः। नृऽचक्षाः। अभि। सीं। अचष्ट। ऋतस्य। योना। विघृते इति
विऽघृते। मदंती इति। नाना। चक्राते इति। सदनं। यथा। वेः। समानेन। क्रतुना। संविदा
ने इति संऽविदाने॥ समान्या। वियुते इति विऽयुते। दूरेअंते इति दूरेऽअंते। ध्रुवे। पदे। त
स्थतुः। जागरूके इति। उत। स्वसारा। युवती इति। भवंती इति। आत्। ऊं इति। ब्रुवाते इति।
मिथुनानि। नाम॥ विश्वा। इत्। एते इति। जनिम। सं। विविक्तः। महः। देवान्। बिभ्रती
इति। न। व्यथेते इति। एजत्। ध्रुवं। पत्यते। विश्वं। एकं। चरत्। पतत्रि। विषुणं। वि।
जातं॥ सना। पुराणं। अधि। एमि। आरात्। महः। पितुः। जनितुः। जामि। तत्। नः। देवासः।
यत्र। पनितारः। एवैः। उरौ। पथि। विऽउते। तस्थुः। अंतरिति। इमं। स्तोमं। रोदसी इति। प्र।

Indira Gandhi National Centre for the Arts

पत
३५

ब्रवीमि । ऋदूदराः । शृणवन् । अग्निऽजिह्वाः । मित्रः । सम्ऽराजः । वरुणः । युवानः । आ
दित्यासः । कवयः । पप्रथानाः ॥२५॥ हिरण्यऽपाणिः । सविता । सुऽजिह्वः । त्रिः । आ । दि
वः । विदथे । पत्यमानः । देवेषु । च । सवितरिति । श्लोकं । अश्रेः । आत् । अस्मभ्यं । आ । सु
व । सर्वऽताति । सुऽकृत् । सुऽपाणिः । स्वऽवान् । ऋतऽवा । देवः । त्वष्टा । अवसे । तानि ।
नः । धात । पूषण्ऽवंतः । ऋभवः । मादयध्वं । ऊर्ध्वऽग्रावाणः । अध्वरं । अतष्ट । वि
द्युत्ऽरथाः । मरुतः । ऋष्टिऽमंतः । दिवः । मर्याः । ऋतऽजाताः । अयासः । सरस्वती ।
शृणवन् । यज्ञियासः । धात । रयिं । सहऽवीरं । तुरासः । विष्णुं । स्तोमासः । पुरुऽदस्मं । अर्काः ।
भगस्यऽइव । कारिणः । यामनि । ग्मन् । उरुऽक्रमः । ककुहः । यस्य । पूर्वीः । न । मर्धंति । युवतयः ।
जनित्रीः । इंद्रः । विश्वैः । वीर्यैः । पत्यमानः । उभे इति । आ । पप्रौ । रोदसी इति । महिऽत्वा । पुरंऽदरः ।

वृत्रऽहा । धृष्णुऽसेनः । संऽगृभ्य । नः । आ । भर । भूरि । पश्वः ॥२६॥ नासत्या । मे । पितरा । बंधुऽ
पृच्छा । सऽजात्यं । अश्विनोः । चारु । नाम । युवं । हि । स्थः । रयिऽदौ । नः । रयीणां । दात्रं । रक्षेथे इ
ति । अकवैः । अदब्धा । महत् । तत् । वः । कवयः । चारु । नाम । यत् । ह । देवाः । भवथ । विश्वे । इं
द्रे । सखा । ऋभुऽभिः । पुरुऽहूत । प्रियेभिः । इमां । धियं । सातये । तक्षत । नः । अर्यमा । नः ।
अदितिः । यज्ञियासः । ० युयोत । नः । अनपत्यानि । गंतोः । प्रजाऽवान् । नः । पशुऽमान् । अस्तु ।
गातुः । देवानां । दूतः । पुरुऽधा । प्रऽसूतः । अनागान् । नः । वोचतु । सर्वऽताता । शृणोतु । नः । पृ
थिवी । द्यौः । उत । आपः । सूर्यः । नक्षत्रैः । उरु । अंतरिक्षं । शृण्वंतु । नः । वृषणः । पर्वतासः । ध्रुवऽ
क्षेमासः । इळया । मदंतः । आदित्यैः । नः । अदितिः । शृणोतु । यच्छंतु । नः । मरुतः । शर्म । भद्रं । सदा ।
सुऽगः । पितुऽमान् । अस्तु । पंथाः । मध्वा । देवाः । ओषधीः । सं । पिपृक्त । भगः । मे । अग्ने । सख्ये

Indira Gandhi National Centre for the Arts

पद.७ ४०।

न। मृध्याः। ऽत। राय। अस्यां। सदे नो। पुरुऽक्षोः। स्वदेस्व। हव्या। सां। इषैः। दिद्।। अ
घोंक। सा। मिमा। हि। श्रवो। स्यां। नि। श्चौन्। अ ग्ने। प्रतऽस्तुतान्। जेषि। शर्त्रून्। अहां। नि
श्वां। सुऽमनोः। द्या। दिहि। नः।।२७।।ऽषसः। पूर्वाः। अध। यत्। विऽऊषुः। महत्। वि। ज
ज्ञे। अक्षरं। पदे। गोः। व्रता। देवा नां। ऽप। नु। प्रऽभूष न्। महत्। देवा नां। अ ...त्वं
कं। म्। इति। सु। नः। अत्र। जुहुरंत। देवाः। मा। पूर्वे। अग्ने। पितरः। पद। नाः। पुराण्योः।
सद्मनोः। केतुः। अंतः।०। वि। मे। पुरुऽत्रा। पतयंति। कामाः। शमि। अच्छ। दी घे। पू
र्व्याणि। सऽइद्धे। अ ग्ने। ऋतं। इत्। वदेम।०। समानः। राजा। विऽभृतः। पुरुऽत्रा। शये ४०।
शया सुऽप्रऽयुतः। वना। अनु। अन्या। वत्सं। भरति। क्षेति। माता।०। आऽक्षित्। पू
र्वासु। अपराः। अनूरुत्। सद्यः। जाता सु। तरुणीषु। अंतः। इति। अंतः ऽवंताः। सुवतः। अपऽस्वा

तो।१२

ताः।।५।२८।। शयुः। परस्तात्। अध। नु। द्विऽमाता। अबंधनः। चरति। वत्सः। एकः। मित्र
स्यं। ता। वरुणस्य। व्रतानि।०। द्विऽमाता। होता। विदथेषु। सम्ऽराट्। अनु। अग्रं। चरति। क्षेति। बुध्नः
प्र। रण्यानि। रण्यऽवाचः। भरंते।०। शूरस्यऽइव। युध्यतः। अंतमस्य। प्रती चीनं। ददृशे। वि
श्वं। आऽयत्। अंतः। मतिः। चरति। निःऽसिधं। गोः।०। नि। वेवेति। पलितः। दूतः। आसु। अं
तः। ... महान्। चरति। रोचनेन। वपूंषि। बिभ्रत्। अभि। नः। वि। चष्टे।०। विष्णुः। गोपाः।
परमं। पाति। पाथः। प्रिया। धामानि। अमृता। दधानः। अग्निः। ता।। विश्वा। भुवना
नि। वेद।०।२९।। नना। चक्राते इति। यम्या। वपूंषि। तयोः। अन्यत्। रोचते। कृष्णं। अन्यत्
त्। श्यावी। च। यत्। अरुषी। च। स्वसारौ।०। माता। च। यत्र। दुहिता। च। धेनू इति। ... सबर्दुघे
... इति। सदसि। इळे। अंतः।
इति सबःऽदुघे। धापयेते इति। समाचा। इति। स ... ची ...
अन्यस्याः। वत्सं। रिहती। मिमाय। कया। भुवा। नि। दधे। धेनुः। ऊधः। ऋतस्य। सा। पयसा।
अपिन्वत। इळा।०। पद्या। वस्ते। पुरुऽरूपा। वपूंषि। ऊर्ध्वा। तस्थौ। त्रिऽअविं। रिहाणा। ...

Indira Gandhi National Centre for the Arts

॥३ नस्थं। सधं। वि। चरा मि। विद्वानां। पदं इवेति पदे इव। निहितेइति निऽहिते। दस्मा। अंतरि
तं। तयोः। अन्यतरा ऽद्यौं। आविः। अन्यत। सध्रीचीना। पृथ्व्यौ। सा। विषूची। ०३२। आ
॥ धेनवः। धुनयंतां। अशिश्वाः। सबःऽदुघाः। शशयाः। अप्रदुग्धाः। नव्याःऽनव्याः। यु
वतयः। भवंतीः। ०। यत्। अन्या सु। वृषभः। ... अन्यस्मिन्। यूथे। निऽ
वतयः। भवंताः। ०। यत्। अन्या सु। वृषभः। रोरवीति। सः। अन्यस्मिन्। यूथे। निऽ
धाति। रेतः। सः। हि। क्षपाऽवान्। सः। भगः। सः। राजा। ०। वीरस्य। नु। स्वऽअश्व्यं। जनां
सः। प्र। नु। वोचाम। विदुः। अस्य। देवाः। ६। शो ... युक्ताः। पंचऽपंच। ३। ॥ वहंति। देवः
त्वष्टा। सविता। विश्वऽरूपः। पुपोष। प्रऽजाः। पुरुधा। जजान। इमा। च। । विश्वा। भुव
नि। अस्य। ० महाइति। सा। परता। च भ्वा। समीचीइति सम्ऽई ची। उभेइति। तेइति। अस्य
सुना। त्वष्टइति निऽस्थे। अभवत्। वारः। विदमानः। वसूनि। ०। इमा। च। नः। पृथिवी। विश्व
धीया। उपाक्षेति। ०। निःसिध्वरी। तेनिते। इद्रा पृथिवी। विभर्ति। सखायः। ते। वामऽभाजः
॥ स्याम। ०। ३१। इतीनिरुक्ते याष्टके रतायोध्यायः। ० मन। ... ता। मनेति। मायिनः। नाम्नी रो
ता। देवासः। पृथमा। ध्रुवाणि। नारोदसीइति। अद्रुहा। वेद्यानि। पर्वताः। निऽनमे। दृष्टि
सः। षट्। भारान्। एकः। अचरन्। बिभर्ति। ऋतं। वर्षिष्ठं। उप। गावः। आ। अगुः। तिस्रः। म
हीः। उपराः। तस्थुः। अत्याः। गुहा। द्वेइति। निहितेइति। निऽहिते। दर्शि। एका। त्रिऽपाजस्यः
वृषभः। विश्वऽरूपः। उत। त्रिऽउधा। पुरुधा। प्रजावान्। त्रिऽअनीकः। पत्यते। माहिनऽवान्। स
रेतःऽधाः। वृषभः। शश्वतीनां। अभ्रातृः। आ सां। पदऽवीः। अबोधि। आदित्यानां। अह्वे। चारु। ना
म। आपः। चित्। अस्मै। अरमंत। देवाः। पृथक्। व्रजंतीः। परि। सां। अहृजन्। त्राः। सधऽस्थे
सिंधवः। त्रिः। कवीनां। उत। त्रिऽमाता। ... योषणाः। तिस्रः। अ
प्याः। त्रिः। आ। दिवः। विदथे। पत्यमानाः। ६। त्रिः। आ। दिवः। सवितः। वार्याणि। दिवेऽदिवे। आ। सु
वा। त्रिः। नः। अह्नः। त्रिऽधातु। रायः। आ। सुव। वसूनि। भग। त्रातः। धिषणे। सातये। ... ०। स

Indira Gandhi National Centre for the Arts

पत्र ४२

बिता। सो सवाति॥०॥ आ पं। चित्र। अस्य। रोदसी इति। चित। ऽवऽइति। रत्नौ। मिक्षत। सवितुः। स
वाय। त्रिः। ऽतुः। तमाः। दुः। न शा। रो चनानि। त्रयः। राजंति। असुरस्य। वीराः। ऋतऽवानः। इषि
राः। दुःदभासः॥०॥ सत्। देवाः॥२॥ प्रामे। विविक्का न। अविदत। मनीषा। धेनु। चरंत। प्रऽयुता।
अगोपा। सद्यः। चित्। या। दुदुहे। भूरिधासेः। इंद्रः। तत्। अग्निः। पनितारः। अस्याः। इंद्रः। सु
पूषा। हणा। सुऽहस्ता। दिवः। न। प्रीताः। शशयं। दुदुह्रे। विश्वे। यत्। अस्या। रणयंत। देवाः।
प्र। वः। अत्र। वसवः। सुम्न। अश्या। याः। आमयाः। हस्ते। इषकृति। शक्तिं। नमस्यताः। जानंते। ग
मी। अस्मिन्। अच्छ। पुत्रं। धेनवः। वावशानाः। महः। चरति। बिभ्रत। वपूंषि। अधं। विवक्ति
रोदसी इति। सुमेके इति सुऽमेके। ग्नाः। ग्नाः। युजानः। अध्वरे। मनीषा। इमाः। इति। वो।
रोदसी इति। सुमेके इति सुऽमेके। ग्नाः। ग्नाः। युजानः। अध्वरे। मनीषा। इमाः। इति। वो। ४२
मनवे। भूरिऽवाराः। ऊर्ध्वाः। भवंति। दर्शताः। यजत्राः। या। ते। जिह्वा। मधुऽमती। सुऽमेधाः
अग्ने। देवेषु। उच्यते। उरूची। तया। इह। विश्वान्। अवसे। यजत्रान्। आ। सादय। पायय।

म

च। मधूनि। या। ते। अग्ने। पर्वतस्यऽइव। धाराः। असश्चत। पीपयत। देव। चित्राः। ताः। अस्मभ्यं।
प्रऽमति। जातऽवेदः। वसो इति। रास्व। सुऽमतिं। विश्वऽजन्यां॥२॥ धेनुः। प्रत्नस्य। काम्यं। दु
हाना। अंतरिति। पुत्रः। चरति। दक्षिणायाः। आ। द्योतनिं। वहति। शुभ्रऽयामा। उषसः। स्तो
मः। अश्विनौ। अजीगरिति। सुऽयुक्। वहति। प्रति। वां। ऋतेन। ऊर्ध्वाः। भवंति। पितरा। ऽइव।
मेधाः। जरेथां। अस्मत्। नि। पणेः। मनीषां। युवोः। अवः। चकृम। आ। यातं। अर्वाक्। सुयु
क्ऽभिः। अश्वैः॥०॥ आ। मन्येथां। आ। गतं। कत्। चित्। एवैः। विश्वे। जनासः। अश्विना।
हवंते। इमा। हि। वां। गोऽऋजीका। मधूनि। प्र। मित्रासः। न। ददुः। उस्राः। अग्रे। तिरः। पुरु
चित्। अश्विना। रजांसि। आंगूषः। वां। मघऽवाना। जनेषु॥०३॥ पुराणं। ओकः। स
ख्यं। शिवं। वां। युवोः। नरा। द्रविणं। जह्नाव्यां। पुनरिति। कृण्वानाः। सख्या। शिवानि। म
ध्वा। मदेम। सह। नु। समानाः। अश्विना। वायुना। युवं। सुऽदक्षा। नियुत्ऽभिः। च। सऽ

Indira Gandhi National Centre for the Arts

प.म.

४३ जोषंसा । युवाना । नासत्या । तिरःऽअह्न्यं । जुषाणा । सोमं । पिबतं । अस्रिधा । सुदानू इति
सुऽदानू । अश्विना । परि । वां । इषः । पुरुऽचाः । ईयुः । गीःऽभिः । यतमानाः । अमृध्राः । रथः । ह
वां । ऋतऽजाः । अद्रिऽजूतः । परि । द्यावापृथिवी इति । याति । सद्यः । अस्मिन् । आ । पुरुऽस्
तःऽतम । युवाकुः । सोमः । तं । पातं । आ । गतं । दुरोणे । ... रिं । वर्पः । करिक्रत् । सुत
वतः । निःऽकृतं । आऽगमिष्ठः ॥ ४ ॥ मित्रः । जनान् । यातयति । ब्रुवाणः । मित्रः । दाधार
पृथिवीं । उत । द्यां । मित्रः । कृष्टीः । अनिऽमिषा । अभि । चष्टे । मित्राय । हव्यं । घृत
वत् । जुहोत । प्र । सः । मित्र । मर्तः । अस्तु । प्रयस्वान् । यः । ते । आदित्य । शिक्षति । व्रतेन ।
न । हन्यते । न । जीयते । त्वाऽऊतः । न । एनं । अंहः । अश्नोति । अन्तितः । न । दूरात् । अनमी
वासः । इळया । मदन्तः । मितऽज्ञवः । वरिमन् । आ । पृथिव्याः । आदित्यस्य । व्रतं । उपऽक्षि ४३
यन्तः । वयं । मित्रस्य । सुऽमतौ । स्याम । अयं । मित्रः । नमस्यः । सुऽशेवः । राजा । सुऽक्षत्रः ।

अजनिष्ट । वेधाः । महान् । आदित्यः । नमसा । उपऽसद्यः । यातयत्ऽजनः । गृणते । सु
ऽशेवः । तस्मै । एतत् । पन्यऽतमाय । जुष्टं । अग्नौ । मित्राय । हविः । आ । जुहोत ॥ ५ ॥ मित्र
स्य । चर्षणिऽधृतः । अवः । देवस्य । सानसि । द्युम्नं । चित्रश्रवःऽतमं । अभि । यः । महि
ना । दिवं । मित्रः । बभूव । सऽप्रथाः । अभि । श्रवःऽभिः । पृथिवीं । मित्राय । पञ्च । येमि
रे । जनाः । अभिष्टिऽशवसे । सः । देवान् । विश्वान् । बिभर्ति । मित्रः । देवेषु । आयु
षु । जनाय । वृक्तऽबर्हिषे । इषः । इष्टऽव्रताः । अकरित्यकः ॥ ६ ॥ इहऽइह । वः । मनसा । बन्धु
ता । नरः । उशिजः । जग्मुः । अभि । तानि । वेदसा । याभिः । मायाभिः । प्रतिजूतिऽवर्पसः
सौधन्वनाः । यज्ञियं । भागं । आनश । याभिः । शचीभिः । चमसान् । अपिंशत । य
या । धिया । गां । अरिणीत । चर्मणः । येन । हरी इति । मनसा । निःऽअतक्षत । तेन ।
देवऽत्वं । ऋभवः । सं । आनश । इन्द्रस्य । सख्यं । ऋभवः । सं । आनशुः । मनोः । नपातः ।

Indira Gandhi National Centre for the Arts

प॰२८ अपसः। दधन्विरे। सोधन्वनासः। अमृतऽत्वं। आ। ईरिरे। विष्ट्वी। शमीभिः। सुऽकृ
५५ तः। सुऽकृत्यया। इंद्रेण। याथ। सऽरथं। सुते। सचा। अथो। इति। वशानां। भवथ। सह। श्रिया।
५४ न। वः। प्रतिऽमै। सुऽकृतानि। वाघतः। सौधन्वनाः। ऋभवः। वीर्याणि। च। इंद्र। ऋभुऽ
भिः। वाजवत्ऽभिः। सम्ऽउक्षितं। सुतं। सोमं। आ। वृषस्व। गभस्त्योः। धिया। इषितः।
मघऽवन्। दाशुषः। गृहे। सौधन्वनेभिः। सह। मत्स्व। नृऽभिः। इंद्र। ऋभुऽमान्। वा
जऽवान्। मत्स्व। इह। नः। अस्मिन्। सवने। शच्या। पुरुऽस्तुत। इमानि। तुभ्यं। स्वस
राणि। येमिरे। व्रता। देवानां। मनुषः। च। धर्मऽभिः। इंद्र। ऋभुऽभिः। वाजिऽभिः।
वाजयन्। इह। स्तोमं। जरितुः। उप। याहि। यज्ञियं। शतं। केतेभिः। इषिरेभिः। आयवे।
सहस्रऽनी थः। अध्वरस्य। होमनि। ७। उषः। वाजेन। वाजिनि। प्रऽचेताः। स्तोमं। जु ५५
षस्व। गृणतः। मघोनि। पुराणी। देवि। युवतिः। पुरंऽधिः। अनु। व्रतं। चरसि। विश्वऽ ५६

वारे। उषः। देवि। अमर्त्या। वि। भाहि। चंद्रऽरथा। सूनृताः। ईरयंती। आ। त्वा। वहंतु।
सुऽयमासः। अश्वाः। हिरण्यऽवर्णां। पृथुऽपाजसः। ये। उषः। प्रतीची। भुवनानि।
विश्वा। ऊर्ध्वा। तिष्ठसि। अमृतस्य। केतुः। समानं। अर्थं। चरणीयमाना। चक्रंऽइ
व। नव्यसि। आ। ववृत्स्व। अव। स्यूमऽइव। चिन्वती। मघोनी। उषाः। याति। स्वस
रस्य। पत्नी। स्वः। जनंती। सुऽभगा। सुऽदंसाः। आ। अंतात्। दिवः। पप्रथे। आ। पृ
थिव्याः। अच्छ। वः। देवीं। उषसं। विऽभातीं। प्र। वः। भरध्वं। नमसा। सुऽवृक्तिं।
ऊर्ध्वं। मधुऽधा। दिवि। पाजः। अश्रेत्। प्र। रोचना। रुरुचे। रण्वऽसंदृक्। ऋतऽवरी।
दिवः। अर्कैः। अबोधि। आ। रेवती। रोदसी इति। चित्रं। अस्थात्। आऽयतीं। अग्ने। उषसं।
विऽभातीं। वामं। एषि। द्रविणं। भिक्षमाणः। ऋतस्य। बुध्ने। उषसां। इषण्यन्। वृषा। प्र

Indira Gandhi National Centre for the Arts

प॰ ३
४८

ह्वा इति। रोदसी इति। आ। विवेश। मही। मित्रस्य। वरुणस्य। माया। चंद्राःऽइव। भानुं। वि। द
धे। पुरुऽत्रा॥७॥ इमाः। ऊं इति। वां। भृमयः। मन्यमानाः। युवाऽवते। न। तुज्याः। अ
भूवन्। क्व। त्यत्। इंद्रावरुणा। यशः। वां। येन। स्म। सिनं। भरथः। सखिऽभ्यः। अयं। ऊं इ
ति। वां। पुरुऽतमः। रयिऽयन्। शश्वत्ऽतमं। अवसे। जोहवीति। सऽजोषौ। इंद्रावरुणा।
मरुत्ऽभिः। दिवा। पृथिव्या। शृणुतं। हवं। मे। अस्मे इति। तत्। इंद्रावरुणा। वसु। स्या
त्। अस्मे इति। रयिः। मरुतः। सर्वऽवीरः। अस्मान्। वरूत्रीः। शरणैः। अवंतु। अस्मा
न्। होत्रा। भारती। दक्षिणाभिः। बृहस्पते। जुषस्व। नः। हव्यानि। विश्वऽदेव्य। रास्व। ४८
रत्नानि। दाशुषे। शुचिं। अर्कैः। बृहस्पतिं। अध्वरेषु। नमस्यत। अनामि। ओजः। आ।
चके॥ वृषभं। चर्षणीनां। विश्वऽरूपं। अदाभ्यं। बृहस्पतिं। वरेण्यं। इयं। ते। पूष
न्। आघृणे। सुऽस्तुतिः। देव। नव्यसी। अस्माभिः। तुभ्यं। शस्यते। तां। जुषस्व। गिरं।

मम। वाजऽयंतीं। अव। धियं। वधूयुःऽइव। योषणां। यः। विश्वा। अभि। विऽपश्य
ति। भुवना। सं। च। पश्यति। सः। नः। पूषा। अविता। भुवत्। तत्। सवितुः। वरेण्यं।
भर्गः। देवस्य। धीमहि। धियः। यः। नः। प्रऽचोदयात्॥१०॥ देवस्य। सवितुः। वयं।
वाजऽयंतः। पुरंऽध्या। भगस्य। रातिं। ईमहे। देवं। नरः। सवितारं। विप्राः। यज्ञैः। सु
वृक्तिऽभिः। नमस्यंति। धिया। इषिताः। सोमः। जिगाति। गातुऽवित्। देवानां। एति। निःऽकृ
तं। ऋतस्य। योनिं। आऽसदं। सोमः। अस्मभ्यं। द्विऽपदे। चतुःऽपदे। च। पशवे। अनमी
वाः। इषः। करत्। अस्माकं। आयुः। वर्धयन्। अभिऽमातीः। सहमानः। सोमः। स
धऽस्थं। आ। असदत्। आ। नः। मित्रावरुणा। घृतैः। गव्यूतिं। उक्षतं। मध्वा। रजांसि। सुक्र
तू इति सुऽक्रतू। उरुऽशंसा। नमःऽवृधा। मह्ना। दक्षस्य। राजथः। द्राघिष्ठाभिः। शुचिऽव्र
ता। गृणाना। जमदग्निना। योनौ। ऋतस्य। सीदतं। पातं। सोमं। ऋतऽवृधा॥१८॥ इति चतु

Indira Gandhi National Centre for the Arts

प॰ ८
४६

थमिंऽकं॥ त्वां। हि। अग्ने। सदं। इत्। सऽमन्यवः। देवासः। देवं। अरतिं। निऽएरिरे। इति।
क्रत्वा। निऽएरिरे। अमर्त्यं। यजत। मर्त्येषु। आ। देवं। आऽदेवं। जनत। प्रऽचेतसं। विश्वं।
आऽदेवं। जनत। प्रऽचेतसं। सः। भ्रातरं। वरुणं। अग्ने। आ। ववृत्स्व। देवान्। अच्छ। सुऽ
मती। यज्ञऽवनसं। ज्येष्ठं। यज्ञऽवनसं। ऋतऽवानं। आदित्यं। चर्षणिऽधृतं। राजानं।
चर्षणिऽधृतं। सखे। सखायं। अभि। आ। ववृत्स्व। आशुं। न। चक्रं। रथ्याऽइव। रंह्या।
अस्मभ्यं। दस्म। रंह्या। अग्ने। मृळीकं। वरुणे। सचा। विदः। मरुत्ऽसु। विश्वऽभा
नुषु। तोकाय। तुजे। शुशुचान। शं। कृधि। अस्मभ्यं। दस्म। शं। कृधि। त्वं। नः। अग्ने। वरुण
स्य। विद्वान्। देवस्य। हेळः। अव। यासिसीष्ठाः। यजिष्ठः। वह्निऽतमः। शोशुचानः। विश्वा।
द्वेषांसि। प्र। मुमुग्धि। अस्मत्। सः। त्वं। नः। अग्ने। अवमः। अव। ऊती। नेदिष्ठः। अस्याः। उषसः। ४६
विऽउष्टौ। अव। यक्ष्व। नः। वरुणं। रराणः। वीहि। मृळीकं। सुऽहवः। नः। एधि॥१२॥ इयर्दः। अ

अग्नेः २

स्य। श्रेष्ठा। सुऽभगस्य। संऽदृक्। देवस्य। चित्रऽतमा। मर्त्येषु। शुचि। घृतं। न। तप्तं।
अघ्न्यायाः। स्पार्हा। देवस्य। मंहनाऽइव। धेनोः। त्रिः। अस्य। ता। परमा। संति। सत्या। स्पा
र्हा। देवस्य। जनिमानि। अग्नेः। अनंते। अंतरिति। परिऽवीतः। आ। अगात्। शुचिः।
शुक्रः। अर्यः। रोरुचानः। सः। दूतः। विश्वा। इत्। अभि। वष्टि। सद्म। होता। हिरण्यऽ
रथः। रंऽसुजिह्वः। रोहित्ऽअश्वः। वपुष्यः। विभाऽवा। सदा। रण्वः। पितुमतीऽइव।
संऽसत्। सः। चेतयत्। मनुषः। यज्ञऽबंधुः। प्र। तं। मह्या। रशनया। नयंति। सः। क्षे
ति। अस्य। दुर्यासु। साधन्। देवः। मर्तस्य। सधनिऽत्वं। आप। सः। तु। नः। अग्निः।
नयतु। प्रऽजानन्। अच्छ। रत्नं। देवऽभक्तं। यत्। अस्य। धिया। यत्। विश्वे। अमृताः।
अकृण्वन्। द्यौः। पिता। जनिता। सत्यं। उक्षन्॥१३॥ सः। जायत। प्रथमः। पस्त्यासु।
महः। बुध्ने। रजसः। अस्य। योनौ। अपात्। अशीर्षा। गुहमानः। अंता। आऽयोयुवानः।

Indira Gandhi National Centre for the Arts

५८

४७

अ२

वृषभस्य। नीळे। प्र। शर्धः। आर्त। प्रथमं। विपन्या। ऋतस्य। योना। वृषभस्य। नीळे। स्पा
र्हः। युवा। वपुष्यः। विभाऽवा। सप्त। प्रियासः। अजनयन्त। वृष्णे। अस्माकं। अत्र। पितरः। म
नुष्याः। अभि। प्र। सेदुः। ऋतं। आशुषाणाः। अश्मऽव्रजाः। सुदुघाः। वव्रे। अन्तः। उत्।
उस्राः। आजन्। उषसः। हुवानाः। ते। मर्मृजत। ददृऽवांसः। अद्रिं। तत्। एषां। अन्ये।
अभितः। वि। वोचन्। पश्वऽयन्त्रासः। अभि। कारं। अर्चन्। विदन्त। ज्योतिः। चकृपं
त। धीभिः। ते। गव्यता। मनसा। दृध्रं। उब्धं। गाः। येमानं। परि। सन्तं। अद्रिं। दृळ्हं। न
रः। वचसा। दैव्येन। व्रजं। गोऽमन्तं। उशिजः। वि। वव्रुरिति वव्रुः॥१५॥ ते। मन्वत।
प्रथमं। नाम। धेनोः। त्रिः। सप्त। मातुः। परमाणि। विन्दन्। तत्। जानतीः। अभि। अ ४७
नूषत। व्राः। आविः। भुवत्। अरुणीः। यशसा। गोः। नेशत्। तमः। दुधितं। रोचत। द्यौः।

उत्। देव्याः। उषसः। भानुः। अर्त। आ। सूर्यः। बृहतः। तिष्ठत्। अज्रान्। ऋजु।
मर्तेषु। वृजिना। च। पश्यन्। आत्। इत्। पश्चा। बुबुधानाः। वि। अख्यन्। आत्। इ
त्। रत्नं। धारयन्त। द्युऽभक्तं। विश्वे। विश्वासु। दुर्यासु। देवाः। मित्र। धिये। वरुण।
सत्यं। अस्तु। अच्छ। वोचेय। शुशुचानं। अग्निं। होतारं। विश्वऽभरसं। यजिष्ठं।
शुचि। ऊधः। अतृणत्। न। गवां। अन्धः। न। पूतं। परिऽसिक्तं। अंशोः। विश्वेषां।
अदितिः। यज्ञियानां। विश्वेषां। अतिथिः। मानुषाणां। अग्निः। देवानां। अवः।
आऽवृणानः। सुऽमृळीकः। भवतु। जातऽवेदाः॥२०॥ यः। मर्त्येषु। अमृतः। ऋतऽ
वा। देवः। देवेषु। अरतिः। निऽधायि। होता। यजिष्ठः। मह्ना। शुचध्यै। हव्यैः। अग्निः।
मनुषः। ईरयध्यै। इह। त्वं। सूनो इति। सहसः। नः। अद्य। जातः। जातान्। उभयान्।

Indira Gandhi National Centre for the Arts

पद

४८ अंतः। अग्ने। दूतः। ईयसे। युयुजानः। ऋष्व। ऋजुऽमुष्कान्। वृषणः। शुक्रान्। च। अ
त्या। वृधस्नू इति वृधऽस्नू। रोहिता। घृतस्नू इति घृतऽस्नू। ऋतस्य। मन्ये। मनसा।
जविष्ठा। अंतः। ईयसे। अरुषा। युजानः। युष्मान्। च। देवान्। विशः। आ। च। मर्तान्।
अर्यमणं। वरुणं। मित्रं। एषां। इंद्राविष्णू इति। मरुतः। अश्विना। उत। सुऽअश्वः। अ
ग्ने। सुऽरथः। सुऽराधाः। आ। इत्। ऊं इति। वह। सुऽहविषे। जनाय। गोऽमान्। अग्ने।
अविऽमान्। अश्वी। यज्ञः। नृवत्ऽसखा। सदं। इत्। अप्रऽमृष्यः। इळाऽवान्। एषः।
असुर। प्रजाऽवान्। दीर्घः। रयिः। पृथुऽबुध्नः। सभाऽवान्। यः। ते। इध्मं। ज
भरत्। सिष्विदानः। मूर्धानं। वा। ततपते। त्वाऽया। भुवः। तस्य। स्वऽतवान्। पायुः। ४८
अग्ने। विश्वस्मात्। सीं। अघऽयतः। उरुष्य। यः। ते। भरात्। अन्निऽयते। चित्। अन्नं।

निऽशिशत्। मंद्रं। अतिथिं। उत्ऽईरत्। आ। देवऽयुः। इनधते। दुरोणे। तस्मिन्।
रयिः। ध्रुवः। अस्तु। दास्वान्। यः। त्वा। दोषा। यः। उषसि। प्रऽशंसात्। प्रियं। वा। त्वा।
कृणवते। हविष्मान्। अश्वः। न। स्वे। दमे। आ। हेम्याऽवान्। तं। अंहसः। पीपरः। दा
श्वांसं। यः। तुभ्यं। अग्ने। अमृताय। दाशत्। दुवः। त्वे इति। कृणवते। यतऽस्रुक्। न।
सः। राया। शशमानः। वि। योषत्। न। एनं। अंहः। परि। वरत्। अघऽयोः। यस्य। त्वं।
अग्ने। अध्वरं। जुजोषः। देवः। मर्तस्य। सुऽधितं। रराणः। प्रीता। इत्। असत्। होत्रा।
सा। यविष्ठ। असाम। यस्य। विधतः। वृधासः॥२७॥ चित्तिं। अचित्तिं। चिनवत्। वि।
विद्वान्। पृष्ठाऽइव। वीता। वृजिना। च। मर्तान्। राये। च। नः। सुऽअपत्याय। देव। दितिं।
२८ च। रास्व। अदितिं। उरुष्य। कविं। शशासुः। कवयः। अदब्धाः। निऽधारयंतः। दुर्यासु। आ
योः। अतः। त्वं। दृश्यान्। अग्ने। एतान्। पट्ऽभिः। पश्येः। अद्भुतान्। अर्यः। एवैः।

Indira Gandhi National Centre for the Arts

प॰ ल॰
४७

त्वं। अग्ने। वाघते। सुऽप्रनीतिः। सुतऽसोमाय। विधते। यविष्ठ। रत्नं। भर। शशमानाय।
घृष्वे। पृथु। चंद्रं। अवसे। चर्षणिऽप्राः। अध। ह। यत्। वयं। अग्ने। त्वाऽया। पत्ऽभिः।
हस्तेभिः। चकृम। तनूभिः। रथं। न। क्रंतः। अपसा। भुरिजोः। ऋतं। येमुः। सुऽध्यः। आ
शुषाणाः। अध। मातुः। उषसः। सप्त। विप्राः। जायेमहि। प्रथमाः। वेधसः। नॄन्
दिवः। पुत्राः। अंगिरसः। भवेम। अद्रिं। रुजेम। धनिनं। शुचंतः। १५। अध। यथा।
नः। पितरः। परासः। प्रत्नासः। अग्ने। ऋतं। आशुषाणाः। शुचि। इत्। अयन्। दीधि
तिं। उक्थऽशासः। क्षाम। भिंदंतः। अरुणीः। अप। व्रन्। सुऽकर्माणः। सुऽरुचः। देव
यंतः। अयः। न। देवाः। जनिम। धमंतः। शुचंतः। अग्निं। ववृधंतः। इंद्रं। उर्वं। गव्यं
परिऽसदंतः। अग्मन्। आ। यूथाऽइव। क्षुऽमति। पश्वः। अख्यत्। देवानां। यत्। ज
निम। अंति। उग्र। मर्तानां। चित्। उर्वशीः। अकृप्रन्। वृधे। चित्। अर्यः। उपरस्य। आयोः।

अकर्म। ते। सुऽअपसः। अभूम। ऋतं। अवस्रन्। उषसः। विऽभातीः। अनूनं। अग्निं।
पुरुधा। सुऽचंद्रं। देवस्य। मर्मृजतः। चारु। चक्षुः। १९। अवोचाम। कवये। ता। जुषस्व। उत्। शोच
स्व। कृणुहि। वस्यसः। नः। महः। रायः। पुरुऽवार। प्र। यंधि। २०। आ। वः। राजानं। अध्वर
स्य। रुद्रं। होतारं। सत्यऽयजं। रोदस्योः। अग्निं। पुरा। तनयित्नोः। अचित्तात्। हिरण्यऽरू
पं। अवसे। कृणुध्वं। अयं। योनिः। चकृम। यं। वयं। ते। अर्वाचीनः। परिऽवीतः। नि
सीद। इमाः। ऊं इति। ते। सुऽअपाक। प्रतीचीः। आऽशृण्वते। अदृपिताय। मन्म। नृऽचक्ष
से। सुऽमृळीकाय। वेधः। देवाय। शस्तिं। अमृताय। शंस। ग्रावाऽइव। सोता। मधुऽ
सुत्। यं। ईळे। त्वं। चित्। नः। शम्यै। अग्ने। अस्याः। ऋतस्य। बोधि। ऋतऽचित्। सुऽआ
धीः। कदा। नः। उक्था। सधऽमाद्यानि। कदा। भवंति। सख्या। गृहे। ते। कथा। ह। तत्। वरुणाय।
चा।

Indira Gandhi National Centre for the Arts

प.स.
५०

सो। अग्ने। कथा। दिवे। गहसो। कत्। नः। आगः। कथा। मित्राय। मीळ्हुषे। पृथिव्यै। ब्रवः। कत्। अ
र्यम्णे। कत्। भगाय। र्वा। कत्। धिष्ण्यासु। वृधऽसानः। अग्ने। कत्। वाताय। प्रऽतवसे। शुभम्ऽया
परिऽज्मने। नासत्याय। क्षे। ब्रवः। कत्। अग्ने। रुद्राय। नृऽघ्ने। कथा। महे। पुष्टिम्ऽभराय। पूष्णे।
कत्। रुद्राय। सुऽमखाय। हविःऽदे। कत्। विष्णवे। उरुऽगायाय। रेतः। ब्रवः। कत्। अग्ने। शरवे।
बृहत्यै। कथा। शर्धाय। मरुतां। ऋताय। कथा। सूरे। बृहते। पृच्छ्यमानः। प्रति। ब्रवः। अदितये।
तुराय। साध। दिवः। जातऽवेदः। चिकित्वान्। ऋतेन। ऋतं। निऽयतं। ईळे। आ। गोः। आमा। स
चा। मधुऽमत्। पक्वं। अग्ने। कृष्णा। सती। रुशता। धासिना। एषा। जामर्येण। पयसा। पीपाय।
ऋतेन। हि। स्म। वृषभः। चित्। अक्तः। पुमान्। अग्निः। पयसा। पृष्ठ्येन। अस्पन्दमानः। अ १५०
चरत्। वयःऽधाः। वृषा। शुक्रं। दुदुहे। पृश्निः। ऊधः। २१। ऋतेन। अद्रिं। वि। असन्। भिदं

तः। सं। अङ्गिरसः। नवन्त। गोभिः। शुनं। नरः। परि। सदन्। उषसं। आविः। स्वः। अभवत्। जा
ते। अग्नौ। ऋतेन। देवीः। अमृताः। अमृक्ताः। अर्णःऽभिः। आपः। मधुमत्ऽभिः। अग्ने।
वाजी। न। सर्गेषु। प्रऽस्तुभानः। प्र। सदं। इत्। स्रवितवे। दधन्युः। मा। कस्य। यक्षं। सदं। इ
त्। हुरः। गाः। मा। वेशस्य। प्रऽमिनतः। मा। आपेः। मा। भ्रातुः। अग्ने। अनृजोः। ऋणं। वेः।
मा। सख्युः। दक्षं। रिपोः। भुजेम। रक्ष। नः। अग्ने। तव। रक्षणेभिः। ररक्षाणः। सुऽमख। प्री
णानः। प्रति। स्फुर। वि। रुज। वीळु। अंहः। जहि। रक्षः। महि। चित्। वावृधानं। एभिः। भव
सुऽमनाः। अग्ने। अर्कैः। इमान्। स्पृश। मन्मऽभिः। शूर। वाजान्। उत। ब्रह्माणि। अङ्गिरः।
जुषस्व। सं। ते। शस्तिः। देवऽवाता। जरेत। एता। विश्वा। विदुषे। तुभ्यं। वेधः। नीथानि। अ
ग्ने। निण्या। वचांसि। निऽवचना। कवये। काव्यानि। अशंसिषं। मतिऽभिः। विप्रः। उक्थैः। २२

Indira Gandhi National Centre for the Arts

५१ कृ॒णु॒ष्व। पाजः॑। प्रऽसि॑तिं। न। पृथ्वीं। या॒हि। राजा॑ऽइव। अम॑ऽवान्। इभे॑न। तृष्वीं। अनु॑।
प्रऽसि॑तिं। द्रूणा॒नः। अस्ता॑। असि॒। विध्य॑। र॒क्षसः॑। तपि॑ष्ठैः। तव॑। भ्र॒मासः॑। आ॒शु॒ऽया। प॒
तं॒ति। अनु॑। स्पृ॒श॒। धृ॒ष॒ता। शोशु॑चानः। तपूं॑षि। अ॒ग्ने॒। जु॒ह्वा॑। प॒तं॒गान्। असं॑ऽदितः। वि।
सृ॒ज॒। विष्व॑क्। उ॒ल्काः। प्रति॑। स्पशः॑। वि। सृ॒ज॒। तूर्णि॑ऽतमः। भव॑। पा॒युः। वि॒शः। अ॒स्याः।
अदे॑ब्धः। यः। नः॒। दू॒रे। अ॒घऽशं॑सः। यः। अन्ति॑। अग्ने॑। माकिः॑। ते॒। व्यथिः॑। आ। द॒धर्षीत्।
उदग्ने॑। ति॒ष्ठ॒। प्रति॑। आ। त॒नु॒ष्व॒। नि। अ॒मित्रा॑न्। ओ॒ष॒ता॒त्। ति॒ग्मऽहे॒ते॒। यः। नः॒। अरा॑तिं।
स॒म्ऽइधा॒न॒। च॒क्रे। नी॒चा। तं। ध॒क्षि॒। अ॒त॒सं। न। शुष्कं॑। ऊ॒र्ध्वः। भ॒व॒। प्रति॑। वि॒ध्य॒। अधि॑। अ॒
स्मत्। आ॒विः। कृ॒णु॒ष्व॒। दैव्या॑नि। अ॒ग्ने॒। अव॑। स्थि॒रा। त॒नु॒हि॒। या॒तु॒ऽजूनां॑। जा॒मिं। अजा॑मिं। ५२
प्र। मृ॒णी॒हि॒। शत्रू॑न्। २३। सः। ते॒। जा॒ना॒ति॒। सु॒ऽम॒तिं। य॒वि॒ष्ठ॒। यः। ईव॑ते। ब्रह्म॑णे। गा॒तुं। ऐर॑त्।

श्व॒ऽघ्नेव॑। तु॒व॒नं॒यं। व॒व्र्या॒य। क्षरं॑ती। अर॑म॒व॒न्। मम॒ इर॑जन्। अर्णः॑। सु॒ऽहा॒र॒णा॒न्। अ॒
रे॒। इन्द्र॑। सिन्धू॑न्। वा॒उ॒रु॒। पु॒रु॒वः। न॒भ॒न्वः॑। न। वे॒काः॑। ध्व॒स्राः॑। अपि॑न्वत्। यु॒व॒तीः। ऋ॒त॒ऽज्ञाः।
धन्वा॑नि। अज्रा॑न्। अपृ॒णक्। तृ॒षा॒णा॒न्। अधो॑क्। इन्द्रः॑। स्त॒र्यः॑। दंऽसु॑पत्नीः। पूर्वीः॑। उ॒ष॒सः॑। श॒रत्।
च॒। गू॒र्ताः। वृ॒त्रं। ज॒घ॒न्वान्। अ॒सृ॒ज॒त्। वि। सिन्धू॑न्। परि॑ऽस्थि॒ताः। अ॒तृ॒ण॒त्। ब॒द्ब॒धा॒नाः। सी
राः। इन्द्रः॑। स्र॒वि॒त॒वे। पृ॒थि॒व्या। व॒म्रीभिः॑। पु॒त्रं। अ॒ग्रु॒वः॑। अ॒दा॒न॒। निऽवे॑शनात्। ह॒रि॒ऽवः॒।
आ। ज॒भ॒र्थ॒। वि। अ॒न्धः। अ॒ख्य॒त्। अहिं॑। आ॒ऽद॒दा॒नः। निः। भू॒त्। उ॒ख॒ऽछि॒त्। सं। अ॒र॒न्त॒। प॒
र्व॑। प्र। ते॒। पूर्वा॑णि। कर॑णानि। विप्र॑। आ॒ऽवि॒द्वान्। आ॒ह॒। वि॒दुषे॑। करां॑सि। यथा॑ऽयथा। वृ
ष्ण्या॑नि। स्वऽगू॑र्ता। अपां॑सि। रा॒ज॒न्। नर्या॑। अवि॑वेः। २। आ। इन्द्रः॑। दू॒रात्। आ। नः॒। आ
सा॒त्। अ॒भि॒ष्टि॒ऽकृत्। अव॑से। या॒स॒त्। उ॒ग्रः। ओजि॑ष्ठेभिः। नृ॒ऽपतिः॑। वज्र॑ऽबाहुः। सं॒ऽ

Indira Gandhi National Centre for the Arts

प.द.

सु॒मत्ऽसु। तु॒वि॒ऽणिः। एत॒न्यूरः॥०॥हरि॑ऽभिः। या॒तु। अच्छ॑। अ॒र्वा॒ची॒नः। अव॑से। स॒धस्थे
च॒। ति॒ष्ठा॒ति॒। व॒ज्री। म॒घऽवा॑। वि॒ऽर॒प्शी। इ॒मम्। य॒ज्ञम्। अनु॑। नः॒। वाज॑ऽसातौ। इ॒मम्। य॒ज्ञम्। त्वम्।
अ॒स्माक॑म्। इ॒न्द्र॒। पु॒रः। दध॑त्। स॒नि॒ष्यसि॑। क्रतु॑म्। नः॒। श्व॒घ्नीऽइ॑व। व॒ज्रिन्। स॒नये॑। धना॑नाम्।
त्वया॑। व॒यम्। अ॒र्यः। आ॒जिम्। ज॒ये॒म॒। उ॒शन्। ऊं इति॑। सु। नः॒। सु॒ऽमनाः॑। उ॒पाके॑। सोम॑स्य।
नु। सुऽसु॑तस्य। स्व॒धाऽवः॑। पाः॒। इ॒न्द्र॒। प्रति॑ऽभृतस्य। मध्वः॑। सम्। अन्ध॑सा। म॒म॒दः॒। पृ॒
ष्ठ्ये॑न। वि। यः। र॒र॒प्शे। ऋषि॑ऽभिः। नवे॑भिः। वृ॒क्षः। न। पृ॒क्वः। सृ॒ण्यः॑। न। जेता॑। म॒र्यः। न।
योषा॑म्। अ॒भि। म॒न्यमा॑नः। अच्छ॑। वि॒व॒क्मि॒। पु॒रु॒ऽहू॒तम्। इन्द्र॑म्॥३॥ गि॒रिः। न। यः। स्वऽत
वा॑न्। ऋ॒ष्वः। इन्द्रः॑। स॒नात्। ए॒व। सह॑से। जा॒तः। उ॒ग्रः। आऽद॑र्ता। वज्र॑म्। स्थवि॑रम्। न। भी॒मः।
उ॒द्नाऽइ॑व। कोश॑म्। वसु॑ना। निऽऋ॑ष्टम्। न। यस्य॑। व॒र्ता। ज॒नुषा॑। नु। अस्ति॑। न। राध॑सः।

आऽम॒री॒ता। म॒घस्य॑। उ॒तऽव॑त्। वृषा॑णः। त॒वि॒षीऽवः॑। उ॒ग्र। अ॒स्मभ्य॑म्। द॒द्धि॒। पु॒रु॒ऽहू॒त।
रा॒यः। ई॒क्षे। रा॒यः। क्षय॑स्य। च॒र्ष॒णी॒नाम्। उ॒त। व्र॒जम्। अ॒प॒ऽव॒र्ता। अ॒सि॒। गोना॑म्। शिक्षा॑ऽ
न॒रः। स॒म्ऽइ॒थेषु॑। प्र॒हाऽवा॑न्। वस्वः॑। रा॒शिम्। अ॒भि॒ऽ[illegible]ने॒ता। अ॒सि॒। भूरि॑म्। कया॑। तत्।
शृ॒ण्वे॒। श॒च्या। शचि॑ष्ठः। यया॑। कृ॒णोति॑। मुहु॑। का। चि॒त्। ऋ॒ष्वः। पु॒रु। दा॒शुषे॑। वि॒
चयि॑ष्ठः। अंहः॑। अथ॑। द॒धा॒ति॒। द्रवि॑णम्। ज॒रि॒त्रे। मा। नः॒। म॒र्धीः॒। आ। भ॒र॒। द॒द्धि। तत्।
नः॒। प्र। दा॒शुषे॑। दात॑वे। भूरि॑। यत्। ते॒। नव्ये॑। दे॒ष्णे। श॒स्ते। अ॒स्मिन्। ते॒। उ॒क्थे। [illegible] ब्रु॒व॒
म॒। व॒यम्। इ॒न्द्र॒। स्तु॒वन्तः॑॥०८॥ आ। या॒तु॒। इन्द्रः॑। अव॑से। उप॑। नः॒। इ॒ह। स्तु॒तः। स॒ध॒ऽमात्। अ॒
स्तु॒। शूरः॑। वा॒वृ॒धा॒नः। त॒वि॒षीः। यस्य॑। पू॒र्वीः। द्यौः। न। क्ष॒त्रम्। अ॒भि॒ऽभू॑ति। पुष्या॑त्। तस्य॑।
इ॒तः। इ॒ह। स्तवथ॑। वृष्ण्या॑नि। तु॒वि॒ऽद्यु॒म्नस्य॑। तु॒वि॒ऽराध॑सः। नॄन्। यस्य॑। क्रतुः॑। वि॒दथ्यः॑।

पत्र ना। सम्ऽराट्। सद्मान्। तत्ऽत्रः। अभि। अस्ति। कृष्टीः। ०। दिवः। आ। पृथिव्याः। मक्षु। मु
मुद्रात्। ऽत। वा। पुरीषात्। स्वःऽनरात्। अवसे। नः। मरुत्वान्। पराऽवतः। वा। सदना
त्। ऋतस्य। स्थूरस्य। रायः। बृहतः। यः। ईशांत। ऽइति। स्तवाम। विदथेषु। इंद्रं। यः। वा। यु
६६ नी। जयति। गोऽमतीषु। प्र। धृष्णुऽया। नयति। वस्यः। अच्छ। ऽपा। यः। नमः। नमस्वा
स्तुभायन्। इयर्ति। वाचं। जनयन्। यजध्यै। ऋंजसा। नः। पुरुऽवारः। ऽक्वैः। आ। इंद्रं।
कृण्वीत। सदनेषु। होता। ॥५॥ धिषणा। यत्। धिषण्वंतः। सरण्यान्। सदंतः। अद्रिं।
औशिजस्य। गोहे। आ। दुरोषाः। पास्त्यस्य। होता। यः। नः। महान्। संऽवरणेषु। वह्निः। सत्रा।
यत्। ई। भार्वरस्य। वृष्णः। सिसक्ति। शुष्मः। स्तुवते। भरीय। गुहा। यत्। ई। औशिजस्य। गो
हे। प्र। यत्। धिये। प्र। अयसे। मदाय। वि। यत्। वरो। सि। पर्वतस्य। वृण्वे। पयः। ऽभिः। जिन्वे। ६६

अपां। जवोसि। विदत्। गोरस्य। गवयस्य। गोहे। यदि। वाजाय। सुऽध्यः। वहंति। मंद्रा
ते। हस्ता। सुऽकृता। ऽत। पाणी इति। प्रऽयंतारा। स्तुवते। राधः। इंद्र। का। ते। निऽसत्तिः।
किं। ऽइति। नो इति। ममत्सि। किं। न। ऽतर्ऽऽतरा। ऽइति। हर्षसे। दातवै। ऽइति। एव। वस्वः।
इंद्रः। सत्यः। सम्ऽराट्। हंता। वृत्रं। वरिवः। पूरवे। कः। इति कः। पुरुऽस्तुत। क्रत्वा। नः। शग्धि।
रायः। भक्षीय। ते। अवसः। दैव्यस्य। ०। ॥६॥ यत्। नः। इंद्र। जुजुषे। यत्। च। वष्टि। तत्। नः।
महान्। करति। शुष्मी। आ। चित्। ब्रह्म। स्तोमं। मघऽवा। सोमं। ऽक्था। यः। अश्मानं। श
२ वर्गी वसा। बिभ्रत्। वृषा। इषिधिं। चतुःऽअश्रिं। अस्यन्। गुणः। बाहुऽभ्यां। नृऽतमः। शचीऽ
वान्। श्रिये। परुष्णीं। उषमाणः। ऽऊर्णां। यस्याः। पर्वाणि। सख्याय। विव्ये। यः। देवः। देवऽतमः।
जायमानः। महः। वाजेभिः। महत्ऽभिः। च। शुष्मैः। दधानः। वज्रं। बाह्वोः। ऽशंतं। द्यां।

Indira Gandhi National Centre for the Arts

प१८ अ॒ग्निः । न । इ॒ज्यते॑ । प्र । भू॒म॑ । वि॒श्वा॑ । रोधां॑सि । प्र॒ऽवतः॑ । च॒ । पू॒र्वीः॑ । द्यौः । ऋ॒ष्वात् । नि॒
म॑न् । रे॒जते॑ । क्षाः । आ । मा॒तरा॑ । भर॑ति । शु॒ष्मी । आ । गोः । नृ॒ऽवत् । परि॑ऽज्मन् । नो॒नु॒वत । वा
तोः । ता । नु । ते॒ । इ॒न्द्र॒ । म॒ह॒तः । म॒हानि॑ । वि॒श्वे॑षु । इ॒त् । सव॑नेषु । प्र॒ऽवाच्या॑ । यत् । शू॒र॒ । धृ॒ष्णो॒
६७ इ॒ति॑ । धृ॒ष॒ता । द॒धृ॒ष्वान् । अहि॑म् । वज्रे॑ण । शव॑सा । अवि॑वेषीः ॥ ३ ॥ ० ॥ स॒मत्ऽसु॑ । [illegible]
इ॒ति॑ । धृ॒ष॒ता । द॒धृ॒ष्वान् । अहि॑म् । वज्रे॑ण । शव॑सा । अवि॑वेषीः ॥ ३ ॥ ० ॥ [illegible]
नि॒श्वाः । प्र । धे॒न॑वः । सि॒स्र॒ते॒ । इ॒ह॒ । ऊ॒ध्नः । अध॑ । ह॒ । त्वत् । वृ॒ष॒ऽम॒नः॒ । भि॒या॒नाः । प्र । सिं
धवः । जव॑सा । च॒क्र॒मन्त॑ । अत्र॑ । अह॑ । ते॒ । ह॒रि॒ऽवः । ता । उं॒ इति॑ । दे॒वीः । अवः॑ऽभिः । इ॒न्द्र॒ । स्त॒व
त॒ । स्वसा॑रः । यत् । सी॒म् । अनु॑ । प्र । मु॒चः । ब॒द्ब॒धा॒नाः । दी॒र्घाम् । अनु॑ । प्रऽसि॑तिम् । स्य॒न्द॒य॒ध्यै॑ । पि॒
पा॒के । अं॒शुः । मदैः॑ । न । सिन्धुः॑ । आ । त्वा॒ । श॒मी । शश॑मानस्य । श॒क्तिः । अ॒स्म॒द्र्य॑क् । शु॒शु॒
चा॒नस्य॑ । य॒म्याः॒ । आ॒शुः । न । र॒श्मिम् । तु॒वि॒ऽओज॑सम् । गोः । अ॒स्मे इति॑ । वरि॑ष्ठा । कृ॒ण्

हि॒ । ज्येष्ठा॑ । नृ॒म्णानि॑ । स॒त्रा । स॒हु॒रे॒ । सहां॑सि । अ॒स्मभ्य॑म् । वृ॒त्रा । सु॒ऽहना॑ । [illegible]
हि॒ । वधः॑ । व॒नुषः॑ । मर्त्य॑स्य । अ॒स्माक॑म् । इत् । सु । शृ॒णु॒हि॒ । त्वम् । इ॒न्द्र॒ । अ॒स्मभ्य॑म् । चि॒त्रान्
उप॑ । मा॒हि॒ । वाजा॑न् । अ॒स्मभ्य॑म् । विश्वाः॑ । इ॒ष॒णः॒ । पुर॑म्ऽधीः । अ॒स्माक॑म् । सु । म॒घ॒ऽव॒
न् । बो॒धि॒ । गो॒ऽदाः ॥ १० ॥ १८ ॥ क॒था । म॒हाम् । अ॒वृ॒ध॒त् । कस्य॑ । होतुः॑ । य॒ज्ञम् । जु॒षा॒णः ।
अ॒भि । सोम॑म् । ऊधः॑ । पिब॑न् । उ॒शा॒नः । जु॒षमा॑णः । अन्धः॑ । व॒व॒क्षे । ऋ॒ष्वः । शु॒चते॑ । धना॑य । के
अ॒स्य । वी॒रः । स॒ध॒ऽमाद॑म् । आ॒प॒ । सम् । आ॒नं॒श॒ । सु॒म॒तिऽभिः॑ । कः । अ॒स्य॒ । क॒त् । अ॒स्य॒ । चि॒त्राः
चि॒कि॒ते॒ । कत् । ऊ॒ती । वृ॒धे । भु॒व॒त् । शश॑मानस्य । यज्योः॑ । क॒था । शृ॒णो॒ति॒ । हू॒यमा॑नम् । इन्द्रः॑ ।
क॒था । शृ॒ण्वन् । अव॑साम् । अ॒स्य॒ । वे॒द॒ । काः । अ॒स्य॒ । पू॒र्वीः । उप॑ऽमातयः । ह॒ । क॒था

Indira Gandhi National Centre for the Arts

पत्र:

६९

आ॒हुः । पुपुरिं । जरित्रे । कथा । सुऽबाधः । शशमानः । अस्य । नशत् । अभि । द्रविणं । दी-
ध्यानः । देवः । भुवत् । नवेदाः । मे । ऋतानां । नमः । जगृभ्वान् । अभि । यत् । जुजोषत् ।
कथा । कत् । अस्याः । उषसः । विऽउष्टौ । देवः । मर्तस्य । सख्यं । जुजोष । कथा । कत् ।
अस्य । सख्यं । सखिऽभ्यः । ये । अस्मिन् । कामं । सुऽयुजं । ततस्रे ॥ ५ ॥ किं । आत् ।
अमत्रं । सख्यं । सखिऽभ्यः । कदा । नु । ते । भ्रात्रं । प्र । ब्रवाम । श्रिये । सुऽदृशः । वपुः ।
अस्य । सर्गाः । स्वः । न । चित्रऽतमं । इषे । आ । गोः । द्रुहं । जिघांसन् । ध्वरसं । अनिंद्रां ।
तेतिक्ते । तिग्मा । तुजसे । अनीका । ऋणा । चित् । यत्र । ऋणऽयाः । नः । उग्रः । दूरे । अ-
ज्ञाताः । उषसः । बबाधे । ऋतस्य । हि । शुरुधः । सन्ति । पूर्वीः । ऋतस्य । धीतिः । वृजि-
नानि । हन्ति । ऋतस्य । श्लोकः । बधिरा । ततर्द । कर्णा । बुधानः । शुचमानः । आयोः । ६९

ऋतस्य । दृळ्हा । धरुणानि । सन्ति । पुरूणि । चन्द्रा । वपुषे । वपूंषि । ऋतेन । दीर्घं । इषणं-
त । पृक्षः । ऋतेन । गावः । ऋतं । आ । विवेशुः । ऋतं । येमानः । ऋतं । इत् । वनोति । ऋतस्य ।
शुष्मः । तुरऽयाः । ऊं इति । गव्युः । ऋताय । पृथ्वी इति । बहुले इति । गभीरे इति । ऋताय ।
धेनू इति । परमे इति । दुहाते इति ॥ ११ ॥ २० ॥ का । सुऽस्तुतिः । शवसः । सूनुं । इंद्रं । अर्वाची-
नं । राधसे । आ । ववर्तत् । ददिः । हि । वीरः । गृणते । वसूनि । सः । गोऽपतिः । निःऽस्रिधां ।
नः । जनासः । सः । वृत्रऽहत्ये । हव्यः । सः । ईड्यः । सः । सुऽस्तुतः । इंद्रः । सत्यऽराधाः । सः । या-
मन् । आ । मघऽवा । मर्त्याय । ब्रह्मण्यते । सुस्वये । वरिवः । धात् । तं । इत् । नरः । वि । ह्व-
यंते । संऽईके । रिरिक्वांसः । तन्वः । कृण्वत । त्रां । मिथः । यत् । त्यागं । उभयासः । अग्मन् ।
नरः । तोकस्य । तनयस्य । सातौ । क्रतुऽयंति । क्षितयः । योगे । उग्र । आशुषाणासः । मिथः । आ॰

अ॒ऽऽर्ऽसा॑तौ। सः। यत्। विशः। अनंह्वेत। युध्मा॑ः। आ॒त्। इत्। नेमः। इ॒न्द्र॒य॒न्ते। अ॒र्कैः। आत्। इत्। ह॒। नेमे॑। इ॒न्द्रि॒यम्। य॒ज॒न्ते॒। आत्। इत्। प॒क्तिः। पु॒रो॒ळाशं॑। रि॒रि॒च्यात्। आत्। इत्। सोमः॑। वि। प॒प्र॒च्यात्। असु॑ष्वीन्। आत्। इत्। जु॒जो॒ष॒। वृ॒ष॒भं। यज॑ध्यै ॥ कृ॒णोति॑। अ॒स्मै॒। वरि॑वः। यः। इ॒त्था। इन्द्रा॑य। सोम॑म्। उ॒श॒ते। सु॒नोति॑। स॒ध्रीचीने॑न। मन॑सा। अवि॑ऽवेनन्। तम्। इत्। सखा॑यं। कृ॒णु॒ते। स॒मत्ऽसु॑। यः। इन्द्रा॑य। सु॒नव॑त्। सोम॑म्। अ॒द्य। प॒चात्। प॒क्तीः। उ॒त। भृ॒ज्जा॒ति॒। धा॒नाः। प्रति॑। म॒नायोः। उ॒क्थानि॑। हर्य॑न्। तस्मि॑न्। द॒ध॒त्। वृष॑णं। शुष्म॑म्। इन्द्रः॑। य॒दा। स॒म्ऽअ॒र्यं। वि। अचे॑त्। ऋघा॑वा। दीर्घं। यत्। आ॒जिं। अ॒भि। अख्य॑त्। अ॒र्यः। अचि॑क्रदत्। वृष॑णं। पत्नी॑। अच्छ॑। दु॒रो॒णे। आ। निऽशि॑तं। सो॒म॒सुत्ऽभिः॑। भूय॑सा। व॒स्नं। अ॒च॒र॒त्। कनी॑यः। अवि॑ऽक्रीतः।

व॒स्नं॥ उ॒च्चे॒ऽरस्य॥

अ॒का॒नि॒षं। पुनः॑। यन्। सः। भूय॑सा। कनी॑यः। न। अरि॑रेचीत्। दी॒नाः। दक्षाः॑। वि। दु॒ह॒न्ति॒। प्र। वा॒णं। कः। इ॒मं। द॒शऽभिः॑। मम॑। इन्द्रं॑। क्री॒णा॒ति॒। धे॒नुऽभिः॑। य॒दा। वृ॒त्राणि॑। जङ्घ॑नत्। अथ॑। ए॒नं॒। मे॒। पुनः॑। द॒द॒त् ॥१२॥ कः। अ॒द्य। नर्यः॑। दे॒वऽका॑मः। उ॒शन्। इन्द्र॑स्य। स॒ख्यं। जु॒जो॒ष॒। कः। वा॒। म॒हे। अव॑से। पार्या॑य। सम्ऽइ॑द्धे। अ॒ग्नौ। सु॒तऽसो॑मः। ई॒ट्टे॒। कः। न॒ना॒म। वच॑सा। सो॒म्याय॑। म॒ना॒युः। वा॒। भ॒व॒ति॒। वस्ते॑। उ॒स्राः। कः। इन्द्र॑स्य। युज्य॑म्। कः। स॒खि॒ऽत्वं। कः। भ्रा॒त्रं। व॒ष्टि॒। क॒वये॑। कः। ऊ॒ती। कः। दे॒वानां॑। अवः॑। अ॒द्य। वृ॒णी॒ते॒। कः। आ॒दि॒त्यान्। अदि॑तिं। ज्योतिः॑। ई॒ट्टे॒। कस्य॑। अ॒श्विनौ॑। इन्द्रः॑। अ॒ग्निः। सु॒तस्य॑। अं॒शोः। पि॒ब॒न्ति॒। मन॑सा। अवि॑ऽवेनं। तस्मै॑। अ॒ग्निः। भार॑तः। शर्म॑। यं॒स॒त्। ज्योक्। प॒श्या॒त्। सूर्य॑म्। उ॒त्ऽचर॑न्तं। यः। इन्द्रा॑य। सु॒नवा॑म। इति॑। आह॑। नरे॑। नर्या॑य। नृऽत॑माय। नृ॒णां।

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

ॐ ति।बृहंतं।न।दंभाः।ऽउत।अस्मै।अदितिः।शर्म।यंसत्।प्रियः।सुऽकृत्।प्रियः।
इंद्रे।मनायुः।प्रियः।सुप्रऽअवीः।प्रियः।अस्य।सोमी।।१३।।सुप्रऽआव्यः।प्राशुषात्।
इ।एषः।वीरः।सुस्वैः।पक्तिं।कृणुते।केवलां।इंद्रः।न।सुस्वैः।आपिः।न।सखा।न।
जामिः।दुःऽप्रऽअव्यः।अवऽहंता।इत्।अवाचः।न।रेवता।पणिना।सख्यं।इंद्रः।अ
वेला।सुतऽपाः।सं।गृणीते।आ।अस्य।वेदः।खिदति।हंति।नग्नं।वि।सुस्वये।पुक्ति
ये।केवलः।भूत्।इंद्रः।परे।अवरे।मध्यमासः।इंद्रं।यांतः।अवऽसितासः।इंद्रं।इ
दं।क्षियंतः।ऽउत।युध्यमानाः।इंद्रं।नरः।वाजऽयंतः।हवंते।।१४।।अहं।मनुः।अभ
वं।सूर्यः।च।अहं।कक्षीवान्।ऋषिः।अस्मि।विप्रः।अहं।कुत्सं।आर्जुनेयं।नि।
ॐ जे।अहं।कविः।उशना।पश्यत।मा।अहं।भूमिं।अददां।आर्याय।अहं।वृष्टिं।

दाशुषे।मर्त्याय।अहं।अपः।अनयं।वावशानाः।मम।देवासः।अनु।केतं।आयन्।अहं।
पुरः।मंदसानः।वि।ऐरं।नव।साकं।नवतीः।शंबरस्य।शततमं।वेश्यं।सर्वऽताता।
दिवः।दासं।अतिथिऽग्वं।यत्।आवं।प्र।सु।सः।विऽभ्यः।मरुतः।विः।अस्तु।प्र।श्येनः।
श्येनेभ्यः।आशुऽपत्वा।अचक्रया।यत्।स्वधया।सुऽपर्णः।हव्यं।भरत्।मनवे।देवऽ
जुष्टं।भरत्।यदि।विः।अतः।वेविजानः।पथा।उरुणा।मनःऽजवाः।असर्जि।तूयं।य
यौ।मधुना।सोम्येन।उत।श्रवः।विविदे।श्येनः।अत्र।ऋजीपी।श्येनः।ददमानः।अंशुं।
पराऽवतः।शकुनः।मंद्रं।मदं।सोमं।भरत्।दादृहाणः।देवऽवान्।दिवः।अमुष्मात्।उत्ऽ
तरात्।आऽदाय।आऽदाय।श्येनः।अभरत्।सोमं।सहस्रं।सवान्।अयुतं।च।साकं।
अत्र।पुरंऽधिः।अजहात्।अरातीः।मदे।सोमस्य।मूराः।अमूरः।।१५।।इत्यष्टादशः।।गर्भे।
नु।सन्।अनु।एषां।अवेदं।अहं।देवानां।जनिमानि।विश्वा।शतं।मा।पुरः।आयसीः।

Indira Gandhi National Centre for the Arts

७८ अरक्षन। अधं। श्येनः। जवसा। निः। अदीयं। न। घु। ः। मां। अपं। जोषं। ज भार। अ
भि। ईं। आसात्। वक्ष्मा। वीर्यं ण। ईर्मा। पुरंऽधिः। अजहात्। अ राताः। ऽत। वातान्॥
अतरत्। भू श्रुवानः। अव। यत्। श्येनः। अस्वनीत्। अधं। द्योः। वि। यत्। यदि। वा।
अतः। ऊहुः। पुरंऽधिं। सृजत्। यत्। अस्मै। अवं। ह। क्षिपत्। ज्यां। कृशानुः। अस्ता।
७१ मनसा। भुरण्यन्। ऋजिप्यः। ईं। इंद्रऽवतः। न। भुज्युं। श्येनः। ज भार। बृहतः। अ
धिं। स्नोः। अंतरिति। पतत्। पतत्रि। अस्य। पर्णं। अधं। यामनि। प्रऽसितस्य। तत्।
वेरिति वेः। अधं। श्वेतं। कलशं। गोभिः। अक्तं। आऽपिप्यानं। मघऽवा। शुक्रं। अंधः।
अध्वर्युऽभिः। प्रऽयतं। मध्वः। अग्रं। इंद्रः। मदाय। प्रति। धत्। पिबध्यै। शूरः। मदाय।
प्रति। धत्। पिबध्यै॥ ५॥ त्वा। युजा। तव। तत्। सोम। सख्ये। इंद्रः। अपः। मनवे। सऽ ७१
स्रुतः। कः। इति कः। अहन्। अहिं। अरिणात्। सप्त। सिंधून्। अपं। अवृणोत्। अपि

हिताऽइव। खानि। त्वा। युजा। नि। खिदत्। सूर्यस्य। इंद्रः। चक्रं। सहसा। सद्यः। इंदो इति। अधि।
स्नुना। बृहता। वर्तमानं। महः। द्रुहः। अपं। विश्वऽआयु। धायि। अहन्। इंद्रः। अदहत्। अग्निः।
इंदो इति। पुरा। दस्यून्। मध्यंदिनात्। अभीके। दुःऽगात्। दुरोणे। क्रत्वा। न। यातां। पुरु। सह
स्रा। शर्वा। नि। बर्हीत्। विश्वस्मात्। सीं। अधमान्। इंद्र। दस्यून्। विशः। दासीः। अकृणोः।
अप्रऽशस्ताः। अबाधेथां। अमृणतं। नि। शत्रून्। अविंदेथां। अपऽचितिं। वधत्रैः। ए
व। सत्यं। मघऽवाना। युवं। तत्। इंद्रः। च। सोम। ऊर्वं। अश्व्यं। गोः। आ। दर्दृतं। अपिंऽहिता अ४
नि। अश्ना। रिरिचथुः। क्षाः। चित्। ततृदाना॥ ७॥ आ। नः। स्तुतः। उप। वाजेभिः। ऊ
ती। इंद्र। याहि। हरिंऽभिः। मंदसानः। तिरः। चित्। अर्यः। सवना। पुरूणि। आंगूषेभिः। गृ
णानः। सत्यऽराधाः। आ। हि। स्म। याति। नर्यः। चिकित्वान्। हूयमानः। सोतृऽभिः। उप। यज्ञं।
सुऽअश्वः। यः। अभीरुः। मन्यमानः। सुस्वानेभिः। म इति। सिहा। वीरैः। श्रवयं। इत्।

Indira Gandhi National Centre for the Arts

पद

अस्य। कर्णा। वाजयध्यै। जुष्टां। अनु। प्र। दिशं। मंदयध्यै। उत्ऽववृषाणः। राधसे। तुविऽष्मान्। करत्। नः। इंद्रः। सुऽतीर्था। अभयं। च। अपऽछायः। ग...। नाधमानं। ऊती। इत्था। विप्रं। हवमानं। गृणंतं। उप। त्मनि। दधानः। धुरि। आशून्। सहस्राणि। शतानि। वज्रऽबाहुः। त्वाऽऊतासः। मघऽवन्। इंद्र। विप्राः। वयं। ते। स्याम। सूरयः। गृणंतः। भेजानासः। बृहत्ऽदिवस्य। रायः। आऽकाय्यस्य। दावने। पुरुऽक्षोः॥ १८॥ ...।

७२

इंद्र। त्वत्ऽउतऽतरः। न। ज्यायान्। अस्ति। वृत्रऽहन्। नकिः। एव। यथा। त्वं। सत्रा। ते। अनुऽकृष्टयः। विश्वाः। चक्राऽइव। वावृतुः। सत्रा। महान्। असि। श्रुतः। विश्वे। चन। इत्। अना।

२ इंद्र। त्वा। देवासः। युयुधुः। यत्। अहा। नक्तं। आ। अतिरः। यत्र। उत। बाधितेभ्यः। चक्रं। कुत्साय। युध्यते। मुषायः। इंद्र। सूर्यं। यत्र। देवान्। ऋघायतः। विश्वान्। अयुध्यः। एकः। इत्। त्वं। इंद्र। वनून्। अहन्॥ १९॥ यत्र। उत। मर्त्याय। कं। अरिणाः। इंद्र। सूर्यं। प्र। ७२

आवः। शचीभिः। एतशं। किं। आत्। उत। असि। वृत्रऽहन्। मघऽवन्। मन्युमत्ऽतमः। अत्र। अह। दानुं। आ। अतिरः। उत। एतत्। घ। इत्। उत। वीर्यं। इंद्र। चकर्थ। पौंस्यं। स्त्रियं। यत्। दुःऽहनायुवं। वधीः। दुहितरं। दिवः। दिवः। चित्। घ। दुहितरं। महान्। महीयमानां। उषसं। इंद्र। सं। पिणक्॥ अप। उषाः। अनसः। सरत्। संऽपिष्टात्। अह। बिभ्युषी। नि। यत्। सीं। शिश्नथत्। वृषा॥ २०॥ एतत्। अस्याः। अनः। शये। सुऽसंपिष्टं। विऽपाशि। आ। ससार। सीं। पराऽवतः। उत। सिंधुं। विऽबाल्यं। विऽतस्थानां। अधि। क्षमि। परि। स्था। इंद्र। मायया। उत। शुष्णस्य। दृंहिता। प्र। ... धिः। अभि। वेदनं। पुरः। यत्। अस्य। संऽपिणक्। उत। दासं। कौलिऽतरं। बृहतः। ...। अधि। अवं। अहन्। इंद्र। शंबरं। उत। दासस्य। वर्चिनः। सहस्राणि। शता। वधीः। अधि। पंच। प्रधीन्ऽइव॥ २१॥ उत। त्यं। पुत्रं। अग्रुवः। पराऽवृक्तं। शतऽक्रतुः। उक्थेषु। इंद्रः। आ। अभजत्। त्यं। तुर्वशायदू इति। अस्नातारा। शचीऽपतिः। इंद्रः। विद्वान्। अपारयत्। उत। त्या। सद्यः। अ...

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

पत्र सरयोः। इंद्र। पारतः। अर्णाचित्ररथा। अवधीः। अनुं। द्वा। जहिता। नयः। अंधं। श्रोणं। च। वृत्रऽहन्
न। तत्। ते। सुम्नं। अष्टवे। शतं। अश्मन्ऽमयीनां। पुरां। इंद्रः। वि। आस्यत्। दिवःऽदासाय।
दाशुषे।।२२।। अस्वापयत्। दभीतये। सहस्रा। त्रिंशतं। हथैः। दासानां। इंद्रः। मायया। सः। घ।
इत्। उत। असि। वृत्रऽहन्। समानः। इंद्र। गोऽपतिः। यः। ता। विश्वानि। चिच्युषे। उत। नूनं। यत्।
२३ इंद्रियं। करिष्याः। इंद्र। पौंस्यं। अद्य। नकिः। तत्। आ। मिनत्। वामंऽवामं। ते। आऽदुरे। देवः। द-
दातु। अर्यमा। वामं। पूषा। वामं। भगः। वामं। देवः। करूळती।।२३।। कया। नः। चित्रः। आ। भुव-
त्। ऊती। सदाऽवृधः। सखा। कया। शचिष्ठया। वृता। कः। त्वा। सत्यः। मदानां। मंहिष्ठः। मत्सत्।
अंधसः। दृळ्हा। चित्। आऽरुजे। वसु। अभि। सु। नः। सखीनां। अविता। जरितॄणां। शतं। भ-
वासि। ऊतिऽभिः। अभि। नः। आ। ववृत्स्व। चक्रं। न। वृत्तं। अर्वतः। नियुत्ऽभिः। चर्षणीनां। प्रऽव-
ता। हि। क्रतूनां। आ। हा। पदाऽइव। गच्छसि। अभक्षि। सूर्ये। सचा।।२४।। सं। यत्। ते। इंद्र। मन्यवः।। २३

सं। चक्राणि। दधन्विरे। अध। त्वे। इति। अध। सूर्ये। उत। स्म। हि। त्वां। आहुः। इत्। मघऽवानं। शचीऽ-
पते। दातारं। अविऽदीधयुं। उत। स्म। सद्यः। इत्। परि। शशमानाय। सुन्वते। पुरु। चित्। मंहसे।
वसु। नहि। स्म। ते। शतं। चन। राधः। वरंते। आऽमुरः। न। च्यौत्नानि। करिष्यतः। अस्मान्। अवंतु।
ते। धियः। अस्मान्। सहस्रं। ऊतयः। अस्मान्। विश्वाः। अभिष्टयः।।२५।। अस्मान्। इह। वृणीष्व।
सख्याय। स्वस्तये। महः। राये। दिवित्मते। अस्मान्। अविड्ढि। विश्वहा। इंद्र। राया। परीणसा। अ-
स्मान्। विश्वाभिः। ऊतिऽभिः। अस्मभ्यं। तान्। अप। वृधि। व्रजान्। अस्ताऽइव। गोऽमतः। नवाभिः।
इंद्र। ऊतिऽभिः। अस्माकं। धृष्णुऽया। रथः। द्युऽमान्। इंद्र। अनपऽच्युतः। गव्युः। अश्वऽयुः।
अस्माकं। उत्ऽतमं। कृधि। श्रवः। देवेषु। सूर्य। वर्षिष्ठं। द्यांऽइव। उपरि।।२६।।०।। आ। तु। नः। इंद्र। वृत्रऽहन्। अस्मा-
कं। अर्धं। आ। गहि। महान्। महीभिः। ऊतिऽभिः। भृमिः। चित्। घ। असि। तूतुजिः। आ। चित्र। चित्रि-
णीषु। आ। चित्रं। कृणोषि। ऊतये। दभ्रेभिः। चित्। शशीयांसं। हंसि। व्राधंतं। ओजसा। सखि-

Indira Gandhi National Centre for the Arts

पद

७४

ये। त्वेऽइति। सचा। वयं। इंद्र। त्वेइति। सचा। वयं। त्वा। अभि। नोनुमः। अस्मानऽअस्मान्। इत्। उत। आव। सः। नः। चित्राभिः। अद्रिऽवः। अनवद्याभिः। ऊतिऽभिः। अनाधृष्टाभिः। आ। गहि ॥२७॥ भूयामोइति। सु। त्वाऽवतः। सखायः। इंद्र। गोऽमतः। युजः। वाजाय। घृष्वये। त्वं। एकः। ईशिषे। इंद्र। वाजस्य। गोऽमतः। सः। नः। यंधि। महीं। इषं। न। त्वा। वृते। अन्यथा। यत्। दित्ससि। स्तुतः। मघं। स्तोतृऽभ्यः। इंद्र। गिर्वणः। ०। अनूषत। प्रा। दावने। इंद्र। वाजाय। घृष्वये। त्वं। एकः। ईशिषे। इंद्र। वाजस्य। गोऽमतः। सः। नः। यंधि। महीं। इषं। न। त्वा। वृते। अन्यथा। यत्। दित्ससि। स्तुतः। मघं। स्तोतृऽभ्यः। इंद्र। गिर्वणः। ०। अभिऽइष्ट ॥२८॥ ता। ते। प्रातः। वोचाम। आ। वायः। मंदसानः। आ। अर्हन्। जः। पुरः। दासीः। अभिऽइष्टा। प्राता। वोचाम। सा। वायः। यः। मंदसानः। आ। अर्हजः। पुरः। दासीः। अभि। प्राती। विधस्तः। यानि। चकर्थ। पौंस्यां। सुतेषु। इंद्र। गिर्वणः। अवीवृधंत। गोतमाः। इंद्र। त्वे। इति। स्तोमऽवाहसः। आ। एषु। धाः। वीरऽवत्। यशः। ०। शश्वतां। असि। इंद्र। साधारणः। त्वं। इति। स्तोमऽवाहसः। आ। एषु। धाः। वीरऽवत्। यशः। ०। शश्वतां। असि। इंद्र। साधारणः। त्वं। इति। सोमऽवाहसः। आ। एषु। धाः। वीरऽवत्। यशः। नव। अस्मेइति। सु। मत्स्व। अंधसः। सोमानां। त्वा। वयं। हवामहे। अर्वाचीनः। वसोइति। भव। अस्मेइति। सु। मत्स्व। अंधसः। सोमानां। त्वा। वयं। हवामहे। अर्वाचीनः। वसोइति। भव। अस्मेइति। सु। मत्स्व। अंधसः। सोमानां। आ। वयं। हवामहे। अर्वाचीनः। वसोइति। ०। इंद्र। सोमऽपाः। अस्माकं। त्वा। मतीनां। आ। स्तोमः। इंद्र। यच्छतु। अर्वाक्। आ। वर्तय। हरीऽइति ॥

०॥२९॥ सहस्रं। व्यतीनां। युक्तानां। इंद्रं। ईमहे। शतं। सोमस्य। खार्यः। सहस्रा। ते। शता। वयं। गवां। आ। च्यावयामसि। अस्मऽत्रा। राधः। एतु। ते। दश। ते। कलशानां। हिरण्यानां। अधीमहि। भूरिऽदाः। असि। वृत्रऽहन्। भूरिऽदाः। भूरि। देहि। नः। मा। दभ्रं। भूरि। आ। भर। भूरि। घ। इत्। इंद्र। दित्ससि। भूरिऽदाः। हि। असि। श्रुतः। पुरुऽत्रा। शूर। वृत्रऽहन्। आ। नः। भजस्व। राधसि। प्र। ते। बभ्रूइति। विऽचक्षण। शंसामि। गोऽसनः। नपात्। मा। आभ्यां। गाः। अनु। शिश्रथः। कनीनकाऽइव। विद्रधे। नवे। द्रुऽपदे। अर्भके। बभ्रूइति। यामेषु। शोभेतेइति ॥ अरं। मे। उस्रऽयाम्णे। अरं। अनुस्रऽयाम्णे। बभ्रूइति। यामेषु। अस्रिधा ॥३०॥ इत्यष्टकेषष्ठोध्यायः ॥ ३०।३ म॥ पा। अंगऽभ्यः। दूतंऽइव। वाचं। इष्या। उपऽस्तिरे। श्वैतरी। धेनुं। ईळे। या। वातेऽजूताः। तरणिऽभिः। एवैः। परि। द्यां। सद्यः। अपसः। बभूवुः। यदा। अरं। अकृत। ऋभवः। पितृऽभ्यां। परिऽविष्टी। वेषणा। दंसनाभिः। आत्। इत्। देवानां। उप। सख्यं। आयन्। धीरासः। पुष्टिं। अवहन्। मनायै। पुनः।

पद
६५

ये । चक्रुः । पितरा । युवाना । सना । यूपाऽइव । जरणा । शयाना । ते । वाजः । विऽभ्वा । ऋभुः ।
इंद्रऽवंतः । मधुऽप्सरसः । नः । अवंतु । यज्ञं । यत् । संऽवत्सं । ऋभवः । गां । अरक्षन् । यत् ।
संऽवत्सं । ऋभवः । माः । अपिंशन् । यत् । संऽवत्सं । अभरन् । भासः । अस्याः । ताभिः ।
शमीभिः । अमृतऽत्वं । आशुः । ज्येष्ठः । आह । चमसा । द्वा । करा । इति । कनीयान् । त्रीन् । कृ
णवाम । इति । आह । कनिष्ठः । आह । चतुरः । करा । इति । त्वष्टा । ऋभवः । तत् । पनयत् । वचः ।
वः ।।१।। सत्यं । ऊचुः । नरः । एव । हि । चक्रुः । अनु । स्वधां । ऋभवः । जग्मुः । एतां । विऽभ्राज
मानान् । चमसान् । अहाऽइव । अवेनत् । त्वष्टा । चतुरः । ददृश्वान् । द्वादश । द्यून् । यत् ।
अगोह्यस्य । आतिथ्ये । रणन् । ऋभवः । ससंतः । सुऽक्षेत्रा । अकृण्वन् । अनयंत । सिं
धून् । धन्व । आ । अतिष्ठन् । ओषधीः । निम्नं । आपः । रथं । ये । चक्रुः । सुऽवृतं । नरेऽस्थां ।
ये । धेनुं । विश्वऽजुवं । विश्वऽरूपां । ते । आ । तक्षंतु । ऋभवः । रयिं । नः । सुऽअवसः । सुऽअ

न

पसः । सुऽहस्ताः । अपः । हि । एषां । अजुषंत । देवाः । अभि । क्रत्वा । मनसा । दीध्यानाः ।
वाजः । देवानां । अभवत् । सुऽकर्मा । इंद्रस्य । ऋभुक्षाः । वरुणस्य । विऽभ्वा । ये । हरी इति । मेध
या । उक्था । मदंतः । इंद्राय । चक्रुः । सुऽयुजा । ये । अश्वा । ते । रायः । पोषं । द्रविणानि । अस्मे इति ।
धत्त । ऋभवः । क्षेमऽयंतः । न । मित्रं । इदा । अह्नः । पीतिं । उत । वः । मदं । धुः । न । ऋते । श्रांत
स्य । सख्याय । देवाः । ते । नूनं । अस्मे इति । ऋभवः । वसूनि । तृतीये । अस्मिन् । सवने
दधात ।।२।। ऋभुः । विऽभ्वा । वाजः । इंद्रः । नः । अच्छ । इमं । यज्ञं । रत्नऽधेया । उप । यात । इ
दा । हि । वः । धिषणा । देवी । अह्नां । अधात् । पीतिं । सं । मदाः । अग्मत । वः । विदानासः । ज
न्मनः । वाजऽरत्नाः । उत । ऋतुऽभिः । ऋभवः । मादयध्वं । सं । वः । मदाः । अग्मत । सं । पुरंऽ
धिः । सुऽवीरां । अस्मे इति । रयिं । आ । ईरयध्वं । अयं । वः । यज्ञः । ऋभवः । अकारि । यं । आ ।
मनुष्वत् । प्रऽदिवः । दधिध्वे । प्र । वः । अच्छ । जुजुषाणासः । अस्थुः । अभूत । विश्वे । अ

Indira Gandhi National Centre for the Arts

पद

३८

प्रिया। उत। वाजाः। अभूत्। ऊं इति। वः। विधते। रत्नऽधेयं। इदा। नरः। दाशुषे। मर्त्या
य। पिबत। वाजाः। ऋभवः। ददे। वः। महि। तृतीयं। सवनं। मदाय। आ। वाजाः। यात। उ
प। नः। ऋभुक्षाः। महः। नरः। द्रविणसः। गृणानाः। आ। वः। पीतयः। अभिऽपित्वे। अह्नां।
इमाः। अस्तं। नवस्वःऽइव। ग्मन्॥३॥ आ। नपातः। शवसः। यातन। उप। इमं। यज्ञं। न
मसा। हूयमानाः। सऽजोषसः। सूरयः। यस्य। च। स्थ। मध्वः। पात। रत्नऽधाः। इंद्रऽवंतः।
सऽजोषाः। इंद्र। वरुणेन। सोमं। सऽजोषाः। पाहि। गिर्वणः। मरुत्ऽभिः। अग्रेऽपाभिः।
ऋतुऽपाभिः। सऽजोषाः। ग्नाःपत्नीभिः। रत्नऽधाभिः। सऽजोषाः। सऽजोषसः। आदित्यैः।
मादयध्वं। सऽजोषसः। ऋभवः। पर्वतेभिः। सऽजोषसः। दैव्येन। सवित्रा। सऽजोषसः।
सिंधुऽभिः। रत्नऽधेभिः। ये। अश्विना। ये। पितरा। ये। ऊती। धेनुं। ततक्षुः। ऋभवः।

ये। अश्वा। ये। अंसत्रा। ये। ऋधक्। रोदसी इति। ये। विऽभ्वः। नरः। सुऽअपत्यानि।
चक्रुः। ये। गोऽमंतं। वाजऽवंतं। सुऽवीरं। रयिं। धत्थ। वसुऽमंतं। पुरुऽक्षुं। ते। अग्रेऽपाः।
ऋभवः। मंदसानाः। अस्मे इति। धत्त। ये। च। रातिं। गृणंति। न। अप। अभूत। न। वः। अ
तीतृषाम। अनिःऽशस्ताः। ऋभवः। यज्ञे। अस्मिन्। सं। इंद्रेण। मदथ। सं। मरुत्ऽभिः। सं।
राजऽभिः। रत्नऽधेयाय। देवाः॥५॥ इह। उप। यात। शवसः। नपातः। सौधन्वनाः। ऋभवः।
मा। अप। भूत। अस्मिन्। हि। वः। सवने। रत्नऽधेयं। गमंतु। इंद्रं। अनु। वः। मदासः। आ। अ
ग्मन्। ऋभूणां। इह। रत्नऽधेयं। अभूत्। सोमस्य। सुऽसुतस्य। पीतिः। सुऽकृत्यया। यत्। सु
ऽअपस्यया। च। एकं। विऽचक्र। चमसं। चतुःऽधा। निः। अकृणोत। चमसं। चतुःऽधा। सखे। वि।
शिक्ष। इति। अब्रवीत। अथ। ऐत। वाजाः। अमृतस्य। पंथां। गणं। देवानां। ऋभवः। सुऽ
हस्ताः। किंऽमयः। स्वित्। चमसः। एषः। आस। यं। काव्येन। चतुरः। विऽचक्र। अथ।

Indira Gandhi National Centre for the Arts

ऊर्ध्वं। सवनं। मदाय। प्रात। ऋभवः। मधुनः। सोम्यस्य। शच्या। अकृत। पितराय
७७ वाना। शच्या। अकृत। चमसं। देवऽपानं। शच्या। हरी इति। धनुःऽतरौ। अतष्ट। इन्द्रऽवाहौ।
ऋभवः। वाजऽरत्नाः ॥५॥ यः। वः। सुनोति। अभिऽपित्वे। अह्नां। तीव्रं। वाजासः। सवनं।
मदाय। तस्मै। रयिं। ऋभवः। सर्वऽवीरं। आ। तक्षत। वृषणः। मन्दसानाः। प्रातरिति। सुतं। अपि
बः। हरिऽअश्व। माध्यंदिनं। सवनं। केवलं। ते। सं। ऋभुऽभिः। पिबस्व। रत्नऽधेभिः। सखीन्
न्। यान्। इन्द्र। चकृषे। सुऽकृत्या। ये। देवासः। अभवत। सुऽकृत्या। श्येनाःऽइव। इत्। अधि। ५म
दिवि। निऽसेद। ते। रत्नं। धात। शवसः। नपातः। सौधन्वनाः। अभवत। अमृतासः। यत्। तृती
यं। सवनं। रत्नऽधेयं। अकृणुध्वं। सुऽअपस्या। सुऽहस्ताः। तत्। ऋभवः। परिऽसिक्तं। वः। एत
तत्। सं। मदेभिः। इन्द्रियेभिः। पिबध्वं॥६॥ [illegible] उक्थ्यः। रथः। त्रिऽचक्रः। परि। वर्तते। रजः।
महत्। तत्। वः। देव्यस्य। प्रऽवाचनं। द्यां। ऋभवः। पृथिवीं। यत्। च। पुष्यथ॥०॥ सुऽ

चेतसः। अविऽकरंतं। मनसः। परिऽध्यया। तान्। ऊं इति। नु। अस्य। सवनस्य। पीतये। आ। वः। वाजाः।
ऋभवः। वेदयामसि। तत्। वः। वाजाः। ऋभवः। सुऽप्रवाचनं। देवेषु। विऽभ्वः। अभवत्। महिऽत्व
नं। जिव्री इति। यत्। संता। पितरा। सनाऽजुरा। पुनः। युवाना। चरथाय। तक्षथ। पकं। वि। च
क्र। चमसं। चतुःऽवयं। निः। चर्मणः। गां। अरिणीत। धीतिऽभिः। अथ। देवेषु। अमृतऽत्वं। आन
श। श्रुष्टी। वाजाः। ऋभवः। तत्। वः। उक्थ्यं। ऋभुऽतः। रयिः। प्रथमऽश्रवःऽतमः। वाजऽश्रुतासः।
यं। अजीजनन्। नरः। विऽभ्वऽतष्टः। विदथेषु। प्रऽवाच्यः। यं। देवासः। अवथ। सः। विऽचर्षणिः।
॥७॥ सः। वाजी। अर्वा। सः। ऋषिः। वचस्यया। सः। शूरः। अस्ता। पृतनासु। दुस्तरः। सः। रायः। पोषं।
सः। सुऽवीर्यं। दधे। यं। वाजः। विऽभ्वा। ऋभवः। यं। आविषुः। श्रेष्ठं। वः। पेशः। अधि। धायि। दर्शतं।
स्तोमः। वाजाः। ऋभवः। तं। जुजुष्टन। धीरासः। हि। स्थ। कवयः। विपःऽचितः। तान्। वः। एना।
ब्रह्मणा। आ। वेदयामसि। यूयं। अस्मभ्यं। धिषणाभ्यः। परि। विद्वांसः। विश्वा। नर्याणि। भो

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

७।। जना। द्युऽमंतं। वाजं। वृषंऽशुष्मं। उत्ऽतमं। आ। नः। र॒यिं। ऋभवः। तक्षत। आ। वयः। इह। प्रऽजां। इ-
७८ हा र॒यिं। रराणाः। इह। श्रवः। वीरऽवत्। तक्षत। नः। येन। वयं। चितयेम। अति। अन्यान्। तं। वा-
चित्रं। ऋभवः। दद। नः। ८।। उप। नः। वाजाः। अध्वरं। ऋभुक्षाः। देवाः। यान। पथिऽभिः। देव-
यानैः। यथा। यज्ञं। मनुषः। विक्षु। आसु। दधिध्वे। रण्वाः। सुऽदिनेषु। अह्नां। ते। वः। हृदे। म-
नसे। संतु। यज्ञाः। जुष्टासः। अद्य। घृतऽनिर्निजः। गुः। प्र। वः। सुतासः। हरयंत। पूर्णाः। क्रत्वे।
दक्षाय। हर्षयंत। पीताः। त्रिऽउदायं। देवऽहितं। यथा। वः। स्तोमः। वाजाः। ऋभुक्षणः। ददे। वः।
जुह्वे। मनुष्वत्। उपरासु। विक्षु। युष्मे इति। सचा। बृहत्ऽदिवेषु। सोमं। पीव। ऽऽ श्वो। ऋ-
जुक्षाः। मनुष्वत्। ऽपरासु। विक्षु। युष्मे इति। सचा। बृहत्ऽदिवेषु। सोमं। पीव। ऽऽ श्वाः। सुनिष्काः। इंद्रस्य। सूनो इति। शवसः। नपा-
तः। अनु। नः। चेति। अस्मिन्। मदाय। वाजे। वाजिनऽतमं। यु-
तः। अनु। नः। चेति। अस्मिन्। मदाय। ऋभुक्षणः। रयिं। वाजे। वाजिनऽतमं। यु-
इंद्रस्वंतं। हुवा। महे। सदाऽसातमं। अश्विनं।। १।। सः। इरा। ऋभवः। यं। अवंथ। यूयं। इंद्रः। ७८

च। मर्त्यं। सः। धीभिः। अस्तु। सनिता। मेधऽसाता। सः। अर्वता। वि। नु। वाजाः। ऋभुक्षणः। प्रथा।
शित। यष्टवे। अस्मभ्यं। सूरयः। स्तुताः। विश्वाः। आशाः। तरीषणि। तं। नः। वाजाः। ऋभुक्षणः।
इंद्र। नासत्या। रयिं। सं। अश्वं। चर्षणिऽभ्यः। आ। पुरु। शस्त। मघत्तये।। १०।। उतो इति। हि। वां।
दात्रा। संति। पूर्वा। या। पुरुऽभ्यः। त्रसदस्युः। नि॒ऽतोशे। क्षेत्रऽसां। ददथुः। उर्वराऽसां। घनं। द-
स्युऽभ्यः। अभिऽभूतिं। उग्रं। उत। वाजिनं। पुरुनिःऽसिध्वानं। दधिऽक्रां। उं इति। ददथुः। वि-
श्वऽकृष्टिं। ऋजिप्यं। श्येनं। प्रुषितऽप्सुं। आशुं। चर्कृत्यं। अर्यः। नृऽपतिं। न। शूरं। यं। सीं। अ-
नु। प्रवताऽइव। द्रवंतं। विश्वः। पूरुः। मदति। हर्षमाणः। पट्ऽभिः। गृध्यंतं। मेधऽयुं। न। शू-
रं। रथऽतुरं। वातंऽइव। ध्रजंतं। यः। स्म। आऽरुंधानः। गध्या। समत्ऽसु। सनुऽतरः। चरति।
गोषु। गच्छन्। आविःऽऋजीकः। विदथा। निऽचिक्यत्। तिरः। अरतिं। परि। आपः। आयोः। उ-
त। स्म। एनं। वस्त्रऽमथिं। न। तायुं। अनु। क्रोशंति। क्षितयः। भरेषु। नीचा। अयमानं। ज-

न । श्येनं । श्रवः । च । अच्छं । पशुऽमत् । च । यूथं ॥११॥ उत । स्म । आसु । प्रथमः । सरिष्यन् ।
नि । वेवेति । श्रेणिऽभिः । रथानां । स्रजं । कृण्वानः । जन्यः । न । शुभ्वा । रेणुं । रेरिहत् । किरणं । द-
दश्वान् । उत । स्यः । वाजी । सहुरिः । ऋतऽवा । शुश्रूषमाणः । तन्वा । सऽमर्ये । तुरं । यतीषु । तु-
रयन् । ऋजिप्यः । अधि । भ्रुवोः । किरते । रेणुं । ऋञ्जन् । उत । स्म । अस्य । तन्यतोःऽइव । द्योः ।
ऋघायतः । अभिऽयुजः । भयंते । यदा । सहस्रं । अभि । सीं । अयोधीत् । दुःऽवर्तुः । स्म । भवति ।
भीमः । ऋञ्जन् ॥०॥ पनयंति । जनाः । जूतिं । कृष्टिऽप्रः । अभिऽभूतिं । आशोः । उत । एनं । आहुः ।
संऽइथे । विऽयंतः । परा । दधिऽक्राः । असरत् । सहस्रैः । आ । दधिऽक्राः । शवसा । पञ्च । कृष्टीः ।
सूर्यःऽइव । ज्योतिषा । अपः । ततान । सहस्रऽसाः । शतऽसाः । वाजी । अर्वा । पृणक्तु । मध्वा । सं । इ-
२ मा । वचांसि ॥१२॥ आशुं । दधिऽक्राः । तं । ऊं इति । स्तवाम । दिवः । पृथिव्याः । उत । चर्किराम । उ-
च्छन्तीः । मां । उषसः । सूदयन्तु । अति । विश्वानि । दुःऽइतानि । पर्षन् । महः । चर्कर्मि । अर्वतः ।
क्रतुऽप्राः । दधिऽक्राव्णः । पुरुऽवारस्य । वृष्णः । यं । पूरुऽभ्यः । दीदिऽवांसं । न । अग्निं । ददथुः ।

मित्रावरुणा । ततुरिं । यः । अश्वस्य । दधिऽक्राव्णः । अकारीत् । संऽइद्धे । अग्नौ । उषसः । विऽउष्टौ । अ-
नागसं । तं । अदितिः । कृणोतु । सः । मित्रेण । वरुणेन । सऽजोषाः । दधिऽक्राव्णः । इषः । ऊर्जः । महः ।
यत् । अमन्महि । मरुतां । नाम । भद्रं । स्वस्तये । वरुणं । मित्रं । अग्निं । हवामहे । इंद्रं । वज्रऽबाहुं ।
इंद्रंऽइव । इत् । उभये । वि । ह्वयंते । उत्ऽईराणाः । यज्ञं । उपऽप्रयन्तः । दधिऽक्रां । ऊं इति । सूदनं । म-
र्त्याय । ददथुः । मित्रावरुणा । नः । अश्वं । दधिऽक्राव्णः । अकारिषं । जिष्णोः । अश्वस्य । वाजिनः ।
सुरभि । नः । मुखा । करत् । प्र । नः । आयूंषि । तारिषत् ॥१३॥ दधिऽक्राव्णः । इत् । ऊं इति । नु । च-
र्किराम । विश्वाः । इत् । मां । उषसः । सूदयन्तु । अपां । अग्नेः । उषसः । सूर्यस्य । बृहस्पतेः । आंगि-
रसस्य । जिष्णोः । सत्वा । भरिषः । गोऽइषः । दुवन्यऽसत् । श्रवस्यात् । इषः । उषसः । तुरण्यऽ-
सत् । सत्यः । द्रवः । द्रवरः । पतङ्गरः । दधिऽक्रावा । इषं । ऊर्जं । स्वः । जनत् । उत । स्म । अस्य । द्रवतः । तुर-
ण्यतः । पर्णं । न । वेः । अनु । वाति । प्रऽगर्धिनः । श्येनस्यऽइव । ध्रजतः । अंकसं । परि । दधिऽक्रा-
व्णः । सह । ऊर्जा । तरित्रतः । उत । स्यः । वाजी । क्षिपणिं । तुरण्यति । ग्रीवायां । बद्धः । अपिऽकक्षे ।

Indira Gandhi National Centre for the Arts

पद ७॥

आसनि। क्रतुं। दृधिक्राः। अनु। सऽतावीऽवत। पृथां। अक्रासि। अनु। आऽपनाफण...
तः। शुचिऽसत। वसुः। अंतरिक्षऽसत। होता। वेदिऽसत। अतिथिः। दुरोणऽसत। नृऽस...
वरऽसत। ऋतऽसत। व्योमऽसत। अप्ऽजाः। गोऽजाः। ऋतऽजाः। अद्रिऽजाः। ऋतं॥१४॥
इयदं॥ इंद्रा। कः। वां। वरुणा। सुम्नं। आप। स्तोमः। हविष्मान्। अमृतः। ... होता। यः। वां। हृ
दि। क्रतुऽमान्। अस्मत्। उक्तः। पस्पर्शत्। इंद्रावरुणा। नमस्वान्। इंद्राह। यः। वरुणा। ...
आपाइति। हूता। मर्ती। सख्याय। प्रयस्वान्। सः। हंति। वृत्रा। सऽइथेषु। शत्रून्। अवःऽ
भिः। वा। महतऽभिः। सः। प्र। शृण्वे। इंद्राह। रत्नं। वरुणा। धेष्ठा। इत्था। नृऽभ्यः। ...
ता। यदि। सखाया। सख्याय। सोमैः। सुतेभिः। सुप्रयसा। मादयैतइति। इंद्रा। युवं। वरुणा।
दिद्युं। अस्मिन्। ओजिष्ठं। उग्रा। नि। वधिष्टं। वज्रं। यः। नः। दुःऽएवः। वृकतिः। दभीतिः। त
स्मिन्। मिमाथां। अभिऽभूति। ओजः॥ ... इंद्रा। युवं। ... कृतं। अस्याः। धियः। प्रेतारा। वृषभाऽइव। धेनोः।
सानः। दुहीयत्। यवसाऽइव। गत्वी। सहस्रऽधारा। पयसा। मही। गौः॥२५॥ तोके। हिते।

तनये। उर्वरासु। सूरः। दृशीके। वृषणः। च। पौंस्ये। इंद्रा। नः। अत्र। वरुणा। स्यातां। अवःऽभिः
दस्मा। परिऽतक्यायां। युवां। इत्। हि। अवसे। पूर्व्याय। परि। प्रभूती इति प्रऽभूती। गोऽइषः। स्वा
पा इति सु आपा। वृणीमहे। सख्याय। प्रियाय। शूरा। मंहिष्ठा। पितराऽइव। शंभू इति शंऽ
भू। ताः। वां। धियः। अवसे। वाजऽयंतीः। आजिं। न। जग्मुः। युवऽयूः। सुदानू इति सुऽदानू।
श्रिये। न। गावः। उप। सोमं। अस्थुः। इंद्रं। गिरः। वरुणं। मे। मनीषाः। इमाः। इंद्रं। वरुणं।
मनीषाः। अग्मन्। उप। द्रविणं। इच्छमानाः। उप। ईं। अस्थुः। जोष्टारःऽइव। वस्वः।
रघ्वीःऽइव। श्रवसः। भिक्षमाणाः। अश्व्यस्य। त्मना। रथ्यस्य। पुष्टेः। नित्यस्य। रायः। पत
यः। स्याम। ता। चक्राणौ। ऊतिऽभिः। नव्यसीभिः। अस्मऽत्रा। रायः। नियुतः। सचंतां। आ।
नः। बृहंता। बृहतीभिः। ऊती। इंद्रा। यातं। वरुणा। वाजऽसातौ। यत्। दिद्यवः। पृतनासु। प्र
क्रीळान्। तस्य। वां। स्याम। सनितारः। आजेः॥२६॥ मम। द्विता। राष्ट्रं। क्षत्रियस्य। विश्वऽआ
योः। विश्वे। अमृताः। यथा। नः। क्रतुं। सचंते। वरुणस्य। देवाः। राजामि। कृष्टेः। उपऽमस्य।

पं० ७२
८ ७

वृत्रेः। अहं। राजा। वरुणः। मह्यं। तानि। असुर्याणि। प्रथमा। धारयंत। अहं। इंद्रः। वरुणः। ते
इति। महिऽत्वा। ऊर्वी इति। गभीरे इति। रजसी इति। सुमेके इतिसुऽमेके। त्वष्टाऽइव। वि
श्वा। भुवनानि। विद्वान्। सं। ऐरयं। रोदसी इति। धारयं। च। अहं। अपः। अपिन्वं। उक्ष
माणाः। धारयं। दिवं। सदने। ऋत तस्य। ऋतेन। पुत्रः। अदितेः। ऋतऽवा। उत। त्रिऽधा
तु। प्रथयत। वि। भूम। मां। नरः। सुऽअश्वाः। वाजयंतः। मां। वृताः। संऽअरणे हवंते। कृ
णोमि। आजिं। मघऽवा। अहं। इंद्रः। इयर्मि। रेणुं। अभिभूतिऽओजाः॥ २७॥ अहं। ता। वि
श्वा। चकरं। नकिः। मा। दैव्यं। सहः। वरते। अप्रतिऽइतं। यत। मा। सोमासः। ममदन्। यत। उ
क्था। उभे इति। भयेते इति। रजसी इति। अपारे इति। विदुः। ते। विश्वा। भुवनानि। तस्य। ता।
प्र। ब्रवीषि। वरुणाय। वेधः। त्वं। वृत्राणि। शृण्विषे। जघन्वान्। त्वं। वृतान्। अरिणाः। इंद्र।
सिंधून्॥ ०॥ ते। आसन्। सप्त। ऋषयः। दौःऽगहे। बध्यमाने। ते। आ। अयजंत। त्रसदस्युं।

अस्याः। इंद्रं। न। वृत्रऽतुरं। अर्धऽदेवं। पुरुऽकुत्सानी। हि। वां। अदाशत। हव्येभिः। इंद्रावरुणा।
नमःऽभिः। अथ। राजानं। त्रसदस्युं। अस्याः। वृत्रऽहनं। ददथुः। अर्धऽदेवं। राया। वयं। ससवां
सः। मदेम। हव्येन। देवाः। यवसेन। गावः। तां। धेनुं। इंद्रावरुणा। युवं। नः। विश्वाहा। ध
त्तं। अनपऽस्फुरंतीं॥ १८॥ कः। ऊं इति। श्रवत्। कतमः। यज्ञियानां। वंदारुः। देवः। कतमः। जु
षाते। कस्य। इमां। देवी। अमर्तेषु। प्रेष्ठां। हृदि। श्रेषाम। सुऽस्तुतिं। सुऽहव्यां। कः। मृळाति।
कतमः। आऽगमिष्ठः। देवानां। ऊं इति। कतमः। शंऽभविष्ठः। रथं। कं। आहुः। द्रवतऽअश्वं। आ
शुं। यं। सूर्यस्य। दुहिता। अवृणीत। मक्षु। हि। स्म। गच्छथः। ईवतः। द्यून्। इंद्रः। न। [illegible]। कं। परिऽ
तक्यायां। दिवः। आऽजाता। दिव्या। सुऽपर्णा। कया। शचीनां। भवथः। शचिष्ठा। का। वां।
भूत्। उपऽमातिः। कया। नः। आ। अश्विना। गमथः। हूयमाना। कः। वां। महः। चित्। त्यजं
सः। अभीके। उरुष्यतं। माध्वी इति। दस्रा। नः। ऊती। उरु। वां। रथः। परि। नक्षति। द्यां। आ।

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

५८

२

यत् । सुमुद्रात् । अति । वर्तते । वां । मध्वा । माध्वी इति । मधु । वां । प्रुषायन् । यत् । सीं । वां ।
पृक्षः । भुरजंत । पक्वाः । सिंधुः । ह । वां । रसया । सिंचत् । अश्वान् । घृणा । वयः । अरु
षासः । परि । ग्मन् । तत् । ऊं इति । सु । वां । अजिरं । चेति । यानं । येन । पती इति । भवथः । सू
र्यायाः । इह । इह । यत् । वां । समना । पपृक्षे । सा । इयं । अस्मे इति । सुऽमतिः । वाजऽरत्ना । उ
रुष्यतं । जरितारं । युवं । ह । श्रितः । कामः । नासत्या । युवद्रिक् ॥ १० ॥ पृथुऽज्रयं । अश्वि
ना । संऽगतिं । गोः । यः । सूर्यां । वहति । वंधुरऽयुः । गिर्वाहसं । पुरुऽतमं । वसुऽयुं । युवं । श्रि
यं । अश्विना । देवता । तां । दिवः । नपाता । वनथः । शचीभिः । युवोः । वपुः । अभि । पृक्षः । स
चंते । वहंति । यत् । ककुहासः । रथे । वां । कः । वां । अद्य । करते । रातऽहव्यः । ऊतये । वा । सुतऽपे
याय । वा । अर्कैः । ऋतस्य । वा । वनुषे । पूर्व्याय । नमः । येमानः । अश्विना । आ । ववर्तत् ।
हिरण्ययेन । पुरुभू इति पुरुऽभू । रथेन । इमं । यज्ञं । नासत्या । उप । यातं । पिबाथः । इत् । म
धुनः । सोम्यस्य । दधथः । रत्नं । विधते । जनाय । आ । नः । यातं । दिवः । अच्छ । पृथिव्याः । हिर

ण्ययेन । सुऽवृता । रथेन । मा । वां । अन्ये । नि । यमन् । देवऽयंतः । सं । यत् । ददे । नाभिः । पू
र्व्या । वां । नु । नः । रयिं । पुरुऽवीरं । बृहंतं । दस्रा । मिमाथां । उभयेषु । अस्मे इति । नरः ।
यत् । वां । अश्विना । स्तोमं । आवन् । सधऽस्तुतिं । आजऽमीळ्हासः । अग्मन् ॥ २० ॥
एषः । स्यः । भानुः । उत् । इयर्ति । युज्यते । रथः । परिऽज्मा । दिवः । अस्य । सानवि । पृक्षासः ।
अस्मिन् । मिथुनाः । अधि । त्रयः । दृतिः । तुरीयः । मधुनः । वि । रप्शते । उत् । वां । पृक्षा
सः । मधुऽमंतः । ईरते । रथाः । अश्वासः । उषसः । विऽउष्टिषु । अपऽऊर्णुवंतः । तमः ।
आ । परिऽवृतं । स्वः । न । शुक्रं । तन्वंतः । आ । रजः । मध्वः । पिबतं । मधुऽपेभिः । आसऽभिः ।
उत । प्रियं । मधुने । युंजाथां । रथं । आ । वर्तनिं । मधुना । जिन्वथः । पथः । दृतिं । वहेथे
इति । मधुऽमंतं । अश्विना । हंसासः । ये । वां । मधुऽमंतः । अस्रिधः । हिरण्यऽपर्णाः ।
उहुवः । उषःऽबुधः । उदऽप्रुतः । मंदिनः । मंदिऽनिस्पृशः । मध्वः । न । मक्षः । सवनानि । गच्छथः ।
सुऽअध्वरासः । मधुऽमंतः । अग्नयः । उस्रा । जरंते । प्रति । वस्तोः । अश्विना । यत् । नि

Indira Gandhi National Centre for the Arts

प.त.
८३

हस्तः। तुरणिः। विऽचक्षणः। सोमं। सुसाव। मधुऽमन्तं। अद्रिऽभिः। आकेऽनिपासः।
हऽभिः। दविध्वतः ।०। सूरः। चित्। अश्वान्। युयुजानः। ईयते। विश्वान्। अनु। स्वधया।
चेतथः। पथः। प्र। वां। अवोचि। अश्विना। धियंऽधाः। रथः। सुऽअश्वः। अजरः। यः।
५ कि न। सद्यः। परि। रजांसि। याथः। हविष्मन्तं। तरणिं। भोजं। अच्छ ॥ २१ ॥ अग्रं। पिब। मधू
नां। सुतं। वायो इति। दिविष्टिषु। त्वं। हि। पूर्वऽपाः। असि। शतेन। नः। अभिष्टिऽभिः। नियु
त्वान्। इन्द्रऽसारथिः। वायो इति। सुतस्य। तृम्पत। आ। वां। सहस्रं। हरयः। इन्द्रवायू इति।
अभि। प्रयः। वहन्तु। सोमऽपीतये। रथं। हिरण्यऽवन्धुरं। इन्द्रवायू इति। सुऽअध्वरं। आ। हि। स्था
थः। दिविऽस्पृशं। रथेन। पृथुऽपाजसा। दाश्वांसं। उप। गच्छतं। इन्द्रवायू इति। इह। आ। ग
तं। इन्द्रवायू इति। अयं। सुतः। तं। देवेभिः। सऽजोषसा। पिबतं। दाशुषः। गृहे। इह। प्रऽया
णं। अस्तु। वां। इन्द्रवायू इति। विऽमोचनं। इह। वां। सोमऽपीतये ॥ २२ ॥ वायो इति। शुक्रः। अ ८३
यामि। ते। मध्वः। अग्रं। दिविष्टिषु। आ। याहि। सोमऽपीतये। स्पार्हः। देव। नियुत्वता। इन्द्रः। च।
वायो इति। एषां। सोमानां। पीतिं। अर्हथः। युवां। हि। यन्ति। इन्दवः। निम्नं। आपः। न। सध्र्यक्। वा

यो इति। इन्द्रः। च। शुष्मिणा। सऽरथं। शवसः। पती इति। नियुत्वन्ता। नः। ऊतये। आ। या
तं। सोमऽपीतये। याः। वां। सन्ति। पुरुऽस्पृहः। निऽयुतः। दाशुषे। नरा। अस्मे इति। ताः।
यज्ञऽवाहसा। इन्द्रवायू इति। नि। यच्छतं ॥ २३ ॥ विहि। होत्राः। अवीताः। विपः। न। रायः।
अर्यः। वायो इति। आ। चन्द्रेण। रथेन। याहि। सुतस्य। पीतये। निःऽयुवानः। अशस्तीः।
नियुत्वान्। इन्द्रऽसारथिः।०। अनु। कृष्णे इति। वसुधिती इति वसुऽधिती। येमाते इति।
विश्वऽपेशसा।०। वहन्तु। त्वा। मनःऽयुजः। युक्तासः। नवतिः। नव।०। वायो इति। शतं।
हरीणां। युवस्व। पोष्याणां। उत। वा। ते। सहस्रिणः। रथः। आ। यातु। पाजसा ॥ २४ ॥
इदं। वां। आस्ये। हविः। प्रियं। इन्द्राबृहस्पती इति। उक्थं। मदः। च। शस्यते। अयं। वां। परि।
सिच्यते। सोमः। इन्द्राबृहस्पती इति। चारुः। मदाय। पीतये। आ। नः। इन्द्राबृहस्पती इति।
गृहं। इन्द्रः। च। गच्छतं। सोमऽपा। सोमऽपीतये। अस्मे इति। इन्द्राबृहस्पती इति। रयिं। ध
त्तं। शतऽग्विनं। अश्वऽवन्तं। सहस्रिणं। इन्द्राबृहस्पती इति। वयं। सुते। गीःऽभिः। हवामहे।

Indira Gandhi National Centre for the Arts

रा मे। इंद्रा बृहस्पती इति। पिबतं। दाशुषः। गृहे। मादयेथां। त ऽ ३० कस्ता।२५।। यः
तस्तंभ। सहसा। वि। ज्मः। अंतान्। बृहस्पतिः। त्रि ऽ सधस्थः। रवेण। तं। प्रत्नासः। ऋ
दीध्यानाः। पुरः। विप्राः। दधिरे। मंद्र ऽ जिह्वं। धुनेऽइनयः। सु ऽ प्रकेतं। मदंतः। बृहस्पतिं।
त्रियान्। नतस्मा। पृषंतं। स्प्टं। अदब्धं। ऊर्वं। बृहस्पते। रक्षतात्। अस्य। योनिं। बृहस्पते।
या। परमा। पराऽवतः। अतः। आ। ते। ऋत ऽ स्पृशः। नि। सेदुः। तुभ्यं। खाताः। अ ताः। मध्विः
दुग्धाः। मध्वः। श्चुतंति। अभितः। विऽरप्शं। बृहस्पतिः। प्रथमं। जायमानः। महः। ज्यो
तिषः। परमे। विऽओमन् सप्तऽआस्यः। तुविऽजातः। रवेण। वि। सप्तऽरश्मिः। अधमत्
तमांसि। ऋक्वता। गणेन। वलं। रुरोज। फलिऽगं। रवेण। बृहस्पतिः। उस्रियाः। ह
व्यऽसूदः। कनिक्रदत्। वावशतीः। उत्। आजत्।।२६।। एव। पित्रे। विश्वऽदेवाय। वृ
ष्णे। यज्ञैः। विधेम। नमसा। हविःऽभिः। बृहस्पते। सुऽप्रजाः। वीरऽवंतः। वयं। स्याम। पतयः।
रयीणां। सः। इत्। राजा। प्रतिऽजन्यानि। विश्वा। शुष्मेण। तस्थौ। अभि। वीर्येण। बृहस्पतिं।

यः। सुऽभृतं। बिभर्ति। वल्गूऽयति। वंदते। पूर्वऽभाजं। सः। इत्। क्षेति। सुऽधितः। ओक
सि। स्वे। तस्मै। इळा। पिन्वते। विश्वऽदानीं। तस्मै। विशः। स्वयं। एव। नमंते। यस्मिन्
ब्रह्मा। राजनि। पूर्वः। एति। अप्रतिऽइतः। जयति। सः। धनानि। प्रतिऽजन्यानि। उत
या। सऽजन्या। अवस्यवे। यः। वरिवः। कृणोति। ब्रह्मणे। राजा। तं। अवंति। देवाः। इंद्रः
च। सोमं। पिबतं। बृहस्पते। अस्मिन्। यज्ञे। मंदसाना। वृषण्वसू इति वृषण्ऽवसू। आ
वां। विशंतु। इंदवः। सुऽआभुवः। अस्मे इति। रयिं। सर्वऽवीरं। नि। यच्छतं। बृहस्पते। इंद्र
वर्धतं। नः। सचा। सा। वां। सुऽमतिः। भूतु। अस्मे इति। अविष्टं। धियः। जिगृतं। पुरं
धीः। जजस्तं। अर्यः। वनुषां। अरातीः।।२७।। इति लतीयाष्टके सप्तमोध्यायः।। ॐ। इ
दं। ऊं इति। त्यत्। पुरुऽतमं। पुरस्तात्। ज्योतिः। तमसः। वयुनऽवत्। अस्थात्। नूनं। दिवः
दुहितरः। विऽभातीः। गातुं। कृणवन्। उषसः। जनाय।। अस्थुः। ऊं इति। चित्राः। उषसः।

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

ऋट
८-५

पुरस्तात्। मिताःऽइव। स्वरवः। अध्वरेषु। वि। ऊं इति। व्रजस्य। तमसः। द्वारा। उच्छन्तीः। अ
व्रन्। शुचयः। पावकाः। उच्छन्तीः। अद्य। चितयत। भोजान्। राधःऽदेयाय। उषसः। मघोनीः। अ
न्तः। अन्तरिति। पणयः। ससन्तु। अबुध्यमानाः। तमसः। विऽमध्ये। कुवित्। सः। देवीः। सनये।
नवः। वा। यामः। बभूयात्। उषसः। वः। अद्य। येन। नवऽग्वे। अङ्गिरे। दशऽग्वे। सप्तऽआस्ये।
रेवतीः। रेवत्। ऊषा। यूयं। हि। देवीः। ऋतयुक्ऽभिः। अश्वैः। परिऽप्रयाथ। भुवनानि। सद्यः।
प्रऽबोधयन्तीः। उषसः। ससन्तं। द्विऽपात्। चतुःऽपात्। चरथाय। जीवं॥ ॥१॥ क्व। स्वित्। आ
सां। कतमा। पुराणी। यया। विऽधाना। विऽदधुः। ऋभूणां। शुभं। यत्। शुभ्राः। उषसः। चर
न्ति। न। वि। ज्ञायन्ते। सऽदृशीः। अजुर्याः। ताः। घ। ताः। भद्राः। उषसः। पुरा। आसुः। अभि
ष्टिऽद्युम्नाः। ऋतजातऽसत्याः। यासु। ईजानः। शशमानः। उक्थैः। स्तुवन्। शंसन्। द्रविणं।
सद्यः। आप। ताः। आ। चरन्ति। समना। पुरस्तात्। समानतः। समना। पप्रथानाः। ऋत
स्य। देवीः। सदसः। बुधानाः। गवां। न। सर्गाः। उषसः। जरन्ते। ताः। इत्। नु। एव। समना। ८-५

समानीः। अमीतऽवर्णाः। उषसः। चरन्ति। गूहन्तीः। अभ्वं। असितं। रुशत्ऽभिः। शुक्राः।
तनूभिः। शुचयः। रुचानाः। रयिं। दिवः। दुहितरः। विऽभातीः। प्रजाऽवन्तं। यच्छत। अस्मासु।
देवीः। स्योनात्। आ। वः। प्रतिऽबुध्यमानाः। सुऽवीर्यस्य। पतयः। स्याम। तत्। वः। दि
वः। दुहितरः। विऽभातीः। उप। ब्रुवे। उषसः। यज्ञऽकेतुः। वयं। स्याम। यशसः। जनेषु। तत्। द्यौः। च
धत्तां। पृथिवी। च। देवी॥ ॥२॥ प्रति। स्या। सूनरी। जनी। विऽउच्छन्ती। परि। स्वसुः। दिवः। अदर्शि।
दुहिता। अश्वाऽइव। चित्रा। अरुषी। माता। गवां। ऋतऽवरी। सखा। अभूत्। अश्विनोः। उ
षाः। उत। सखा। असि। अश्विनोः। उत। माता। गवां। असि। उत। उषः। वस्वः। ईशिषे। यवय
त्ऽद्वेषसं। त्वा। चिकित्वित्। सूनृताऽवरि। प्रति। स्तोमैः। अभुत्स्महि। प्रति। भद्राः। अदृक्षत।
गवां। सर्गाः। न। रश्मयः। आ। उषाः। अप्राः। उरु। ज्रयः। आऽपप्रुषी। विभाऽवरि। वि। आवः।
ज्योतिषा। तमः। उषः। अनु। स्वधां। अव। आ। द्यां। तनोषि। रश्मिऽभिः। आ। अन्तरिक्षं। उरु। प्रियं।
उषः। शुक्रेण। शोचिषा॥ ॥३॥ तत्। देवस्य। सवितुः। वार्यं। महत्। वृणीमहे। असुरस्य।

Indira Gandhi National Centre for the Arts

८८ —९

[...]चेतसः । छर्दिः । येन । दाशुषे । यच्छति । त्मना । तत् । नः । महान् । उत्ऽअयान् । देवः । अक्तु
ऽभिः ॥ दिवः । धर्ता । भुवनस्य । प्रजाऽपतिः । पिशङ्गम् । द्रापिम् । प्रति । मुञ्चते । कविः । विऽच
क्षणः । प्रथयन् । आऽपृणन् । उरु । अजीजनत् । सविता । सुम्नम् । उक्थ्यम् ॥ आ । अप्राः । रजां
सि । दिव्यानि । पार्थिवा । श्लोकम् । देवः । कृणुते । स्वाय । धर्मणे । प्र । बाहू इति । अस्राक् ।
सविता । सवीमनि । निऽवेशयन् । प्रऽसुवन् । अक्तुऽभिः । जगत् । अदाभ्यः । भुवना
नि । प्रऽचाकशत् । व्रतानि । देवः । सविता । अभि । रक्षते । प्र । अस्राक् । बाहू इति । भुवन
स्य । प्रऽजाभ्यः । धृतऽव्रतः । महः । अज्मस्य । राजति ॥ त्रिः । अन्तरिक्षम् । सविता । महि
त्वना । त्रीः । रजांसि । परिऽभूः । त्रीणि । रोचना । तिस्रः । दिवः । पृथिवीः । तिस्रः । इन्वति । त्रि
भिः । व्रतैः । अभि । नः । रक्षति । त्मना ॥ बृहत्ऽसुम्नः । प्रऽसविता । निऽवेशनः । जगतः । स्था
तुः । उभयस्य । यः । वशी । सः । नः । देवः । सविता । शर्म । यच्छतु । अस्मे इति । क्षयाय । त्रि
ऽवरूथम् । अंहसः ॥ आ । अगन् । देवः । ऋतुऽभिः । वर्धतु । क्षयम् । दधातु । नः । सविता । सु

ऽप्रजाम् । इषम् । सः । नः । क्षपाभिः । अहऽभिः । च । जिन्वतु । प्रजाऽवन्तम् । रयिम् । अस्मे इति । सम् । इन्वतु ॥ ४ ॥
अभूत् । देवः । सविता । वन्द्यः । नु । नः । इदानीम् । अह्नः । उपऽवाच्यः । नृऽभिः । वि । यः । रत्ना । भ
जति । मानवेभ्यः । श्रेष्ठम् । नः । अत्र । द्रविणम् । यथा । दधत् ॥ देवेभ्यः । हि । प्रथमम् । यज्ञियेभ्यः । अ
मृतऽत्वम् । सुवसि । भागम् । उत्ऽतमम् । आत् । इत् । दामानम् । सवितः । वि । ऊर्णुषे । अनूचीना । जी
विता । मानुषेभ्यः ॥ अचित्ती । यत् । चकृम । दैव्ये । जने । दीनैः । दक्षैः । प्रऽभूती । पुरुषत्वता । दे
वेषु । च । सवितः । मानुषेषु । च । त्वम् । नः । अत्र । सुवतात् । अनागसः ॥ न । प्रऽमिये । सवितुः । दैव्यस्य ।
तत् । यथा । विश्वम् । भुवनम् । धारयिष्यति । यत् । पृथिव्याः । वरिमन् । आ । सुऽअङ्गुरिः । वर्ष्मन् । दिवः ।
सुवति । सत्यम् । अस्य । तत् ॥ इन्द्रऽज्येष्ठान् । बृहत्ऽभ्यः । पर्वतेभ्यः । क्षयान् । एभ्यः । सुवसि । पस्त्याऽवतः ।
यथाऽयथा । पतयन्तः । विऽयेमिरे । एव । एव । तस्थुः । सवितरिति । सवाय । ते ॥ ये । ते । त्रिः । अहन् ।
सवितरिति । सवासः । दिवेऽदिवे । सौभगम् । आऽसुवन्ति । इन्द्रः । द्यावापृथिवी इति । सिन्धुः । अत्ऽ
भिः । आदित्यैः । नः । अदितिः । शर्म । यंसत् ॥ ५ ॥ कः । वः । त्राता । वसवः । कः । वरूता । द्यावाभूमी इति ।
अदिते । त्रासीथाम् । नः । सहीयसः । वरुण । मित्र । मर्तात् । कः । वः । अध्वरे । वरिवः । धाति । देवाः ।

Indira Gandhi National Centre for the Arts

पत्रः
८०

प्र।ये।धामानि।पूर्व्याणि।अर्चान्।वि।यत्।उच्छान्।विऽयोतारः।अमूराः।विऽधातारः।
वि।ते।दधुः।अजस्राः।ऋतऽधीतयः।रुरुचन्त।दस्माः।प्र।पस्त्याम्।अदितिं।सिंधुं।अर्कैः।स्वस्ति।
ईळे।सख्याय।देवीं।उभेइति।यथा।नः।अहनीइति।निऽपातः।उषसानक्ता।करतां।अदब्धे
इति।वि।अर्यमा।वरुणः।चेति।पंथां।इषः।पतिः।सुवितं।गातुं।अग्निः।इंद्राविष्णूइति।
वत।ऊँइति।सु।स्तवाना।शर्म।नः।यंत।अमऽवत।वरूथं।आ।पर्वतस्य।मरुतां।अवांसि।
देवस्य।त्रातुः।अव्रि।भगस्य।पात।पतिः।जन्यात।अंहसः।नः।मित्रः।मित्रियात।उत।नः।
उरुष्येत।।६।।नु।रोदसीइति।अहिना।बुध्न्येन।स्तुवीत।देवीइति।अप्येभिः।इष्टैः।समुद्रं।
न।संऽचरणे।सनिष्यवः।घर्मऽस्वरसः।नद्यः।अप।व्रन्।नहि।मित्रस्य।वरुणस्य।धासिं।
अर्हामसि।प्रऽमियं।सांनुं।अग्नेः।अग्निः।ईशे।वसव्यस्य।अग्निः।महः।सौभगस्य।
तानि।अस्मभ्यं।रासते।उषः।मघोनि।आ।वह।सूनृते।वार्या।पुरु।अस्मभ्यं।वाजिनीऽव
ति।तत्।सु।नः।सविता।भगः।[illegible]।नः।राधसा।आ।गमत्।।७।।महीइति।द्यावापृथि
वीइति।इह।ज्येष्ठेइति।रुचा।भवतां।शुचयत्ऽभिः।अर्कैः।यत्।सीं।वरिष्ठेइति।बृहतीइति।विऽ

मिन्वन्।रुवत्।ह।उक्षा।पप्रथानेभिः।एवैः।देवीइति।देवेभिः।यजतेइति।यजत्रैः।अमिनती
इति।तस्थतुः।उक्षमाणेइति।ऋतावरीइत्यृतऽवरी।अद्रुहा।देवपुत्रेइतिदेवऽपुत्रे।यज्ञस्य।
नेत्रीइति।शुचयत्ऽभिः।अर्कैः।सः।इत्।सुऽअपाः।भुवनेषु।आस।यः।इमेइति।द्यावा
पृथिवीइति।जजान।उर्वीइति।गभीरेइति।रजसीइति।सुमेकेइतिसुऽमेके।अवंशे।धी
रः।शच्या।सं।ऐरत्।नु।रोदसीइति।बृहत्ऽभिः।नः।वरूथैः।पत्नीवत्ऽभिः।इषयंतीइति।सऽ
जोषाः।उरूचीइति।विश्वेइति।यजतेइति।नि।पातं।प्र।वां।महि।द्यवीइति।अभि।उपऽ
स्तुतिं।भरामहे।शुचीइति।उप।प्रऽशस्तये।पुनानेइति।तन्वा।मिथः।स्वेन।दक्षेण।राज
थः।आह्याथेइति।सनात्।ऋतं।महीइति।मित्रस्य।साधथः।तरंतीइति।पिप्रतीइति।ऋतं।परि।
प्रऽयांति।सीदथुः।।८।।क्षेत्रस्य।पतिना।वयं।हितेनऽइव।जयामसि।गां।अश्वं।पोषयित्नु।
आ।सः।नः।मृळाति।ईदृशे।क्षेत्रस्य।पते।मधुऽमंतं।ऊर्मिं।धेनुःऽइव।पयः।अस्मासु।धुक्ष्व।
मधुऽश्चुतं।घृतंऽइव।सुऽपूतं।ऋतस्य।नः।पतयः।मृळयंतु।मधुऽमतीः।ओषधीः।द्यावः।
आपः।मधुऽमत्।नः।भवतु।अंतरिक्षं।क्षेत्रस्य।पतिः।मधुऽमान्।नः।अस्तु।अरिष्यंतः।अनु।ए

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

। सुमा। शुनं। वाहाः। शुनं। नरः। शुनं। कृषतु। लांगलं। शुनं। वरत्राः। बध्यंतां। शुनं। अष्ट्रां। उत्
इंगय। शुनासीरा। इमां। वाचं। जुषेथां। यत्। दिवि। चक्रथुः। पयः। तेन। इमां। उप। सिंचतं।
अर्वाची। सुभगे। भव। सीते। वंदामहे। त्वा। यथा। नः। सुभगा। असंसि। यथा। नः। सुफ
ला। असंसि। इंद्रः। सीतां। नि। गृह्णातु। तां। पूषा। अनु। यच्छतु। सा। नः। पयस्वती। दुहां। उत्तरां
उत्तरां। समां। शुनं। नः। फालाः। वि। कृषंतु। भूमिं। शुनं। कीनाशाः। अभि। यंतु। वाहैः। शुनं।
पर्जन्यः। मधुना। पयोभिः। शुनासीरा। शुनं। अस्मासु। धत्तं॥५॥ समुद्रात्। ऊर्मिः। मधुऽ
मान्। उत्। आरत्। उप। अंशुना। सं। अमृतऽत्वं। आनट्। घृतस्य। नाम। गुह्यं। यत्। अस्ति।
जिह्वा। देवानां। अमृतस्य। नाभिः। वयं। नाम। प्र। ब्रवाम। घृतस्य। अस्मिन्। यज्ञे। धा
रयाम। नमःऽभिः। उप। ब्रह्मा। शृणवत्। शस्यमानं। चतुःऽशृंगः। अवमीत्। गौरः। एतत्।
चत्वारि। शृंगा। त्रयः। अस्य। पादाः। द्वे इति। शीर्षे इति। सप्त। हस्तासः। अस्य। त्रिधा। बद्धः।
वृषभः। रोरवीति। महः। देवः। मर्त्यान्। आ। विवेश। त्रिधा। हितं। पणिऽभिः। गुह्यमानं।

गवि। देवासः। घृतं। अनु। अविंदन्। इंद्रः। एकं। सूर्यः। एकं। जजान। वेनात्। एकं। स्व
धया। निः। ततक्षुः। एताः। अर्षंति। हृद्यात्। समुद्रात्। शतऽव्रजाः। रिपुणा। न। अवऽ
चक्षे। घृतस्य। धाराः। अभि। चाकशीमि। हिरण्ययः। वेतसः। मध्ये। आसां॥ ॥ सम्य
क्। स्रवंति। सरितः। न। धेनाः। अंतः। हृदा। मनसा। पूयमानाः। एते। अर्षंति। ऊर्मयः। घृ
तस्य। मृगाःऽइव। क्षिपणोः। ईषमाणाः। सिंधोःऽइव। प्रऽअध्वने। शूघनासः। वातऽप्र
मियः। पतयंति। यह्वाः। घृतस्य। धाराः। अरुषः। न। वाजी। काष्ठाः। भिंदन्। ऊर्मिऽभिः। पि
न्वमानः। अभि। प्रवंत। समनाःऽइव। योषाः। कल्याण्यः। स्मयमानासः। अग्निं। घृत
स्य। धाराः। संऽइधः। नसंत। ताः। जुषाणः। हर्यति। जातऽवेदाः। कन्याःऽइव। वहतुं। ए
तवै। ऊं इति। अंजि। अंजानाः। अभि। चाकशीमि। यत्र। सोमः। सूयते। यत्र। यज्ञः। घृत
स्य। धाराः। अभि। तत्। पवंते। अभि। अर्षत। सुऽस्तुतिं। गव्यं। आजिं। अस्मासु। भद्रा।
द्रविणानि। धत्त। इमं। यज्ञं। नयत। देवता। नः। घृतस्य। धाराः। मधुऽमत्। पवंते। धाम

पत्र:
२

धा।ते।विश्वं।भुवनं।अधि।श्रितं।अंतरिति।समुद्रे।हृदि।अंतः।आयुषि।अपां।अ
नीके।सम्ऽइथे।यः।आऽभृतः।तं।अश्याम।मधुऽमंतं।ते।ऊर्मिं॥११॥इतापंचमऽष्ठ।
अबोधि।अग्निः।सम्ऽइधा।जनानां।प्रति।धेनुंऽइव।आऽयतीं।उषसं।यह्वाःऽइव।प्र।व
यां।उत्ऽजिहानाः।प्र।भानवः।सिस्रते।नाकं।अच्छ।अबोधि।होता।यजथाय।देवान्।
ऊर्ध्वः।अग्निः।सुऽमनाः।प्रातः।अस्थात्।सम्ऽइद्धस्य।रुशत्।अदर्शि।पाजः।महान्।दे
वः।तमसः।निः।अमोचि।यत्।ईं।गणस्य।रशना।अजीगरिति।शुचिः।अंक्ते।शु
चिऽभिः।गोभिः।अग्निः।आत्।दक्षिणा।युज्यते।वाजऽयंती।उत्तानां।ऊर्ध्वः।अधय
त्।जुहूभिः।अग्निं।अच्छ।देवुऽयुतां।मनांसि।चक्षूंषिऽइव।सूर्ये।सं।चरंति।यत्।
ईं।सुवातेइति।उषसा।विरूपेइति विऽरूपे।श्वेतः।वाजी।जायते।अग्रे।अन्हां।
जनिष्ट।हि।जेन्यः। अग्रे।अन्हां।हितः।हितेषु।अरुषः।वनेषु।दमेऽदमे।सप्त।रत्ना।

दधानः।अग्निः।होता।नि।ससाद।यजीयान्।अग्निः।होता।नि।असीदत्।यजीया
न्।उपऽस्थे।मातुः।सुरभौ।ऊंइति।लोके।युवा।कविः।पुरुनिःऽस्थः।ऋतऽवा।धर्ता।
कृष्टीनां।उत।मध्ये।इद्धः॥१२॥प्र।नु।त्यं।विप्रं।अध्वरेषु।साधुं।अग्निं।होतारं।
ईळते।नमःऽभिः।आ।यः।ततान।रोदसीइति।ऋतेन।नित्यं।मृजंति।वाजिनं।घृ
तेन।मार्जाल्यः।मृज्यते।स्वे।दमूनाः।कविऽप्रशस्तः।अतिथिः।शिवः।नः।सह
शृंगः।वृषभः।तत्ऽओजाः।विश्वान्।अग्ने।सहसा।प्र।असि।अन्यान्।प्रास
द्यः।अग्ने।अति।एषि।अन्यान्।आविः।यस्मै।चारुऽतमः।बभूथ।ईळेन्यः।वपुष्यः।
विभाऽवा।प्रियः।विशां।अतिथिः।मानुषीणां।तुभ्यं।भरंति।क्षितयः।यविष्ठ।बलिं।
अग्ने।अंतितः।आ।दूरात्।आ।भेदिष्ठस्य।सुऽमतिं।चिकिद्धि।बृहत्।ते।अग्ने।
महि।शर्म।भद्रं।आ।अद्य।रथं।भानुऽमः।भानुऽमंतं।अग्ने।तिष्ठ।यजतेभिः।स

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

पद
८०

अंतं। विद्वान्। पथः। नः। कुरु। अंतरिक्षं। आ। इह। देवान्। हविः। अद्याय। वक्षि। अ
नः। चाम। कवये। मेध्याय। वचः। वंदारु। वृषभाय। वृष्णे। गविष्ठिरः। नमसा। स्तो
मं। अग्नौ। दिविऽइव। रुक्मं। उरुऽव्यंचं। अश्रेत्॥ १३॥ कुमारं। माता। युवतिः। सं
ऽउब्धं। गुहा। बिभर्ति। न। ददाति। पित्रे। अनीकं। अस्य। न। मिनत्। जनासः। पुरः।
पश्यंति। निऽहितं। अरतौ। कं। एतं। त्वं। युवते। कुमारं। पेषी। बिभर्षि। महिषी। जजा
न। पूर्वीः। हि। गर्भः। शरदः। ववर्ध। अपश्यं। जातं। यत्। असूत। माता॥ हिरण्यऽदंतं।
शुचिऽवर्णं। आरात्। क्षेत्रात्। अपश्यं। आयुधा। मिमानं। ददानः। अस्मै। अमृतं। वि
पृक्वत्। किं। मां। अनिंद्राः। कृणवन्। अनुक्थाः। क्षेत्रात्। अपश्यं। सनुतः। चरंतं।
सुऽमत्। यूथं। न। पुरु। शोभमानं। ताः। अगृभ्रन्। अजनिष्ट। हि। सः। पलिक्नीः। इत्।
युवतयः। भवंति। कं। मे। मर्यकं। वि। यवंत। गोभिः। न। येषां। गोपाः। अरणः। चित्।

आस। ये। ईं। जगृभुः। अव। ते। सृजंतु। आ। अजाति। पश्वः। उप। नः। चिकित्वान्। वि
सः। राजानं। वसतिं। जनानां। अरातयः। नि। दधुः। मर्त्येषु। ब्रह्माणि। अत्रेः। अव। तं।
सृजंतु। निंदितारः। निंद्यासः। भवंतु॥ १४॥ शुनःशेपं। चित्। निऽदितं। सहस्रात्। यू
पात्। अमुंचः। अशमिष्ट। हि। सः। एव। अस्मत्। अग्ने। वि। मुमुग्धि। पाशान्। होत
रिति। चिकित्वः। इह। तु। निऽसद्य। हृणीयमानः। अप। हि। मत्। ऐयः। प्र। मे। देवानां।
व्रतऽपाः। उवाच। इंद्रः। विद्वान्। अनु। हि। त्वा। चचक्ष। तेन। अहं। अग्ने। अनुऽशिष्टः।
आ। अगां। वि। ज्योतिषा। बृहता। भाति। अग्निः। आविः। विश्वानि। कृणुते। महिऽ
त्वा। प्र। अदेवीः। मायाः। सहते। दुःऽएवाः। शिशीते। शृंगे इति। रक्षसे। विऽनिक्षे। उत। स्वा
नासः। दिवि। संतु। अग्नेः। तिग्मऽआयुधाः। रक्षसे। हंतवै। ऊं इति। मदे। चित्। अस्य।

Indira Gandhi National Centre for the Arts

पद.
०-१

चारु । अंति । भामाः । न । वरंते । परिऽबाधः । अदेवीः । एतं । ते । स्तोमं । तुविऽजात । विप्रः ।
रथं । न । धीरः । सुऽअपाः । अतक्षं । यदि । इत् । अग्ने । प्रति । त्वं । देव । हर्याः । स्वःऽवतीः । अ
पः । एन । जयेम । तुविऽग्रीवः । वृषभः । वावृधानः । अशत्रु । अर्यः । सं । अजाति । वे ः । इति ।
र्मा । अग्निं । अम ः । अवोचन् । बर्हिष्मते । मनवे । शर्म । यंसत् । हविष्मते । मनवे ।
शर्म । यंसत् । त्वं । अग्ने । वरुणः । जायसे । यत् । त्वं । मित्रः । भवसि । यत् । संऽइद्धः । त्वे इ
ति । विश्वे । सहसः । पुत्र । देवाः । त्वं । इंद्रः । दाशुषे । मर्त्याय । त्वं । अर्यमा । भवसि । यत्
कनीनां । नाम । स्वधाऽवन् । गुह्यं । बिभर्षि । अंजंति । मित्रं । सुऽधितं । न । गोभिः ।
यत् । दंपती इति दंऽपती । संऽमनसा । कृणोषि । तव । श्रिया । मरुतः । मर्जयंत । रुद्र । यत् । ते ।
जनिम । चारु । चित्रं । पदं । यत् । विष्णोः । उपऽमं । निऽधायि । तेन । पासि । गुह्यं । नाम । गो

नां । तव । श्रिया । सुऽदृशः । देव । देवाः । पुरु । दधानाः । अमृतं । सपंत । ० दश स्यंतः । ०
० न । काव्यैः । परः । अस्ति । स्वधाऽवः । विशः । च । यस्याः । अतिथिः । भवासि । सः । यज्ञेन ।
वनवत् । देव । मर्तान् । वयं । अग्ने । वनुयाम । त्वाऽऊताः । वसुऽयवः । हविषा । बुध्यमानाः ।
वयं । सऽमर्ये । विदथेषु । अह्नां । वयं । राया । सहसः । पुत्र । मर्तान् ॥ ६ ॥ यः । नः । आ
गः । अभि । एनः । भराति । अधि । इत् । अघं । अघऽशंसे । दधात । जहि । चिकित्वः ।
अभिऽशस्तिं । एतां । अग्ने । यः । नः । मर्चयति । द्वयेन । त्वां । अस्याः । विऽउषि । देव ।
पूर्वे । दूतं । कृण्वानाः । अयजंत । हव्यैः । संऽस्थे । यत् । अग्ने । ईयसे । रयीणां । देवः ।
मर्तैः । वसुऽभिः । इध्यमानः । अव । स्पृधि । पितरं । योधि । विद्वान् । पुत्रः । यः । सहसः ।
सूनो इति । ऊहः । कदा । चिकित्वः । अभि । चक्षसे । नः । अग्ने । कदा । ऋतऽचित् । यातया

Indira Gandhi National Centre for the Arts

[illegible]

स। ऽर। नाम। वंदमानः। दधाति। पिता। वसोइति। यदि। तत। जोषयासे। कवि। देवस्य। सहसा। चकानः। सुम्नं। अग्निः। वनते। वबृधानः। त्वे। अंग। जरितारं। यवि। ष्ठ। विश्वानि। अग्ने। दुः इता। अति। पर्षि। स्तेनाः। अदृक्र। रिपवः। जनासः। अ। ज्ञातऽकेताः। वृजिना। अभूवन। इमे। यामासः। त्वद्रिक्। अभूवन। वसवे। वा। तत। इत। आगः। अवाचि। नो। अहा। अयं। अग्निः। अभिऽशस्तये। नुः। ना। रिषते। वबृधा। नः। परा। दात॥ १२॥ त्वां। अग्ने। वसुऽपतिं। वसूनां। अभि। प्र। मंदे। अध्वरेषु। राजन। त्वया। वाजं। वाजऽयंतः। जयेम। अभि। स्याम। पृत्सुतीः। मर्त्यानां। हव्यऽवाट्। अग्निः। अजरः। पिता। नः। विऽभुः। विभाऽवा। सुऽदृशीकः। अस्मइति। सुऽगार्हपत्याः। सं। इषः। दिदीहि। अस्मद्यक्। सं। मिमीहि। श्रवांसि। विशां। कविं। विश्पतिं। मानुषीणां।

शुचिं। पावकं। घृतऽपृष्ठं। अग्निं। नि। होतारं। विश्वऽविदं। दधिध्वे। सः। देवेषु। वनते। वार्याणि। जुषस्व। अग्ने। इळया। सऽजोषाः। यतमानः। रश्मिऽभिः। सूर्यस्य। जुषस्व। नः। सं। इधं। जातऽवेदः। आ। च। देवान। हविःऽअद्याय। वक्षि। जुष्टः। दमूनाः। अतिथिः। दुरोणे। इमं। नः। यज्ञं। उप। याहि। विद्वान। विश्वाः। अग्ने। अभि। युजः। विऽहत्य। शत्रुऽयतां। आ। भर। भोजनानि॥ १८॥ वधेन। दस्युं। प्र। हि। चा। तयस्व। वयः। कृण्वानः। तन्वे। स्वायै। पिपर्षि। यत। सहसः। पुत्र। देवान। सः। अग्ने। पाहि। नृऽतम। वाजे। अस्मान। वयं। ते। अग्ने। उक्थैः। विधेम। वयं। हव्यैः। पावक। भद्रऽशोचे। अस्मइति। रयिं। विश्वऽवारं। सं। इन्व। अस्मइति। विश्वानि। द्रविणानि। धेहि। अस्माकं। अग्ने। अध्वरं। जुषस्व। सहसः। सूनोइति। त्रिऽसधस्थ। हव्या। वयं। देवेषु।

Indira Gandhi National Centre for the Arts

वेद

सुऽकृतेः। स्याम। शर्म्मणा। नः। त्रिऽवरूथेन। पाहि। विश्वानि। नः। दुःऽगहा। जातऽवे
दः। सिंधुं। न। नावा। दुःऽइता। अति। पर्षि। अग्ने। अत्रिऽवत्। नमसा। गृणानः। अ
स्माकं। बोधि। अविता। तनूनां। यः। त्वा। हृदा। कीरिणा। मन्यमानः। अम[illegible]। मर्त्यः।
जोहवीमि। जातऽवेदः। यशः। अस्मासु। धेहि। प्रऽजाभिः। अग्ने। अमृतऽत्वं। अश्यां।
यस्मै। त्वं। सुऽकृते। जातऽवेदः। ऊं इति। लोकं। अग्ने। कृणवः। स्योनं। अश्विनं। सः।
पुत्रिणं। वीरऽवंतं। गोऽमंतं। रयिं। नशते। स्वस्ति॥१९॥ सुऽसमिद्धाय। शोचिषे। घृ से
तं। तीव्रं। जुहोतन। अग्नये। जातऽवेदसे। नराशंसः। सुसूदति। इमं। यज्ञं। अदाभ्यः। क
विः। हि। मधुऽहस्त्यः।० सुऽखैः। रथेभिः। ऊतये। ऊर्णऽम्रदाः। वि। प्रथस्व। अभि। अ
र्काः। अनूषत। नवा। नः। शुभ्रा। सातये। देवीः। द्वारः। वि। श्रयध्वं। सुप्रऽअयनाः। नः।१०

ऊतये। प्रऽप्रा। यज्ञं। पृणीतन॥२०॥ सुप्रतीके इति सुऽप्रतीके। वयःऽवृधा। यह्वी इति।
ऋतस्य। मातरा। दोषां। उषसं। ईमहे। वातस्य। पत्मन्। ईळिता। दैव्या। होतारा। मनुषः। इ
मं। नः। यज्ञं। आ। गतं।० शिवः। त्वष्टः। इह। आ। गहि। विऽभुः। पोषे। उत। त्मना। यज्ञेऽयज्ञे।
नः। उत। अव। यत्र। वेत्थ। वनस्पते। देवानां। गुह्या। नामानि। तत्र। हव्यानि। गामय। स्वा
हा। अग्नये। वरुणाय। स्वाहा। इंद्राय। मरुत्ऽभ्यः। स्वाहा। देवेभ्यः। हविः॥२१॥ अग्निं।
तं। मन्ये। यः। वसुः। अस्तं। यं। यंति। धेनवः। अस्तं। अर्वंतः। आशवः। अस्तं। नित्यासः। वा
जिनः। इषं। स्तोतृऽभ्यः। आ। भर। सः। अग्निः। यः। वसुः। गृणे। सं। यं। आऽयंति। धेनवः।
सं। अर्वंतः। रघुऽद्रुवः। सं। सुऽजातासः। सूरयः।० अग्निः। हि। वाजिनं। विशे। ददाति। विश्वऽ
चर्षणिः। अग्निः। राये। सुऽआभुवं। सः। प्रीतः। याति। वार्यं।० आ। ते। अग्ने। इधीमहि।

Indira Gandhi National Centre for the Arts

ऽस्मे।देवः।अजरः।यत्।ह।स्यात्।ते।पनीयसी।सम्ऽइत्।दीदयति।द्यवि।०क्षुमा।हविः

अ…।ह्यानो।त्रिषुः।पूतः।सुऽचंद्रा।दस्म।वि।श्पते।हव्यऽवाट्।तुभ्यं।हुतः।०॥२८

प्रा…तीस्य।अग्नयः।अग्निषु।विश्वं।पुष्यंति।वार्यं।ते।हि।न्विराते।इन्विऽरे।…

यंति।आनुषक्।०तवोषु।अग्ने।अर्चयः।महि।व्राधंत।वाजिनः।ये।पत्वऽभिः

शफानां।व्रजा।भुरंत।गोनां।०नवः।नु।अग्ने।आ।भर।स्तोतृऽभ्यः।सुऽक्षितीः

इषः।ते।स्याम।ये।आनृचुः।त्वाऽदूतासः।दमेऽदमे।०ऽमेइति।सुऽचंद्रा।सर्पिः

दर्वीइति।श्रीणीषे।आसनि।उतो।इति।नः।उत्।पुपूर्याः।उक्थेषु।शवसः।पते।

एव।अग्निं।अजुर्यमुः।गीःऽभिः।यज्ञेभिः।आनुषक्।दधत्।अस्मेइति।सुऽवी

…तं।यत।आशुऽअश्व्यं।०॥२३॥सखायः।सं।वः।सम्यंचं।इषं।स्तोमं।च।अग्नये

…।वर्षिष्ठाय।क्षितीनां।ऊर्जः।नप्त्रे।सहस्वते।कुत्र।चित्।यस्य।संऽऋतौ।रण्वा।नरः

नृऽसदने।अर्हतः।चित्।यः।इंधते।संऽजनयंति।जंतवः।सं।यत्।इषः।वनामहे।सं।हव्या

मानुषाणां।उत।द्युम्नस्य।शवसा।ऋतस्य।रश्मिं।आ।ददे।सः।स्म।कृणोति।केतुं।आ

नक्तं।चित्।दूरे।आ।सते।पावकः।यत्।वनस्पतीन्।प्र।स्म।मिनाति।अजरः।अव।स्म

यस्य।वेषणे।स्वेदं।पथिषु।जुह्वति।अभि।ईं।अह।स्वऽजेन्यं।भूम।पृष्ठाऽइव।रुरुहुः

॥२४॥यं।मर्त्यः।पुरुऽस्पृहं।विदत्।विश्वस्य।धायसे।प्र।स्वादनं।पितूनां।अस्तऽतातिं।

चित्।आयवे।सः।हि।स्म।धन्व।आऽक्षितं।दाता।न।दाति।आ।पशुः।हिरिऽश्मश्रुः।

शुचिऽदन्।ऋभुः।अनिभृष्टऽतविषिः।शुचिः।स्म।यस्मै।अत्रिऽवत्।…।स्वधि

तिःऽइव।रीयते।सुऽसूः।असूत।माता।क्राणा।यत्।आनशे।भगं।आ।यः।ते।सुभि

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

आऽसुतः । अग्ने । शं । अस्ति । धायसे । आ । पृक्षु । द्युम्नं । ऽउत । श्रवः । आ । त्रितं । मेधा
घा । ऽइति । चित्र । मन्युं । अध्रि जः । त्वाऽदातं । आ । पुरुऽक्षुं । ददे । आत । अग्ने । औशि... । ८
अत्रिः । ससह्यांतादस्यूनां । इषः । ससह्यांत । नृन् । २८ । त्वां । अग्ने । ऋतऽयवः । सं ।
२८ ईधिरे । प्रत्नं । प्रत्नासः । ऊतये । सहःऽकृत । पुरुऽचंद्रं । यजतं । विश्वऽधायसं । दमूनसं । गृहऽप
तिं । वरेण्यं । त्वां । अग्ने । अतिथिं । पूर्व्यं । विशः । शोचिःऽकेशं । गृहऽपतिं । नि । सेदिरे । बृहत्ऽ
केतुं । पुरुऽरूपं । धनऽस्पृतं । सुऽशर्माणं । सुऽअवसं । जरत्ऽविषं । त्वां । अग्ने । मानुषीः । ईळ
ते । विशः । होत्राऽविदं । वि विचिं । रत्नऽधातमं । गुहा । संतं । सुऽभग । विश्वऽदर्शतं । तुविऽस्व
नसं । सुऽयजं । घृतऽश्रियं । त्वां । अग्ने । धर्णसिं । विश्वधा । वयं । गीःऽभिः । गृणंतः । नमसा ।
ऽउप । सेदिम । सः । नः । जुषस्व । संऽइधानः । अंगिरः । देवः । मर्तस्य । यशसा । सुदीतिऽभिः । त्वं ।
अग्ने । पुरुऽरूपः । विशेऽविशे । वयः । दधासि । प्रत्नऽथा । पुरुऽस्तुत । पुरूणि । अन्ना । सहसा । वि ।
राजसि । त्विषिः । सा । ते । तित्विषाणस्य । न । आऽधृषे । त्वां । अग्ने । संऽइधानं । यविष्ठ्य । देवाः । दू
तं । चक्रिरे । हव्यऽवाहनं । उरुऽज्रयसं । घृतऽयोनिं । आऽहुतं । त्वेषं । चक्षुः । दधिरे । चोदयत्ऽ
मति । त्वां । अग्ने । प्रऽदिवः । आऽहुतं । घृतैः । सुम्नऽयवः । सुऽसमिधा । सं । ईधिरे । सः । वावृधा
नः । ओषधीभिः । उक्षितः । अभि । ज्रयांसि । पार्थिवा । वि । तिष्ठसे । २६ ॥ श्रीः ॥ सेवरत्ता ।

२९०२

Indira Gandhi National
Centre for the Arts